EXHIBITIO

SS. CANONUM

CIRCA

Jus Regularium Eccleſiarum

QUOAD

Prædicationem Divini Verbi

ADVERSÙS

Larvati Chriſtophori Philalethis

RESPONSIONEM

ſtabilita, ſeu confirmata

PER

F. CHRISTIANUM LUPUM

IPRENSEM,

Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, in Lovanienſi Academia Sacræ Theologiæ Docto-rem & Profeſſorem.

LOVANII,

Typis PETRI SASSENI Ao. 1674.

PRÆFATIO
AD LECTOREM.

INter peccata, ob quæ afflictiſſima Belgarum Eccleſia non deſinit Divinis flagellis conteri, haud dubiè ſunt & illa, ex quibus ſuam item Africam fuiſſe calamitoſiſſimam queritur in litteris ad eius Exarchum S. Auguſtinus: *De contentione autem & dolo, quid me attinet dicere, quando iſta vitia non in plebe, ſed in noſtro numero graviora ſunt? Horum autem morborum mater ſuperbia eſt, & humana laudis auiditas.* Etiam avaritia. Ita in ſua pro nobis ſententia edixit CLEMENS VI. *Quod nulla animarum quæramus lucra*, ex magno Gregorio nolim dicere; *interim ad noſtra quotidiè ſtudia vacamus, terrena concupiſcimus, humanam gloriam intentâ mente captamus.* Et qui factâ unanimis orationis

„manu debebamus cælum tundere, facere
„vim Divinæ Maieſtati, & malis nos undi-
„que circumcingentibus atque involventi-
„bus extorquere miſericordiam, quiſqui-
„lias ventilando, obducimus fraternæ cha-
„ritatis aërem, addimus peccata peccatis,
„& Divinam Iuſtitiam violenter cogimus
„ad nova flagella. Vivimus tempora, qua-
„lia ſe vixiſſe lamentatur in litteris ad Ai-
„mericum, S. Romanæ Eccleſiæ Cardina-
„lem & Cancellarium, Petrus Venerabilis,
„Abbas Cluniacenſis: (*a*) *In partibus noſtris
„ſic rerum ordo mutatus, ſic pax Eccleſiaſtica
„inter plurimos perturbata eſt, ut corporis
„Chriſti membra contra ſe conſurgant, & ve-
„lut ſi digitus oculum eruere minetur, vel ma-
„nus pedem abſcindere tentet, ita ſe inteſtinâ
„diſcordiâ vaſtant. Et non tam gladiis, quam
„odiis. Non tam percuſſionibus; quam cupidita-
„tibus inſectantur. Et quod amplius perverſum
„eſt, minoribus Maiores. ſubditis Prælati,
„Monachis Epiſcopi ſic infeſti ſunt, ut non ſicut
„Paſtores gregem paſcere, ſed ſicut verè ſecun-
„dum Evangelium mercenarii ad lanam tun-
„dendam, & lac emulgendum toto anniſu in-
„tendere videantur.* Adiungit hanc quere-
„lam eſſe multis Monachis adverſum multos
„Epiſcopos. Eadem lamentatur in Orienta-
„lis Eccleſiæ hiſtoria Iacobus Cardinalis

(*a*) *lib. 3. epiſt. 3.*

de

„ de Vitriaco, & adiungit iſtam fuiſſe illic
„ extremam ruinam Latinæ Chriſtianitatis.
„ Etenim Clerus ſunt Eccleſiæ oſſa, ideoque
„ ipſis confractis aut concuſſis omne corpus
„ non poteſt non ruere aut nutare.

Deo laus, Apoſtolica Sedes multis obvia-
„ vit incommodis per plenæ exemptionis
„ beneficium. Attamen non ceſſant *maligna-*
„ *rum tela linguarum*. Hæc & verbo & ſcrip-
„ to clamant Dei Verbum eſſe audiendum
„ in Parochiali Eccleſia, ita iuberi per Apo-
„ ſtolicos Canones, & iſtud juſſum in Re-
„ gularibus Ordinum Mendicantium Ec-
„ cleſiis non expleri. Ita percutitur infirma
„ optimæ noſtræ plebis conſcientia, & cir-
„ cumſcribitur in laqueos hæſitationum. Fit
„ à paucis, & malè olidis hominibus. Qui
„ *Salutaria Monita*, *Inſtructionem ad Tyronem*,
„ aliaſque chartas iſtius commatis non ceſſant
„ procudere. Et quia non arte aut viribus,
„ ſed ſolâ ſeducendi voluntate pollent, iſti-
„ uſmodi ſeditioſas ſordes è Gallia evocant,
„ atque ita non noſtra dumtaxat corpora
„ iniuſtis Francorum armis, ſed etiam no-
„ ſtras animas ſcabioſis ipſorum doctrinis
„ ſtudent opprimere. Non accuſo, quod neſ-
„ cio. Etenim etiamnum hodie neſcio cuius
„ Aletenſis Epiſcopi ritualis liber, à Ro-
„ mana Eccleſia ſub diro anathemate ad ig-

„ nes damnatus, per ipſos in Belgio imprimitur. Quia nempè impudoratè ſcribit in Iura Eccleſiarum Regularium. Nec ad hos limites ſtat audacia. Inſuper novam, & à neſcio quo turbido Franciæ ingenio attentatam, ac à Romana Eccleſia rigidiſſimè ac iuſtiſſimè proſcriptam novi Teſtamenti tranſlationem deduxerunt in Belgium, & novis typis vulgarunt. Quod Romana Eccleſia decidit non eſſe authenticum Dei verbum, illi in optimam Belgii noſtri plebem ſpargunt ac obtrudunt pro authentico. Certè ſi cui, huic hominum generi Sacramentalis Reconciliatio eſt deneganda. Vtinam reſipiſcant. Quod ſi nolint, ab illis, qui in ipſo Chriſtianæ Religionis fundamento ſpernunt Apoſtolicæ Cathedræ judicium, quid exſpectemus? Caninam facundiam exercent contra lucidam veritatem. Interim iſtiuſmodi inquieta ingenia *firmos fatigant*, *infirmos capiunt*, *medios cum ſcrupulo dimittunt*. Hinc ut capiſtrum iniicerem, magni Viri flagitarunt, & à ſimilium Velitationum Oſore tandem expreſſerunt *Exhibitionem SS. Canonum*. Infirmos ac medios Catholicæ Matris Filios cenſui adverſùm prava, per Romanam Eccleſiam toties damnata, commenta muniendos. Et videor ſine fructu

non

,, non cenſuiſſe. Etenim clarus ille Demon-
,, ſtrator reſpondendo demonſtravit ſe dig-
,, num iſto nomine. Clarè demonſtravit, ſe
,, non potuiſſe aliud, quam noluiſſe tacere.
,, Aliud non potuit, quam altum ſilere ad
,, palmaria *Exhibitionis* fundamenta, & hinc
,, indè aliquas appendices rodere, atque ita
,, ſaltem de pugna gloriari. Oportebat à me
,, ſperni hominem; verum magni Viri de-
,, nuò perſuaſerunt ſperni non poſſe infir-
,, mam plebem, ideoque etiam hos Roſoris
,, dentes eſſe eventilandos. Ita fore, ut veritas
,, longè magis ſplendeat. Non ad ſingulas,
,, ſed ad ſolas, quę elucidandæ veritati pote-
,, runt ſervire, hominis quiſquilias reſpon-
,, deo. Et ſanè me permoverunt Septimii
,, Tertulliani verba: *Si & ridebitur alicubi,*
,, *materiis ipſis ſatisfiet. Multa ſunt ſic digna*
,, *revinci*: *Ne gravitate adorentur. Vanitati*
,, *propriè feſtivitas cedit. Congruit & veritati*
,, *ridere, quia lætans: De æmulis ſuis ludere,*
,, *quia ſecura eſt. Curandum planè ne riſus eius*
,, *rideatur, ſi fuerit indignus. Cæterum ubicum-*
,, *q; dignus riſus, officium eſt.* Bellæ reſpon-
,, ſionis Author eſt neſcio quis Leguleius,
,, qui venerandam Eccleſiaſticæ antiquitatis
,, eruditionem nec à limine ſalutavit, ideoque
,, omnes illius domeſtici Veneratores non
,, poterunt non de ſuæ Dominæ æmulo lu-

 dere.

„ dere. Erit riſus dignus, ideoque & offi-
„ cium.

Primò agit in approbationem datam per
„ Eruditiſſimum Dominum Nicolaum du
„ Bois, & ait *Exhibitionem* ipſi fuiſſe oblatam
„ ſine præfatione, & hanc ab ipſo non fuiſſe
„ viſam, ideoque nec probatam. Audiamus
„ iſtum ipſum Eruditiſſimum Dominum reſ-
„ pondentem.

In Nomine Domini Amen. Tenore præ-
„ ſentis, & publici inſtrumenti notum ſit,
„ quod anno Domini 1674. die 31. Octob.
„ comparens coram me Notario publico
„ Lovanii reſidente, & Teſtibus infraſcrip-
„ tis, Reverendus Admodum Dominus
„ Nicolaus du Bois S. Scripturæ Regius &
„ Primarius Profeſſor, Collegii Regii Præ-
„ ſes, &c. expoſuit ad ſuas manus perveniſſe
„ quemdam libellum Chriſtophori Phi-
„ lalethis, cui titulus, *Reſponſio pro obligati-*
„ *one audiendi Verbum, &c.* in quo Author
„ reſponſione primâ, non ſatis bonâ fide,
„ aut unius S. Theologiæ ſtudioſi ſuffici-
„ enti teſtimonio munitus triumphat inani-
„ ter in veritatis præiudicium.

Quarè idem Dominus comparens motu
„ proprio, nec ad ullius inſtantiam declara-
„ vit ſequentia.

„ In primis Eminentiſſimum Dominum
Car-

„ Cardinalem Albicium ad ipſum ſcripſiſſe,
„ quod Decretum Domini Blanche non modò fuiſſet *nullum* defectu Juriſdictionis, ſed
„ etiam ratione materiæ *iniuſtum*. Noluit tamen Comparens imitari Philalethem, &
„ ſimiles, qui ubi ab aliquo epiſtolas vel apparenter opinioni ſuæ faventes accipiunt,
„ ut omnibus obtrudant, imprimi vel reimprimi curant, cuius rei luculentum exemplum dedit nuper a impreſſio epiſtolæ Eminentiſſimi D. Cardinalis Bona, inſigniter
„ caſtigata per poſteriorem ab ipſo datam in
„ Auguſto noviſſimo, quâ teſtatur ſe doctrinam Philalethis nec approbaſſe nec approbare. Hanc autem cavent imprimere. Et
„ modò prædictæ Reſponſionis Author de
„ prefatis Eminentiſſimi Cardinalis Albicii
„ litteris ait: *Nullam itaque merentur fidem*
„ *litteræ Romanæ, hìc ab Authore mentionatæ,*
„ *privatæ; & ne exhibitæ quidem. Habent autem Paſtores authenticos, ac ſi opus, facilè*
„ *producibiles teſtes dictæ Internuntii ad Deputatos Reſponſionis.* Lepida profectò probatio. Non producti teſtes, ſed producibiles,
„ à parte Deputati, in effectu partes, reprobati à Jure, authentici ſunt. Epiſtola oſtenſa diverſis, & producibilis ipſi Philalethi,
„ quandò volet, & quidem Cardinalis Eminentiſſimi, qui nec partem egit, nec partis

„ deputatus fuit, qui Sacræ Congregationi „ interfuit, nullam meretur fidem, quia pri- „ vata, nec exhibita. In eo verò quod de „ procemio *Exhibitionis Canonum* dicit Phi- „ lalethes, pag. 7. prope finem, & pag. 8. in „ principio, imponit vel errat in pluribus, „ omittens aliqua, addens alia. Etenim lecto „ apud Robertum Specht dicto Proæmio, „ dixit Comparens alteri in officina exiſten- „ ti (cum Theologus iſte ad tabulam incli- „ natus foret) *illud concernere factum ipſius* „ *cum Domino Blanche, & aliquot alijs Aca-* „ *demicis, quodq; ideò non approbaſſet, nec* „ *vellet ei ſe immiſcere. De cætero, ſi aliqui ip-* „ *ſum denuò aggrederentur, ſe calamum habere.* „ Cur hæc omiſit Philalethes? fortè contigit „ hic (quod non ſemel factum) ut tantum ſit „ accepta illa depoſitionis pars, quæ exigen- „ tis congruebat intentioni: Niſi Theologus „ ille nimis ad quædam intentus, ad iſta non „ reflexerit. At reflectere ad omnia debebat, „ qui veritatis teſtimonium dare volebat. Li- „ turam addidit aliquam Dom. comparens, „ non in illius, quam Philalethes fingit, men- „ tis contrariæ teſtimonium, ſed illius quod „ verbo expreſſit. Fuit & alia eiuſdem D. „ Comparentis intentio, quam uti non tene- „ batur, ita nec expreſſit Ea eſt certorum „ hominum inveterata iam conſuetudo, quâ li-

„ libros ſibi adverſantes contemnant, lectio-
„ nem diſſuadeant, non niſi accendendo ig-
„ ni idoneos clamitent, ut ab emptionis one-
„ re, lectioneque deterreant, ne pateant
„ pluribus ipſorum errores. Hanc fortunam
„ experta erat *Exhibitio Canonum*. Ideò præfa-
„ tus Dominus Comparens ſtudiosè in præ-
„ ſentia præfati Theologi, quem ſciebat ſta-
„ tim pluribus relaturum, dixit ſe non pro-
„ baſſe Proæmium, & calamo notam adhibu-
„ it. Intentio ſucceſſum obtinuit; nam ſtatim
„ quæ ſupererant exemplaria, fuêre diſtracta
„ pluribus ſcire cupientibus, quid in eo rei
„ contineretur, propter quod cenſet ſic ſe
„ geſſiſſe. Prætereà emendicata illa atteſtatio
„ (nec enim Theologus ille adeò abundat,
„ ut ſuper negotio illum non concernente
„ Actorum Notarialium ſumptus ferat gratis)
„ prodit imbecillitatem iudicii illius, qui
„ exegit. Ad quid enim teſtimonium de au-
„ ditu alieno, in loco ſeu oppido, ubi præ-
„ ſens ipſe Comparens interrogari de facto
„ ſuo, eiuſque ratione poterat?

"Denique nimis ſibi applaudit Philalethés
„ dum pag. 8. ſcribit: *ſic ipſemet Cenſor præ-*
„ *ludebat huius libelli ſecuturæ aliquandò pro-*
„ *ſcriptioni, illam meriti.* &c. An ignorat præ-
„ fationes ſæpè non videri, aut non approba-
„ ri à Cenſore? An ideò proſcribendus liber

 ap-

„ approbatus ? Quot, Deus bone, proſcri-
„ bendi ſunt libelli Lovanij, Mechliniæ,
„ Bruxellis, Gandavi, & alibi impreſſi! Sed
„ proſcriptionem fortè ideò Philalethes deſi-
„ derat, quia argumentis ſe ſatisfeciſſe diffi-
„ dit. Quam acres etiam Invectivæ in libris
„ hominum ipſi ſimilium, quorum etiam ali-
„ qui famoſas epiſtolas (& inter eos Paſtor
„ unus quamdam ſub data diei decima octava
„ Iunii) ſine approbatione Cenſoris, aliiſq;
„ vitiatas authoritatis defectibus curarunt
„ imprimi, vel impreſſas diſtribuunt? In hos
„ fulminant Edicta Regia & Sanctiones. Acta
„ ſunt hæc die & anno quibus ſuprâ, præ-
„ ſentibus Dominis Ioanne de Molin, &
„ Matthæo de Com, teſtibus ad prædicta vo-
„ catis & rogatis. Qui dictus Dominus com-
„ parens Minutam huius penes me Notario
„ relictam unà mecum Notario ſubſignavit,
„ quod atteſtor Herm: Eſſinck Notarius.

„ Demonſtrator inſuper *Expoſitionem* ac-
„ cuſat, quod acres *invectivas* iaciat *in præ-*
„ *cipuos Univerſitatis Viros*; ideoque incur-
„ rat *reatum defamationis.* Nullas jeci inve-
„ ctivas? *Exhibitio* adducit Academici Re-
„ ctoris Edictum, & huius circumductorium
„ Edictum Illuſtriſſimi Domini Internuncii
„ Apoſtolici, addit iſtud laborare barbariſ-
„ mo, non à tota eruditiſſima Academia, ſed

à neſ-

„ à neſcio quibus pauculis emerſiſſe, & præ-
„ cipuis Academiæ Viris graviter diſplicuiſſe.
„ Nunc addo graviter diſplicuiſſe Excellen-
„ tiſſimo Domino D. Franciſco De Moura
„ Corte-Real, Marchioni Caſtelli-Rodrici,
„ tunc Belgarum Gubernatori. Et me hoc
„ habere ex eius oraculo. Iſtà omnia nonne
„ & vera ſunt, & toti Belgio manifeſta?
„ Proinde nulla defamatio.

„ „ Eadem omnia magis lucebunt ex libel-
„ lo, quem Academico Rectori adverſus
„ Eruditiſſimum Dominum Nicolaum du
„ Bois exhibuerunt Lovanienſes Parochiali-
„ um Eccleſiarum Rectores.

EXPONUNT DEBITA *cum Reverentia Paſtores Oppidi Lovanienſis, quod paucos abhinc dies prodierit libellus authore Nicolao du Bois Theologo, & Iuriſconſulto, &c. continens inter cætera ad propoſitionem* 15. *art.* 4. §. 416. *Ex dictis patet, quod in Concilio Tridentino ſeſſ.* 22. *dicitur monendum eſſe populum, ut ad Parochias ſuas accedant, ſaltem diebus Dominicis & Feſtis, & quod ſeſſ.* 24. *ibidem de reformatione: Moneat Epiſcopus populum diligenter, teneri unumquemq́; Parochiæ ſuæ intereſſe, ubi id commodè fieri poteſt, ad audiendum Verbum Dei, de honeſtate quadam, non de ſtricto jure eſſe intelligendum. Quod cum repugnet Doctrinæ Catholicæ, & ſit perniicioſum ſaluti credentium,*

Ideò

Ideò recurrunt ad Mag. veſtram, eamdem enixè rogantes, ut officio ſuo nobili prohibeat, ne quiuquam Suppoſitorum dictum librum vendat, aut legat, aut articulum illum prædicet, ſub pœna Interdicti, vel Excommunicationis, aut alia arbitraria, ſeu alio opportuniori modò tam perniciosæ doctrinæ occurrat. Quod faciendo, &c.

„ Hunc fæculentum libellum fraterna re„verentia perſuaſit tunc ſupprimendum. De„monſtrator ejus vulgationem nunc ſibi im„putet. Quis mente ſanus credat, ipſum om„ni huic Univerſitati placuiſſe? Illa eſt ſa„nioris dogmatis, & meliorum morum. „Abſit ut hæc Alma Univerſitas Triden„tinum, de quo præſens eſt quæſtio, De„cretum cenſeat emanaſſe contra Regulares „Eccleſias. Abſit ut toties datam ab ipſa Ro„mana Eccleſia interpretationem dicat ad„verſari doctrinæ Catholicæ, & eſſe *perni„cioſam ſaluti Credentium*. Dum primò libel„lum vidi, erubui.

„ Oportet etiam producere libellum, „ quem Eruditiſſimus Dominus Nicolaus du „ Bois adverſus Academici Rectoris ſenten„tiam exhibuit Jlluſtriſſimo Domino In„ternuntio Apoſtolico.

Illustrissimo & Reverendissimo Domino D. Abbati S. Mariæ per Belgium & Burgundiæ Comitatum Internuntio.

Expo-

Exponit cum omni humilitate & reverentia devotiſſimus Orator Nicolaus du Bois S. Th. in Univerſitate Lovanienſi Regius & Primarius Profeſſor, quod in Auguſto noviſſimè præterito ediderit librum, cui titulus: Ad quadraginta quinq; propoſitiones in praxi perniciosas, ac quaſdam cenſuras Tractatus duo: In quorum primo per undecim capita quorumdam temerariá cenſura ſimiliter damnata referuntur & refelluntur, eorumq; adverſus S. Sedis authoritatem præſumptio, ex comparatione præclarorum Virorum omnis generis, qui in Theologia morali hinc indè errarunt, confutantur.

„ Deindè ad eius rei probationem retulit „ in parte ſecunda é *num.* 383. uſque *ad num.* „ 430. & refutavit errores quorumdam, qui „ in effectu negabant Summum Pontificem „ eſſe omnium fidelium Paſtorem, aut poſſe „ diſpenſare in Conſtitutionibus generalium „ Conciliorum, & eo prætextu, varia Pri- „ vilegia Regùlarium, quoad audiendas Con- „ feſſiones fidelium, Miſſas, & Officia Di- „ vina, evertebant, ac Chriſtiani populi tol- „ lebant libertatem: Ut ergò Diſcipuli eius „ , ad Paſtoralia officia promoti non atten- „ tarent ſimilia, *num:* 412. 413, 414. 415. „ dixit fideles ſatisfacere præcepto Eccleſiaſti- „ co Confeſſionis, Miſſæ, Officiorum Di- „ vinorum, ſi ex honeſta cauſa, v. g: devo-

tionis,

„ tionis, Indulgentiarum, etiam Concionis, „ &c. (modò citrà contemptum Parochi) „ adirent Eccleſias Regularium: Tum, ſup- „ poſitis ipſis Privilegiis *nu.* 416. dixit Tri- „ dentinum Concilium, quatenus *ſeſſ.* 22. *&* „ 24. *de reformat. cap.* 4. monet Miſſæ, & „ Concionis causâ adeundam Parochiam, „ non importare ſtrictè dictam obligationem, „ ſed quandam honeſtatis. Quia etiam Privi- „ legiis ſuppoſitis, honeſtum quidem eſt adire „ Parochiam, ſed obligatio tanta non eſt, quin „ prædictæ cauſæ excuſent eos, qui adeunt, „ Regulares.

„ Libro ſub finem Auguſti edito, Rector „ Univerſitatis Lovanienſis tulit adverſus il- „ lum Decretum hìc annexum, quod publicè „ diverſis locis affixum eſt, & per totum Bel- „ gium tranſmiſſum. Ab eo Orator appella- „ vit ad Univerſitatem pro ea parte, quâ in- „ auditus damnatur ut Author contentio- „ num, & ad S. D. N. pro ea parte, quâ „ Rector, abſque ulla juriſdictione in mate- „ ria ſuæ Sanctitati, aut E. E. D. D. Card: „ Concilii Tridentini Interpretum reſervata, „ cenſuram emittit, & cauſam tanti momen- „ ti, concernentis graviſſimam obligationem „ fidelium, inconſultâ Sanctâ Sede determi- „ nat.

„ Pro huius ſuæ appellationis juſtificatio-

ne

„ ne confecit Appellans hoc juris motivum, „ non intendens alia allegare.

Supplicat igitur Illuſtriſsima Gratiæ ſuæ, ut dignetur libellum hunc ſupplicem, cum præfato Motivo, tranſmittere ad S. D. aut ad S. Congregationem E. E. D. D. Cardinalium Sacri Tridentini Interpretum, & interim providere prout ei ſua prudentia ſuaſerit, uſq; dum ſuper præfatis ordinaverit dicta S. Congregatio, ad cuius pedes ſe, ſuaq; omnia dicta & ſcripta, dicenda aut ſcribenda ſubmittit: A qua quidquid emanaverit, cum omni reverentia & ſubmiſsione ſuſcipiet: ſi in aliquo erraverit, verbo & ſcripto publicè revocabit promptiſsimè & abſq; mora.

Audiamus & Libellum, quem Lovanienſes Ordinum Mendicantium Præfecti exhibuerunt eidem Illuſtriſſimo D. Internuntio.

Illustrissimo & Rmo. Domino D. Abbati S. Mariæ SS. D. Alexandri VII. in Ditionibus Belgii & Burgundiæ Internuncio, &c.

Exponunt humillimè Superiores Regularium Mendicantium Oppidi Lovanienſis, quod cum nuper prodiiſſet liber D. Nicolai du Bois S. Theologiæ in hac Univerſitate Profeſſoris Primarij, in quo tradit, quod Decreta Concilij Tridentini de Verbo Dei in Parochia ab omnibus audiendo, ubi id commodè fieri poteſt, de honeſtate quadam

dam, & non ſtricto jure ſint intelligenda, Rector *Magnificus*, *conformiter memoriali ſibi à* Paſto*ribus eiuſdem* Oppidi *oblato* (*ubi aſſerunt prædictam propoſitionem repugnare doctrinæ* Catho*licæ*, & *perniciosam eſſe ſaluti* Credentium,) *die* 8. *Sept*. 1666. *ſuppoſuit Arreſto omnia exemplaria dicti libri*, & *die* 25. *eiuſdem menſis abſolutè illum prohibuit*, *ut patet ex adiecto eius* Decreto. *Quia* (*ut in eo dicitur*) *Author libri præſumpſit aſſerere non eſſe obligationem frequentandi* Parochias *aliam*, *quam honeſtatis*, *etiam in ordine ad audiendum* Verbum Dei. *Quod omninò ſcandaloſum eſt*, & *minimè conſonum* Doctrinæ Concilij Tridentini, &c. *Cum autem illud* Decretum *imprimis ſit contra conſtantem ac univerſalem* Chriſti Fidelium *ſenſum* (: *ut patet ex quotidiana* Parochianorum *praxi*) & *contra ſententiam graviſſimorum* Authorum, *ut* Heſſelij Doctoris Lovanienſis, *qui* Concilio Tridentino *interfuit*, Molani *eiuſdem diſcipuli*, *pariter* Doctoris Lovanienſis, VVeimſii *ibidem* SS. Canonum *Anteceſſoris* Primarij, Suarez, Azorij, Mauden Belgæ, Bonacinæ, Fillucij, Fagundez, Paſqualigi, Graffis, Navarri, Barboſæ, Peyrinis, Cardinalis Lugo, *qui eam certam dicit*, Buſenbaum, Franciſci Pontani & *aliorum*, *qui hactenus à* Sede (*cui ſoli competit propoſitiones ad fidem* & *bonos mores ſpectantes cenſurare*) *non fuerunt probibiti*. *Inſuper cum ex huiuſmo-*

di nova & inaudita Concilij Tridentini interpretatione facta, non prius conſultâ S. Sede (cui ſoli reſervata eſt) & determinante obligationem ſtricti juris, naſcantur ſcandala, perturbationes, ſchiſmata, & conſcientiarum anxietates: Ac indies grauiora indubiè excitabuntur. Supradicti Oratores pro quiete & tranquillitate fidelium, & manutenentia ſuorum Privilegiorum, quæ in ſuum & populi Chriſtiani ſavorem, ſuis in Eccleſiam meritis, à SS. Pontificibus impetrarunt; & attento quod ab Ampliſſimo & Eximio Domino Pontano Inſignis Eccleſiæ S. Petri Lovanij Decano, ad componendam concordiam inter utramq; partem ab Illuſtriſſimo Domino Archi-Epiſcopo Mechlinienſi Deputato, propter perſiſtentiam DD. Paſtorum fruſtrà eam exſpectarint:

Humillimè ſupplicant Illuſtriſſimæ ſuæ Gratiæ, ut dignetur malis imminentibus & ſcandalis, alioqui certè oriundis, opportuno remedio occurrere, & Decretum Rectoris Magnifici, quatenus contrarium eſt Privilegijs Regularium, & Parochianorum conſolationi, libertati, ac quieti, irritare, præfatoſq; Oratores in ſuis Privilegijs, & poſſeſſione manu-tenere, atq; ita pacem, quam Chriſtus mundo intulit, authoritate ſuâ reſtaurare. Quod faciendo, &c.

Rectè dicunt iſtam Tridentini Decreti Interpretationem eſſe *inauditam & novam*. Hoc

 enim

„ enim abundè demonſtravit *Exhibitio Cano-*
„ *num*, & hoc eius ſtabilimen largiùs demon-
„ ſtrabit. Et omnia hæc altiſſimâ ac lucidiſſi-
„ mâ voce exclamant omnem iſtam quæſtio-
„ nem fuiſſe de Tridentino Decreto, de Iure
„ Eccleſiarum Regularium. Quarè Illuſtriſſi-
„ mus Dominus Internuntius Apoſtolicus,
„ niſi horrendâ obreptione circumſcriptus,
„ non poſſit dixiſſe: *Si cauſa Paſtorum fuiſſet*
„ *ſeparata à cauſa Doctorum, fuiſſent Paſtores*
„ *Romæ coronati.* Eſt commentum. Etenim
„ nulla hic admixta Doctorum, ſed fuit agi-
„ tata ſola cauſa Preſbyterorum Parochiali-
„ um. Lucet ex adductorum Libellorum
„ concluſionibus, & datis deſuper ſententiis.
„ Et iſta cauſa fuit per Opt. Mem. Pontifi-
„ cem Alexandrum VII. damnata, & dam-
„ nata permanebit. Admodum invitus hæc
„ ſcribo: Compulſus ab amore Eccleſiaſticæ
„ Diſciplinæ, Apoſtolicorum Decretorum,
„ infirmæ plebis, ac Matris meæ monaſticæ
„ Profeſſionis, cuius iniurias, niſi crudelis,
„ non poſſim præterire. Proindè omnes dig-
„ nentur hæc accipere eo animo, quo ſcri-
„ buntur.

C A P.

CAPUT PRIMUM.

Purgantur illa, quæ Demonſtrator rodit in ſecundo ſuæ Reſponſionis capite.

DEmonſtrator *Exhibitionem* rodit, quod vulgo adſcriptum S. Dionyſio Pontifici Canonem dicat eſſe ſtramineum. Et adducit varios Scriptores, qui omnem Iſidori Mercatoris Collectionem affirmant authenticam. Verùm omiſit longè potentiores iſtius Codicis Patronos. Nempè S. Nicolaum primum Pontificem, Adrianum II. Ioannem VIII. ac eius Tricaſſinam Synodum. Etenim hæc Hincmarum Remenſem Metropolitam, durum iſtius Codicis Adverſarium, coëgit ad palinodiam, & in iſtos Canones profiteri. Et Hincmarum obediviſſe teſtatur in Remenſis Eccleſiæ hiſtoria Presbyter Flodoardus. Eiſdem Canonibus uſi ſunt non ſolummodò S. Petrus Damiani, S. Ivo Carnutenſis Epiſcopus, aliique ſimiles dignitatis Doctores, ſed etiam S. Leo nonus, S. Gregorius VII. Urbanus II. aliique plures Romani Pontifices. Ecce, adiuvo *Demonſtratorem*. Nihilominùs conſtanter aſſevero iſtos Canones eſſe ſtramineos. Rogo *Demonſtratorem* non offendi vocis acrimoniâ. Eam enim didici a Gratiano Monacho, qui iſtiuſmodi ſuppoſita figmenta

 ap-

appellat paleam. Aut certè ita appellat eius antiquus Scholiaſtes. Porrò iſtas Epiſtolas ſprevit etiam Abbas Dionyſius Exiguus. Suum Papalium Decretorum Codicem inchoavit à Decretali Epiſtola Pontificis Siricii. Et eius iudicium iam conſtantiſſimè probant & firmant omnes Eruditi, & Catholici & Hæretici. Quiſquis earum Natales iam credit legitimos atque authenticos, cenſetur nugas vendere & fabulas: Et hoc unanime omnium Eruditorum iudicium figitur firmiſſimis anchoris.

At ecce Demonſtrator inter iſtarum epiſtolarum Patronos numerat etiam Dominum Antonium Auguſtinum, Eruditiſſimum Archi-Epiſcopum Tarraconenſem. Eſt commiſeratione dignus. Etenim in opere de Sacerdotii & Imperii concordia Dominus Petrus de Marca, eruditus Pariſienſium Archi-Epiſcopus, Dionyſii Exigui de iſtis epiſtolis iudicium probat ac laudat, atque proſeqnitur: (a)" Fortiùs verò urget Antonii Auguſtini „ Archi-Epiſcopi Tarraconenſis obſervatio, „ qui primus adnotavit ipſa legum Imperato„ riarium verba, & quæ ſub Aniani nomine „ exſtant ad Codicem Theodoſianum ſcholia „ in illis epiſtolis uſurpata fuiſſe, quamvis „ Pontifices, quibus epiſtolæ tribuuntur, „ duobus & tribus ſæculis Codicis Theodoſiani

(a) *lib. 3. c 5.*

„ ſiani editionem præceſſerint. Adeò Antonius Auguſtinus cenſuit iſtas epiſtolas non eſſe authenticas.

Idem Petrus de Marca Eruditiſſimorum Cardinalium Roberti Bellarmini & Cæſaris Baronii de iſtis epiſtolis iudicium exponit, ac proſequitur: " Bellarmini & Baronii autho-
„ ritate fultis liberum erit venerandos Pon-
„ tificum veterum titulos epiſtolis illis detra-
„ here, præſertim cum Eruditiſſimi Viri in-
„ duſtria ab aliquot annis eò proceſſerit, ut
„ ſententiæ & verba ipſa, ex quibus epiſtolæ
„ contextæ ſint, à quibus Authoribus petita
„ ſint, accuratiſſimè demonſtraverit. Cui ta-
„ men in eo ſuffragari non poſſim, quod atro-
„ cioribus verbis epiſtolas dilacerat, quas è
„ ſententiis & verbis legum, Canonum anti-
„ quorum, & Sanctorum Patrum, qui quar-
„ to & quinto ſæculo floruerunt, ſi pauca
„ demas, concinnatas eſſe conſtat. Laudat Davidem Blondellum; licet Hæreticum, attamen Virum Eruditiſſimum. Potuerat laudare & Catholicos, Iacobum Sirmondum, Dionyſium Petavium, aliosque plures, qui iſtud ipſum demonſtraverunt.

Apocrypha Scripta ſunt duplicia: Alia ab Hæreticis ad erroris ſtabilimentum, alia à Catholicis ficta ad firmandam veritatem. Etiam hæc poſteriora ſunt ſemper graſſata per

Eccleſias. Et ipſa omnis Chriſtianitas ſemper fuit deteſtata. Lucet ex facto S. Ioannis Apoſt. de quo in illuſtrium Virorum catalogo S. Hieronymus, agens de Apocryphis periodis S. Pauli & S. Theclæ: *Tertullianus, vicinus eorum temporum, refert Preſbyterum quemdam in Aſia, ſpoudaſten Apoſtoli Pauli, convictum à Ioanne quod author eſſet libri, & confeſſum ſe hoc Pauli amore feciſſe, & ob id loco excidiſſe.* Tertullianus id refert in libro de Baptiſmo. (*a*) Et degradatio fuit iuſtiſſima. Etenim iſtiuſmodi in Divinæ gloriæ officium ficta mendacia eſſe omnium pernicioſiſſima, rectè docet S. Auguſtinus. Et ſimilium damnationum habemus plurima exempla. Porrò iſta Iſidori Mercatoris Collectio à Riculphi, qui poſt Sanctum Apoſtolum Bonifacium fuit tertius Moguntinenſis Epiſcopus, tempore ambulavit per Galliam ac omnem Europam, & multos iuvit ad firmandum Primatum Romanæ Eccleſiæ. At verò non ita pridem Centuriatores Magdeburgenſes, & alii noſtrorum temporum Sectarii cæperunt iſtas merces ſcrutari uſque ad fundum, oſtenderunt caducas, blaterarunt ipſas eſſe palmare Romani Primatûs fundamentum, atque ita illum fundari in arena. Quod illæ epiſtolæ ſint palmare illius Primatûs fundamentum eſt nugaciſſima fabula. Habemus ſolidiſſimos iſtius Monarchiæ

(*a*) *cap.* 17.

lapides,

lapides, non egemus paleâ & luto. Hinc eruditi & orthodoxi Viri etiam cæperunt iſtas epiſtolas diſcutere, repererunt ſpurias, atque ita unanimi ſuffragio ad paleam proſcripſerunt Quæ omnia ſi non capiat *Demonſtrator*, dicat de iſtis epiſtolis: DIRUTA SUNT ALIIS, UNI MIHI PERGAMA RESTANT.

Et quidem S. Dionyſio Pontifici adſcripta epiſtola per ſibi intextos errores altiſſimè clamat ſe eſſe ſpuriam. Errorum quoſdam *exhibitio* adduxit. Cur ipſos *Demonſtrator* non expungit? quia nemo poſſit. Eadem eſt ratio de epiſtola adſcripta S. Eutychiano.

CAPUT II.

Refelluntur illa, quæ Demonſtrator adducit pro Apoſtolicis Conſtitutionibus.

DEmonſtrator ab iſtis epiſtolis pergit ad Apoſtolicas Conſtitutiones, quas multi olim adſcripſerunt S. Clementi Pontifici Romano. Arguit *Exhibitionem*, quod ipſas dicat ſpurias, natas quarto ſæculo. Et pro ſe adducit Eminentiſſimum, Reverendiſſimum, ac Eruditiſſimum Virum, Dominum Ioannem Bona, S. R. E. Præsbyterum Cardinalem, qui cenſet ipſas eſſe antiquiores Nicænâ Synodo, ideòque prodiiſſe tertio ſæculo. Et *De-*

monſtrator de Domino Cardinale adiungit: *Nec tamē negat ipſum Clementem fuiſſe earumdem Authorem.* Reſpondeo *Demonſtratorem* hallucinari. Etenim D. Cardinalis Conſtitutiones, quas affirmat eſſe tertij ſæculi, quomodò non negèt eſſe S. Clementis? S. Clementem eſſe ſub Traiani Imperio affectum glorioſâ morte affirmat Martyrol. Róm. quomodò igitur ille poſſit tertio ſæculo congeſſiſſe iſtas Conſtitutiones, aut compoſuiſſe?

An hæ ſint tertii, an quarti ſæculi, omninò nihil refert ad *Exhibitionis* Propoſitum. Illa dumtaxat evincere voluit ipſas non eſſe S. Clementis, ideòque primitivam Eccleſiæ ſub Apoſtolis diſciplinam non poſſe ex ipſis demonſtrari. Abſit à me, ut refrager tanto Eccleſię Principi, cui obſtringor ex multis & magnis titulis. Si tamen mea Dicta ſtabiliam, certus ſum optimo ac Eruditiſſimo Prælato non diſpliciturum.

Exiſtimo igitur iſtas Conſtitutiones eſſe quarti ſæculi. Etenim Apoſtolicarum Conſtitutionum & vulgarium Apoſtolicorum Canonum Collector eſt unus & idem. At verò Canonum Collectorem eſſe quarti ſæculi, manifeſtum eſt ex quadrageſimo nono Canone: *ſi quis Epiſcopus vel Præſbyter non tria unius myſterij Baptiſmata perfecerit, ſed unum Baptiſma, quod datur in mortem Domini, deponatur.*

natur. Canon manifeſtè agit in Hæreſiarcham Eunomium: Hic enim primus & unicus cæpit per unicum Baptiſma, ideſt, per unicam immerſionem, in mortem Domini baptizare. At verò quis ignoret Eunomium blateraſſe ſæculo quarto?

Mea aſſertio lucet ex multis etiam locis in ipſo conſtitutionum corpore. Adduco paucula. Secundus liber mandat: *Recipe Pænitentem, nihil addubitans. &c.* (a) Multis confirmat ſuum iſtud mandatum. Et agit præſertim de mortis articulo. Adiungit à Domino nullum ſuſpicionis locum relinqui illis, *qui durè & inclementer iudicare volunt, & peccantes penitus repellere, & nolunt communicare cum ipſis.* (b) Et denuò repetit: (c) *Deum provocant ad iram, qui non recipiunt Pænitentes.* Antiqua diſciplina quibuſdam gravioribus peccatis Sacramentalis reconciliationis pacem negavit, non dumtaxat hominibus ſanis, ſed etiam in mortis exitu. Rigorem mitigavit tertius decimus Canon Nicænus. Et plures Epiſcopi noluerunt clementiam admittere. Adverſum illos agit iſta Conſtitutio, ideòque palàm eſt ſæculi quarti. Hoc firmant etiam hæc verba: (d) *Ne eum, qui ſemel & iterum lapſus ſit, averſeris.* Agit in illos Epiſcopos, qui ex laudati Canonis reverentia admittebant ſemel lapſum fidelem, bis lapſum aver-

(a) c. 14 (b) c. 15. (c) 24. (d) c. 40.

averſabantur.

Quintus liber inter generalia totius Chriſtianitatis Feſta numerat (*a*) Dominicam Nativitatem, affirmat ipſam celebrari die vigeſimo quinto Decembris, ac diſtinguit à Feſto Epiphaniæ. Verùm longè aliud ſcribit S Ioannes Chryſoſtomus. (*b*) Etenim in illius Feſti homilia diſertè affirmat ipſum apud Occidentales & Thraces eſſe quidem Apoſtolicum inſtitutum, at verò in Antiochena Eccleſia non cæpiſſe, niſi à decem annis. Apoſtolicarum Conſtitutionum author eſt maniſeſtè homo Græcus; & omninò ſcripſit apud Orientalem Eccleſiam, atque ita non ſcripſit niſi circa ævum laudati Chryſoſtomi. In ſuis ad Georgium Codinum ſcholiis Iacobus Gretzerus cenſet iſtam homiliam eſſe ſpuriam: At certum eſt ipſum labi. De qua re vide Franciſcũ Combefis in Notis ad Ioannis Archi-Epiſcopi Nicæni Orationem de Domini Nativitate.

Quintus item liber habet hæc verba: (*c*) *Oportet ergò Fratres, ut qui pretioſo Chriſti ſanguine redempti eſtis, dies Feſtos Paſchæ accuratè, & omni diligentiâ poſt æquinoctium celebretis, ut neq; unius Paßionis bis per annum memoriam renovetis, ſed potius ſemel quotannis memoriam mortui item ſemel celebretis. Neq; amplius cum Iudæis tempus celebrandi Paſcha*

(*a*) c. 12. (*b*) To: 5. (*c*) c. 17 *obſer-*

obſervetis. Quis non videat hæc omnia eſſe mutuata ex Nicæno Decreto ? Eſt res meridianâ luce clarior. Et longè aliud ſanciunt Apoſtolicæ Conſtitutiones, quas in Panario adducit S. Epiphanius. (*a*) Videatur eruditus Vir Dionyſius Petavius. Multa inſuper alia palàm evincunt iſtas Conſtitutiones eſſe quarti ſæculi.

Portò quod in ſacrarum litterarum ſynopſi S. etiam Athanaſius laudet Apoſtolicas Conſtitutiones, eſt omninò verum. At an iſta ſynopſis ſit legitimus magni Athanaſij fœtus, eſt multa quæſtio. Quidquid ſit, Author ille laudat iſtas ipſas Conſtitutiones, quas laudat, & quarum verba adducit præfatus Epiphanius. Et hæc non reperiuntur in noſtris hodiernis. In eiſdem non reperitur Apoſtolica S. Iacobi Conſtitutio, quam in Oratione de Domini Nativitate adducit Ioannes Archi-Epiſcopus Nicænus. Et noſtræ hodiernæ damnant atque exſufflant Baptiſma, datum ab hæretico. Quarè quiſquis ipſas vult eſſe Apoſtolicas, probare debet errorem Sancti Firmiliani Cæſaræenſis in Cappadocia Archiepiſcopi; qui ad S. Cyprianum in ſuo errore firmandum ſcripſit Eccleſiam Ponticam ſemper poſt Hæreticos rebaptizaſſe, ita edoctam à ſanctis Apoſtolis. Plura de harum Conſtitutionum authore, tempore, ac qualitate diſcutere

(*a*) *hereſ.* 70. *c.* 10.

curere non eſt præſentis Propoſiti.

Demonſtrator etiam indignatur, quod *Exhibitio* dicat iſtas Conſtitutiones ab ipſo malè citari, ideòque & numquam viſas. Reſpondeo me vera dixiſſe. Etenim in octo libros diſtinctum opus confudit in unum, & à pluribus annis per Franciſcum Turrianum, ac nuperrimè per Philippum Labbæum facta correctio & editio adductum à *Demonſtratore* teſtimonium habent in ſecundi libri quinquageſimo nono capite, non in ſexageſimo tertio. An vetuſta Colonienſis apud Ioannem Birchmannum edito aliter diſtribuerit capita, quoniam eſſe poſſit, nolim rimari. Interim certum eſt, quod octo libros non confuderit in unum.

Adducta Conſtitutionum verba dixi non de Pagenſibus aut quibuſcumque Parochialibus Presbyteris agere, ſed de Cathedralibus. Etiamnum dico. Eſt res manifeſta. Demonſtrator me arguit, quod Cathedrales Presbyteros, vt tales, neſciam à Parochialibus diſtinguere. Et verum dicit. Profiteor enim iſtiuſmodi dialecticas tricas, quas ignoravit ac improbavit omnis antiqua Chriſtianitas, etiam à me ſperni & ignorari. Interim quod in multis olim Eccleſiis nec Parochiales, nec Cathedrales Presbyteri potuerint docere populum, & grande iſtud munus ſpectaverit

ad

ad ſolos Epiſcopos, perſevero dicere. Et dico verum. Et abundè oſtendi. Attamen Eccleſiæ variæ habuerunt varios mores.

CAPUT III.

Stabiliuntur quadam alia Exhibitionis Dicta.

DEmonſtrator profitetur Regularibus Eccleſiis eſſe jus Concionandi, & ad ſuas Conciones convocandi populum. Et graviter queritur ſe ab *Exhibitione* perperam traduci. Reſpondeo *Expoſitionem* agere de Concionibus faciendis eâdem horâ, quâ fit Parochialis Presbyteri Concio. Affirmat Regulares Eccleſias nulli, niſi ſoli Epiſcopo, debere concionandi horam cedere. Hinc infert ipſas, quoad iſtud ius, eſſe pares Parochialibus. Et loquitur ex Conſtitutione Bonifacii Octavi, quam certum eſt à nulla Generali Synodo aut Romano Pontifice eſſe circumductam. *Demonſtrator* hoc profiteatur, & erit pax: Uno ſpiritu Dei Verbum prædicabimus.

De Expoſitione eſt & hæc querimonia: *Pari modo falſum eſt, quod ex ſolo Concilio Nannetenſi demonſtrem Apoſtolicam & avitam diſciplinam.* Reſpondeo Expoſitionem eſſe innoxiam. Non de ſolo egit Nannetenſi Concilio. Dixit Eccleſiaſticam Apoſtolici tempo-

ris

ris diſciplinam, uti non ex Papalibus Iſidorianæ Collectionis Epiſtolis, ita nec ex iſta Synodo poſſe monſtrari. Et rectè dixit. Etenim iſta omnia ſunt octavi aut noni ſæculi.

Demonſtrator item queritur, quod *Exhibitio* dicat etiam S. Hieronymi Epiſtolam ab ipſo malè citari. Reſpondeo ipſam vera dixiſſe. Dixit quod in ſecundo ſuarum epiſtolarum libro S Hieronymus nullam habeat epiſtolam ad Heliodorum. Eſt res certa & manifeſta. Verùm Demonſtrator recurrit ad ſelectas S. Hieronymi Epiſtolas, atque ita fatetur ſe ex pleno Hieronymiani operis corpore non citaſſe, adeòque nec ipſum legiſſe. Selectæ epiſtolæ legi conſueverunt à Sacræ Theologiæ Tyronibus. Spero fore, ut Demonſtrator pedetentim adſcendat altiùs, atque ita iſtiuſmodi meis ſuſpicionibus deinceps non præbeat anſam.

Demonſtrator pergit: *Rectè colligo* ex iis, S. Hieronymi litteris, *Monachos Clericis ſubfuiſſe.* Et firmat ex authoritate Ioannis Morini. Reſpondeo de Laicis Monachis me conſentire. Etenim quis Laicus non ſubſit Epiſcopo atque Presbytero? Eſt tamen opus ſano intellectu. Primitiva olim Monaſteria non Diœceſano, ſed à ſe electo Epiſcopo ſuberant. Eligere poterant quemcumque Epiſcopum, etiam remotiſſimum. Hic illis dabat Presbyterum

terum & omnia Eccleſiaſtica Sacramenta. Eſt apud omnes Eccleſiaſticæ antiquitatis Peritos res notiſſima. Et lucidè patet ex ſynodo Bonifacii Archi-epiſcopi Carthaginenſis. Ex quo vides Monachorum à loci Epiſcopo exemptionẽ eſſe antiquiſſimam, & vetuſtis Eccleſiæ Canonibus non adverſari. Ita fuit in Oriente uſque ad Chalcedonenſem Synodum. In Occidente autem, qui iſtius Synodi Canones diu non admiſit, iſta forma permanſit longè diutiùs.

Demonſtrator denuò queritur ſe falſò traduci, quod improbet Regularium Eccleſiarum Conciones, & neget ipſas poſſe frequentari. Affirmat ipſas à ſe commendari. Proclamat ad Tridentinam Synodum, ab *Expoſitione* adulterari thema, ac pergit: *Ego de audiendi Verbum Dei & rudimenta fidei in Parochiis obligatione pertractabam, ille ſeptem capitibus hoc agit, ut potiſſimùm hiſtoriis, ſed & quibuſdam etiam privilegiis probet antiquiſſimam Concionandi & Catechizandi tantùm in ſuis Eccleſiis libertatem.* Dico, Tantùm: *Nam nulla iſtiuſmodi hiſtoriarum, Privilegiorúmque evincit, audiendo in eorum Eccleſiis Verbum Dei, Præcepti ſatisfactionem.*

Reſpondeo non tantùm Privilegia & hiſtorias eſſe adducta, ſed etiam generales & authenticos Eccleſiæ Canones. In Chalcedo-

act. 13.

nenſi Synodo ad Anaſtaſium Nicænum in Bithynia Epiſcopum, prætendentem jus Metropoliticum in Baſilinopolitanam Eccleſiam, dixerunt glorioſiſſimi Judices: (a) *Quomodò te monſtrare promittis Baſilinopolis ſanctiſſimam Eccleſiam ſub Nicæna eſſe, utrũ ſecundum Canones, an ex aliqua conſuetudine?* Suppoſuerunt utrumque principium eſſe per ſe ſufficiens ad victoriam. Et hinc Anaſtaſij Adverſarius Eunomius Nicomenienſis Epiſcopus, iſtius Provinciæ Metropolita, in exhibitis Imperatori Marciano, ac præfatæ Synodo precibus aſſeruit ſibi favere & Canones & conſuetudinem. Ego perambulavi per eius veſtigia. Per ſeptem *Exhibitionis* capita demonſtravi Regularium Conciones & Catechiſmos fuiſſe ſemper probata à Catholica Matre ac eius diſciplina. Nec tantùm Conciones & Catechiſmos, ſed olim etiam Baptiſma. Ex magno authenticorum exemplorum numero conſuetudinem; ex variis Synodorum ac Romanorum Pontificum Decretis oſtendi nobis favere Canones. Iſtud jus non eſſe novellum Ordinum Mendicantium Privilegium, ſed avitam regulam Monaſticæ Profeſſionis. Oſtendi ex antiquis Monachis per Apoſtolicam Sedem eſſe traductam ad iſtos Ordines. Et quod ſuæ Obligationi fideles in iſtis Eccleſiis, ſemper ſatisfecerint, ex ad-

(a) *act.* 13.

adductis Canonibus atque exemplis eſt plus quam manifeſtum. Certè ſicut apud Monachos olim baptizati non debuerunt rebaptizari, ita nec ibidem catechiſmo aut aliâ doctrinâ inſtructi debuerunt iterum per Epiſcopum inſtrui, longè minùs per Presbyterum Parochialem. Demonſtravi & pro antiquis Monachis, & pro Ordinibus Mendicantibus eſſe in contradictorio judicio frequenter definitum ac pronunciatum. Et addidi S. Auguſtini contra Donatiſtas, nulli judicio volentes acquieſcere, elogium: (*a*) *Puto quod ipſe Diabolus, ſi authoritate judicis, quem ultrò elegerat, toties vinceretur, non eſſet tam impudens ut in ea cauſa perſiſteret.* Et hæc omnia *Demonſtrator*, utpotè hiſtorias (*b*) prætérit, & negligit rodere? forſan imitatur Gloſſam: *Eſt græcum; non legitur.*

CAPUT IV.

Examinatur Parochialis apud Oppidum Bethlehemiticum cura S. Hieronymi.

D*Emonſtrator* ex iſtis hiſtoriis tentat aliquid rodere. Affirmat S. Hieronymum fuiſſe non ſimplicem Hiero-Monachum, ſed inſuper Parochialem Presbyterum Oppidi Bethlehemitici, & ex iſto titulo catechizaſſe,

(*a*) Ep. 167. (*b*) c. 4.

baptizaſſe, & prædicaſſe. Et probat ex primo Dialogo S. Sulpicii Severi (*a*) *Bethlehem Oppidum perveni. Eccleſiam loci illius Hieronymus Presbyter regit. Nam Parochia eſt Epiſcopi, qui Hieroſolymam tenet.* Adiungit authoritatem libri de hæreſibus, qui à Iacobo Sirmondo inſcribitur *Prædeſtinatus*: Hic S. Hieronymum appellat *Presbyterum Bethlehemitem.* Demonſtrator inſuper advocat hæc Stephani Baluzii verba in Commentario ad S. Lupum Servatum: *Hoc dicere voluit Severus, Eccleſiam Parochialem Bethlehemiticam eſſe in Parochia, id eſt, Diœceſi Epiſcopi Hieroſolymitani. Unde ſequitur Hieronymum Eccleſiam Parochialem Urbis Bethlehemiticæ tenuiſſe ab Epiſcopo Hieroſolymitano, contra quam viſum eſt Ludovico Cellotio.*

Reſpondeo hac in re nemini eſſe potiùs credendum, quam ipſi S. Hieronymo. Hic autem de ſuis cum Ioanne Hieroſolymæ Epiſcopo quæſtionibus ſcribit ad nobilem Virum Pammachium. (*b*) *Porrò quod dicis te petiſſe, ut ſubiicerentur Eccleſiæ Dei, & non ſcinderent eam, neq; proprium ſibi facerent Principatum, de quibus dicas, non ſatis intelligo. Si de me & de Presbytero Vincentio, ſatis multo dormiſti tempore, qui poſt tredecim annos excitatus hæc loqueris. Ob id enim & ego Antiochiam, & ille Conſtantinopolim, Vrbes celeberrimas, deſerui-*

(*a*) *c.* 4. (*b*) *Ep.* 61. *c.* 16. *mus,*

mus, non ut te prædicantem in populis laudaremus, ſed ut in agris & in ſolitudine adoleſcentiæ peccata deflentes, Chriſti in nos miſericordiam deflecteremus. Inter varias Joannis cum Hieronymo quæſtiones una erat de ſubjectione atque obedientia Joannes ægerrimè ferebat Hieronymum, Vincentium, alioſque in iſto monaſterio Præsbyteros habitare intra ſuam Parochiam, ſeu Diœceſim, & ſibi non ſubeſſe. Et Hieronymus avitâ ac per omnem Eccleſiam probatâ Monaſteriorum ac Monachorum libertate ſeu exemptione fretus, noluit ſubeſſe. Et in iſto Propoſito permanſit inconcuſſus. Proindè nequit Bethlehemitici Oppidi fuiſſe Parochialis Presbyter. Hic enim ab Epiſcopo non poſſit fuiſſe exemptus.

Altera Ioannis de S. Hieronymi Monaſterio querimonia erat, quod in ipſo S. Epiphanius, extraneus Salaminæ in Cypro Epiſcopus, S. Hieronymi Fratrem Paulinianum conſecraſſet in Presbyterum. Et quod Paulinianus, licet Presbyter, nollet Diœceſano Epiſcopo ſubeſſe. Et ad poſteriorem hanc querimoniam Hieronymus in eadem Epiſtola reſpondit: *Fac à te ordinatum, idem ab eo audies, quod à me miſello homine ſancta Mem: Epiſcopus Paulinus audivit; Num rogavi ut ordinarer? Si ſic Presbyterium tribuas, ut Monachum nobis non auferas, tu videris de tuo judi-*

cio; ſin autem ſub nomine Presbyteri tollis mihi propter quod ſæculum dereliqui, ego habeo, quod ſemper habui, nullum diſpendium in Ordinatione paſſus es. Affirmat ſe à S. Paulino Antiochiæ Patriarcha ordinatum eâ lege, ut Monachum non perderet, ut nulli titulo aut Eccleſiæ inſcriberetur, ut ordinaretur abſolutè. Et iſtam libertatem Hieronymus conſtantiſſimè ſemper tenuit, atque ita non plus fuit Bethlehemitici Oppidi Parochus, quam fuerit Cardinalis Presbyter Eccleſiæ Romanæ. Ubi nunc è Monacho conſecratus Epiſcopus exuit Monachalem ſtatum, ita tunc ipſum exuebat omnis è Monacho promotus in Clerum. Hinc Hieronymus dixit ſe noluiſſe ita ſacrari in Presbyterum, ut Monachum amitteret. Noluit ad certum cardinem alligari.

Hæc omnia patentiſſimè confirmantur per verba ſequentia: *Quis ſcindit Eccleſiam? Nos quorum omnis domus Bethlehem in Eccleſia communicat, an tu, qui aut benè credis, & ſuſpectus de fide taces; aut malè, & verè ſcindis Eccleſiam? Nos ſcindimus Eccleſiam, qui ante paucos menſes circa diem Pentecoſtes, cum obſcurato ſole omnis mundus iam iamq; venturum Iudicem formidaret, quadraginta diverſæ ætatis & ſexûs Presbyteris tuis obtulimus baptizãdos? Et certè quinq; Presbyteri erant in Monaſterio, qui ſuo jure poterant Baptizare, ſed noluerunt*

quid-

quidquam contra tuum ſtomachum facere, ne & hac tibi de fide reticendi daretur occaſio. An non tu potiùs ſcindis Eccleſiam, qui præcepiſti Bethlehem Presbyteris tuis, ne Competentibus noſtris in Paſcha traderent Baptiſmum, quos nos Dioſpolim ad Confeſſorem & Epiſcopum miſimus Dionyſium baptizandos? Eccleſiam ſcindere dicimur, qui extra Cellulas noſtras locum Eccleſiæ non habemus.

Affirmat varia. Primò, ſe ac ſuos quatuor in Monaſterio Collegas Hiero-Monachos diſtinguit à Ioannis Epiſcopi Presbyteris, atque adeò aſſerit ſe & illos non fuiſſe de eius Clero. Secundò, quod Catechizatos & præparatos à ſe Competentes, ne Ioannis ſtomachum offenderent, noluiſſe baptizare, ſed miſiſſe ad Ioannis Presbyteros: Et Ioannem his, ne iſtos initiarent, vetuiſſe. Quæ omnia altè clamant Hieronymum iſtic non fuiſſe Parochialem Presbyterum. Etenim Parochialis iſtic Presbyter non poterat non eſſe Ioannis Epiſcopi Presbyter, & citra ipſius offenſam poterat, imò debebat baptizare.

Tertiò Hieronymus affimat, quod omnis eius domus communicaret Eccleſiæ Bethlehem: Hæc aliqui intelligunt de Sacramenti ac Verbi perceptione. Exiſtimant omne S. Hieronymi Cœnobium, iſtius perceptionis causâ, acceſſiſſe ad Parochialem Eccleſiam. Et ita,

licet quid aliud ſentent emungere, fatentur ipſum non fuiſſe Rectorem Parochiæ. At penitùs deviant. Etenim quid vox, *Communio*, apud iſtius ævi fideles ſignificaverit, norunt Eruditi. Videantur antiquæ Obſervationes Gabrielis Albaſpinei, Epiſcopi Aurelianenſis. Laudata igitur Hieronymi verba èdicunt omne eius Monaſterium, licet Ioanni Epiſcopo ſubeſſe nollet, communicaſſe Eccleſiæ Bethlehemitici Oppidi: Fraternitatem & alia Catholicæ Communionis jura contefferaſſe, atque ita non laceraſſe Eccleſiam. Quod iterum altè clamat Hieronymum non fuiſſe iſtic Parochialem Presbyterum. Eius Monaſterium degebat apud Bethlehem, uti nunc Mendicantium Cœnobia in quibuſvis civitatibus.

S. Hieronymus quartò dicit, quod extra ſuas Cellulas nullam haberet Eccleſiam. Hoc eſt, quod tamquam Monachus in Monaſterio degeret ac lateret, ac in eius Oratorio ſua Divina cum ſuis Confratribus perageret. Hic enim eſt avitus ac perpetuus mos Cœnobitarum. Quod iterum altè teſtatur ipſum non fuiſſe Parochum.

Quintò dicit, quod in Monaſterio eſſent quinque Presbyteri, & omnes ſuo jure poſſent baptizare.

Sextò, quod ob Epiſcopale Ioannis Mandatum abſtinuerint ab iſto miniſterio, noluerint

rint ſui juris uſu illum offendere, ideoque ſuos Competentes ad eius, utique Parochiales, Presbyteros miſerint.

Septimò, quod tamen ob iſtud Epiſcopi Mandatum noluerint à Catechiſmo ceſſare. Quæ omnia inſigniter firmant antiqua jura Hiero-Monachorum, ac Eccleſiarum Regularium.

Quod S. Hieronymus à ſtipulatis cum ſuo Ordinatore Paulino conditionibus numquam receſſerit, adeòque ſemper Monachum, numquam Curatum Presbyterum vixerit, manifeſtum eſt ex toto vitæ ipſius decurſu. Ex Chriſtianę Eruditionis amore noluit intra unius Oppidi, Civitatis, aut Epiſcopalis Parochiæ titulum aut limites circumſcribi. Voluit liber quosvis Nobiliores Chriſtianorum Doctores accedere, videre, audire. Hinc vixit Romæ, Conſtantinopoli, Antiochiæ, Hieroſolymis, Alexandriæ. Omnem item luſtravit Galliam. Etiam dum Bethlehemiticis Cœnobiis præfuit, ſui Videntis Didymi amore acceſſit Alexandriam, & cuncta Syriæ ſacra loca eſt perſcrutatus. Et annos impendit, Quod Parocho non licuiſſet. Et iam apud Bethlehem ſenex in præfatione ad ſeptimum ſuum librum ſuper Ezechielem Prophetam ſcripſit ad S. Virginem Euſtochium: *Nulla hora, nullumq́ momentum eſt, in quo non fra-*

trum occurramus turbis, & Monaſterij ſolitudinem hoſpitum frequentiâ commutemus. Et in litteris ad S. Auguſtinum (*a*) *Me autem ætatu ultima, & pene decrepitum, ac Monaſterij ac ruris Secreta ſectantem, parvipendunt.* Palàm profitetur ſe apud Bethlehem fuiſſe Monachum ac Eremitam, nullatenus Parochialem Presbyterum.

Reſtat quæſtio, Quomodò S. Sulpitius Severus ſcripſerit de Bethlehem Oppido: *Loci illius Eccleſiam Hieronymus Presbyter regit*? Reſpondeo ac repeto jam laudata ſenis Hieronymi verba: *Monaſterij ac ruris Secreta ſectantem.* Proindè Hieronymus non in ipſo Bethlehemitico habitavit Oppido, ſed in eius ſecreto rure. In ſuo iſtic Monaſterio. Iſtiuſmodi, non autem urbanum ſitum paſſim fuiſſe antiquis Cœnobiis, norunt Periti rerum Monaſticarum. S. Hieronymi Cœnobium fuit ad ſuburbanam ac ſacroſanctam ſpecum, in qua Deus Verbum è Sacra Virgine caro prodiit, & apud quam S. Angeli bonæ voluntatis pacem omni humano generi accinuerunt. Iſtic illuſtris ac opulenta Romanorum Matrona Paula ædificavit quatuor Cœnobia, & quatuor Cenodochia: Tria ſacrarum Virginum Cœnobia, quartum Virorum. Et hæc ſanctitas adeò profecit, ut incolis & advenis non ſufficeret. Hinc S. Hieronymus ex

(*a*) epiſt. 19.

venditò

vendito per fratrem ſuum Paulinianum patrimonio addidit quintum : Et Cœnobium & Cenodochium. Pro Viris. Et hæc omnia ipſe rexit. Rexit loci illius Eccleſiam. Hic eſt ſenſus Sulpitii Severi. Etenim quod antiqua, quandoque unum ſingulare, quandoque plura ſimul iuncta, Cœnobia habuerint ſuam propriam Eccleſiam, ſuum Presbyterum, ſuum Clerum, imò & ſuum Epiſcopum, abundè monſtravi adverſum Ioannem Frontonem. Eſt res notiſſima Peritis rerum Monaſticarum.

Eiuſmodi Monachales Eccleſias laudat etiam Epheſina Synodus. Etenim ad Pragmaticum Edictum, quo Imperator Theodoſius damnavit libros Neſtorii, ſubiunxit hanc ſubnotationem : (*a*) *Lecta ſunt hæc in Eccleſia Monachorum, in Deſertis degentium.* Eaſdem laudat in Prato ſpirituali S. Sophronius Patriarcha Hieroſolymitanus, atque affirmat plura. (*b*) Primò, quod ipſas non ſolummodò adiuncti Cænobij Fratres frequentarint, ſed etiam vicini Anachoretæ. Secundò, quod iſtæ Eccleſiæ regerentur à Presbytero Monaſterij. Tertiò, quod haberent ſuos Parochiales limites. Quartò, quod ipſos nemo novus aut extraneus Anachoreta inhabitandos intrare poſſet, niſi à Presbytero admiſſus, & Cellam accipiens.

(*a*) *lib.* 3. *c.* 48. (*b*) *c.* 86. 177. Quin-

nenſi Synodo ad Anaſtaſium Nicænum in Bithynia Epiſcopum, prætendentem jus Metropoliticum in Baſilinopolitanam Eccleſiam, dixerunt glorioſiſſimi Judices: (a) *Quomodò te monſtrare promittis Baſilinopolis ſanctiſſimam Eccleſiam ſub Nicæna eſſe, utrũ ſecundum Canones, an ex aliqua conſuetudine?* Suppoſuerunt utrumque principium eſſe per ſe ſufficiens ad victoriam. Et hinc Anaſtaſij Adverſarius Eunomius Nicomenienſis Epiſcopus, iſtius Provinciæ Metropolita, in exhibitis Imperatori Marciano, ac præfatæ Synodo precibus aſſeruit ſibi favere & Canones & conſuetudinem. Ego perambulavi per eius veſtigia. Per ſeptem *Exhibitionis* capita demonſtravi Regularium Conciones & Catechiſmos fuiſſe ſemper probata à Catholica Matre ac eius diſciplina. Nec tantùm Conciones & Catechiſmos, ſed olim etiam Baptiſma. Ex magno authenticorum exemplorum numero conſuetudinem; ex variis Synodorum ac Romanorum Pontificum Decretis oſtendi nobis favere Canones. Iſtud jus non eſſe novellum Ordinum Mendicantium Privilegium, ſed avitam regulam Monaſticæ Profeſſionis. Oſtendi ex antiquis Monachis per Apoſtolicam Sedem eſſe traductam ad iſtos Ordines. Et quod ſuæ Obligationi fideles in iſtis Eccleſiis, ſemper ſatisfecerint, ex ad-

(a) *act.* 13.

adductis Canonibus atque exemplis eſt plus quam manifeſtum. Certè ſicut apud Monachos olim baptizati non debuerunt rebaptizari, ita nec ibidem catechiſmo aut aliâ doctrinâ inſtructi debuerunt iterum per Epiſcopum inſtrui, longè minùs per Presbyterum Parochialem. Demonſtravi & pro antiquis Monachis, & pro Ordinibus Mendicantibus eſſe in contradictorio judicio frequenter definitum ac pronunciatum. Et addidi S. Auguſtini contra Donatiſtas, nulli judicio volentes acquieſcere, elogium: (*a*) *Puto quod ipſe Diabolus, ſi authoritate judicis, quem ultrò elegerat, toties vinceretur, non eſſet tam impudens ut in ea cauſa perſiſteret.* Et hæc omnia *Demonſtrator*, utpotè hiſtorias (*b*) præterit, & negligit rodere? forſan imitatur Gloſſam: *Eſt græcum; non legitur.*

CAPUT IV.

Examinatur Parochialis apud Oppidum Bethlehemiticum cura S. Hieronymi.

DEmonſtrator ex iſtis hiſtoriis tentat aliquid rodere. Affirmat S. Hieronymum fuiſſe non ſimplicem Hiero-Monachum, ſed inſuper Parochialem Presbyterum Oppidi Bethlehemitici, & ex iſto titulo catechizaſſe,

(*a*) Ep. 167. (*b*) c. 4.

baptizaſſe , & prædicaſſe. Et probat ex primo Dialogo S. Sulpicii Severi (*a*) *Bethlehem Oppidum perveni. Eccleſiam loci illius Hieronymus Presbyter regit. Nam Parochia eſt Epiſcopi, qui Hieroſolymam tenet.* Adiungit authoritatem libri de hæreſibus, qui à Iacobo Sirmondo inſcribitur *Prædeſtinatus*: Hic S. Hieronymum appellat *Presbyterum Bethlehemitem.* Demonſtrator inſuper advocat hæc Stephani Baluzii verba in Commentario ad S. Lupum Servatum: *Hoc dicere voluit Severus, Eccleſiam Parochialem Bethlehemiticam eſſe in Parochia, id eſt, Diœceſi Epiſcopi Hieroſolymitani. Unde ſequitur Hieronymum Eccleſiam Parochialem Urbis Bethlehemiticæ tenuiſſe ab Epiſcopo Hieroſolymitano, contra quam viſum eſt Ludovico Cellotio.*

Reſpondeo hac in re nemini eſſe potiùs credendum, quam ipſi S. Hieronymo. Hic autem de ſuis cum Ioanne Hieroſolymæ Epiſcopo quæſtionibus ſcribit ad nobilem Virum Pammachium. (*b*) *Porrò quod dicis te petiſſe, ut ſubiicerentur Eccleſiæ Dei, & non ſcinderent eam, neq; proprium ſibi facerent Principatum, de quibus dicas, non ſatis intelligo. Si de me & de Presbytero Vincentio, ſatis multò dormiſti tempore, qui poſt tredecim annos excitatus hæc loqueris. Ob id enim & ego Antiochiam, & ille Conſtantinopolim, Vrbes celeberrimas, deſerui-*

(*a*) c.4. (*b*) Ep. 61. c. 16. *mus,*

mus, non ut te prædicantem in populis laudaremus, ſed ut in agris & in ſolitudine adoleſcentiæ peccata deflentes, Chriſti in nos miſericordiam deflecteremus. Inter varias Joannis cum Hieronymo quæſtiones una erat de ſubjectione atque obedientia Joannes ægerrimè ferebat Hieronymum, Vincentium, alioſque in iſto monaſterio Præsbyteros habitare intra ſuam Parochiam, ſeu Diœceſim, & ſibi non ſubeſſe. Et Hieronymus avitâ ac per omnem Eccleſiam probatâ Monaſteriorum ac Monachorum libertate ſeu exemptione fretus, noluit ſubeſſe. Et in iſto Propoſito permanſit inconcuſſus. Proindè nequit Bethlehemitici Oppidi fuiſſe Parochialis Presbyter. Hic enim ab Epiſcopo non poſſit fuiſſe exemptus.

Altera Ioannis de S. Hieronymi Monaſterio querimonia erat, quod in ipſo S. Epiphanius, extraneus Salaminæ in Cypro Epiſcopus, S. Hieronymi Fratrem Paulinianum conſecraſſet in Presbyterum. Et quod Paulinianus, licet Presbyter, nollet Diœceſano Epiſcopo ſubeſſe. Et ad poſteriorem hanc querimoniam Hieronymus in eadem Epiſtola reſpondit: *Fac à te ordinatum, idem ab eo audies, quod à me miſello homine ſancta Mem: Epiſcopus Paulinus audivit; Num rogavi ut ordinarer? Si ſic Presbyterium tribuas, ut Monachum nobis non auferas, tu videris de tuo judi-*

cio; ſin autem ſub nomine Presbyteri tollis mihi propter quod ſæculum dereliqui, ego habeo, quod ſemper habui, nullum diſpendium in Ordinatione paſſus es. Affirmat ſe à S. Paulino Antiochiæ Patriarcha ordinatum eâ lege, ut Monachum non perderet, ut nulli titulo aut Eccleſiæ inſcriberetur, ut ordinaretur abſolutè. Et iſtam libertatem Hieronymus conſtantiſſimè ſemper tenuit, atque ita non plus fuit Bethlehemitici Oppidi Parochus, quam fuerit Cardinalis Presbyter Eccleſiæ Romanæ. Uti nunc è Monacho conſecratus Epiſcopus exuit Monachalem ſtatum, ita tunc ipſum exuebat omnis è Monacho promotus in Clerum. Hinc Hieronymus dixit ſe noluiſſe ita ſacrari in Presbyterum, ut Monachum amitteret. Noluit ad certum cardinem alligari.

Hæc omnia patentiſſimè confirmantur per verba ſequentia: *Quis ſcindit Eccleſiam? Nos quorum omnis domus Bethlehem in Eccleſia communicat, an tu, qui aut benè credis, & ſuſpectus de fide taces; aut malè, & verè ſcindis Eccleſiam? Nos ſcindimus Eccleſiam, qui ante paucos menſes circa diem Pentecoſtes, cum obſcurato ſole omnis mundus iam iamq; venturum Iudicem formidaret, quadraginta diverſa ætatis & ſexûs Presbyteris tuis obtulimus baptizādos? Et certè quinq; Presbyteri erant in Monaſterio, qui ſuo jure poterant Baptizare, ſed noluerunt*

quid-

quidquam contra tuum ſtomachum facere, ne & hac tibi de fide reticendi daretur occaſio. An non tu potiùs ſcindis Eccleſiam, qui præcepiſti Bethlehem Presbyteris tuis, ne Competentibus noſtris in Paſcha traderent Baptiſmum, quos nos Dioſpolim ad Confeſſorem & Epiſcopum miſimus Dionyſium baptizandos? Eccleſiam ſcindere dicimur, qui extra Cellulas noſtras locum Eccleſiæ non habemus.

Affirmat varia. Primò, ſe ac ſuos quatuor in Monaſterio Collegas Hiero-Monachos diſtinguit à Ioannis Epiſcopi Presbyteris, atque adeò aſſerit ſe & illos non fuiſſe de eius Clero. Secundò, quod Catechizatos & præparatos à ſe Competentes, ne Ioannis ſtomachum offenderent, noluiſſe baptizare, ſed miſiſſe ad Ioannis Presbyteros: Et Ioannem his, ne iſtos initiarent, vetuiſſe. Quæ omnia altè clamant Hieronymum iſtic non fuiſſe Parochialem Presbyterum. Etenim Parochialis iſtic Presbyter non poterat non eſſe Ioannis Epiſcopi Presbyter, & citra ipſius offenſam poterat, imò debebat baptizare.

Tertiò Hieronymus affimat, quod omnis eius domus communicaret Eccleſiæ Bethlehem: Hæc aliqui intelligunt de Sacramenti ac Verbi perceptione. Exiſtimant omne S. Hieronymi Cœnobium, iſtius perceptionis causâ, acceſſiſſe ad Parochialem Eccleſiam. Et ita,

 licet

licet quid aliud ſentent emungere, fatentur ipſum non fuiſſe Rectorem Parochiæ. At penitùs deviant. Etenim quid vox, *Communio*, apud iſtius ævi fideles ſignificaverit, norunt Eruditi. Videantur antiquæ Obſervationes Gabrielis Albaſpinei, Epiſcopi Aurelianenſis. Laudata igitur Hieronymi verba edicunt omne eius Monaſterium, licet Ioanni Epiſcopo ſubeſſe nollet, communicaſſe Eccleſiæ Bethlehemitici Oppidi: Fraternitatem & alia Catholicæ Communionis jura conteſſeraſſe, atque ita non laceraſſe Eccleſiam. Quod iterum altè clamat Hieronymum non fuiſſe iſtic Parochialem Presbyterum. Eius Monaſterium degebat apud Bethlehem, uti nunc Mendicantium Cœnobia in quibuſvis civitatibus.

S. Hieronymus quartò dicit, quod extra ſuas Cellulas nullam haberet Eccleſiam. Hoc eſt, quod tamquam Monachus in Monaſterio degeret ac lateret, ac in eius Oratorio ſua Divina cum ſuis Confratribus perageret. Hic enim eſt avitus ac perpetuus mos Cœnobitarum. Quod iterum altè teſtatur ipſum non fuiſſe Parochum.

Quintò dicit, quod in Monaſterio eſſent quinque Preſbyteri, & omnes ſuo jure poſſent baptizare.

Sextò, quod ob Epiſcopale Ioannis Mandatum abſtinuerint ab iſto miniſterio, noluerint

rint ſui juris uſu illum offendere, ideoque ſuos Competentes ad eius, utique Parochiales, Presbyteros miſerint.

Septimò, quod tamen ob iſtud Epiſcopi Mandatum noluerint à Catechiſmo ceſſare. Quæ omnia inſigniter firmant antiqua jura Hiero-Monachorum, ac Eccleſiarum Regularium.

Quod S. Hieronymus à ſtipulatis cum ſuo Ordinatore Paulino conditionibus numquam receſſerit, adeòque ſemper Monachum, numquam Curatum Presbyterum vixerit, manifeſtum eſt ex toto vitæ ipſius decurſu. Ex Chriſtianæ Eruditionis amore noluit intra unius Oppidi, Civitatis, aut Epiſcopalis Parochiæ titulum aut limites circumſcribi. Voluit liber quosvis Nobiliores Chriſtianorum Doctores accedere, videre, audire. Hinc vixit Romæ, Conſtantinopoli, Antiochiæ, Hieroſolymis, Alexandriæ. Omnem item luſtravit Galliam. Etiam dum Bethlehemiticis Cœnobiis præfuit, ſui Videntis Didymi amore acceſſit Alexandriam, & cuncta Syriæ ſacra loca eſt perſcrutatus. Et annos impendit, Quod Parocho non licuiſſet. Et iam apud Bethlehem ſenex in præfatione ad ſeptimum ſuum librum ſuper Ezechielem Prophetam ſcripſit ad S. Virginem Euſtochium: *Nulla hora, nullumq; momentum eſt, in quo non fra-*

ſtrum occurramus turbis, & Monaſterij ſolitudinem hoſpitum frequentiâ commutemus. Et in litteris ad S. Auguſtinum (a) Me autem ætatis ultima, & pene decrepitum, ac Monaſterij ac ruris Secreta ſcitantem, parvipendunt. Palàm profitetur ſe apud Bethlehem fuiſſe Monachum ac Eremitam, nullatenus Parochialem Presbyterum.

Reſtat quæſtio, Quomodò S. Sulpitius Severus ſcripſerit de Bethlehem Oppido: Loci illius Eccleſiam Hieronymus Presbyter regit? Reſpondeo ac repeto jam laudata ſenis Hieronymi verba: Monaſterii ac ruris Secreta ſectantem. Proindè Hieronymus non in ipſo Bethlehemitico habitavit Oppido, ſed in ejus ſecretò rure, In ſuo iſtic Monaſterio. Iſtiuſmodi, non autem urbanum ſitum paſſim fuiſſe antiquis Cœnobiis, norunt Periti rerum Monaſticarum. S. Hieronymi Cœnobium fuit ad ſuburbanam ac ſacroſanctam ſpecum, in qua Deus Verbum è Sacra Virgine caro prodiit, & apud quam S. Angeli bonæ voluntatis pacem omni humano generi accinuere ſunt. Iſtic illuſtris ac opulenta Romanorum Matrona Paula ædificavit quatuor Cœnobia, & quatuor Cenodochia: Tria ſacrarum Virginum Cœnobia, quartum Virorum. Et hæc ſanctitas adeò profecit, ut incolis & advenis non ſufficeret. Hinc S. Hieronymus ex

(a) epiſt. 19. venditо

vendito per fratrem ſuum Paulinianum patrimonio addidit quintum : Et Cœnobium & Cenodochium. Pro Viris. Et hæc omnia ipſe rexit. Rexit loci illius Eccleſiam. Hic eſt ſenſus Sulpitii Severi. Etenim quod antiqua, quandoque unum ſingulare, quandoque plura ſimul iuncta, Cœnobia habuerint ſuam propriam Eccleſiam, ſuum Presbyterum, ſuum Clerum, imò & ſuum Epiſcopum, abundè monſtravi adverſum Ioannem Frontonem. Eſt res notiſſima Peritis rerum Monaſticarum.

Eiuſmodi Monachales Eccleſias laudat etiam Epheſina Synodus. Etenim ad Pragmaticum Edictum, quo Imperator Theodoſius damnavit libros Neſtorii, ſubiunxit hanc ſubnotationem: (a) *Lecta ſunt hæc in Eccleſia Monachorum, in Deſertis degentium.* Eaſdem laudat in Prato ſpirituali S. Sophronius Patriarcha Hieroſolymitanus, atque affirmat plura: (b) Primò, quod ipſas non ſolummodò adiuncti Cænobij Fratres frequentarint; ſed etiam vicini Anachoretæ. Secundò, quod iſtæ Eccleſiæ regerentur à Presbytero Monaſterij. Tertiò, quod haberent ſuos Parochiales limites. Quartò, quod ipſos nemo novus aut extraneus Anachoreta inhabitandos intrare poſſet, niſi à Presbytero admiſſus, & Cellam accipiens.

(a) *lib.* 3. *c.* 48. (b) *c.* 86. 177.

Quin-

Quintò, quòd advenæ iſtam admiſſionem flexis genibus à Presbytero ſupplicarint.

Et de S. Sabba Abbate ſcribit in eius vita Cyrillus Monachus: *Cum vidiſſet Monachos magnâ undiq́ premi inopiâ, quod neq́ haberent, qui eorum curam gereret, neq́ eis vicinum eſſet Templum ad orandum, ſed in Propheticam Ædem quæ eſt Thecuis, ſingulis adſcenderent Dominicis, participaturi Divina Sacramenta; & indè eos deindè inter ſe decertare, impleriq́ tumultu & perturbatione, quod eſſent ſine luce, & nulli parerent Rectori & Præfecto, refert omnia ad Patriarcham, & vehementer rogat, ut eos congreget & conciliet, & eis omnia præbeat, quibus indigent. Ille verò datis Sabbæ ſeptuaginta aureis, ei concedit Dominium & res Monachorum. Is autem cùm rerum, quæ illic erant, ſic factus eſſet Dominus, primum quidem eis providet res neceſſarias, ut nihil eis deficeret, ſed omnia ſuppeterent. Deindè Templum quoq́ eis magnificè ædificat.*

Agit de neſcio quibus in Syria apud Thecuam Anachoretis, & ſcribit varia. Primò, quod ſinguli eſſent Acephali, & non haberent communem Præfectum. Secundò, quod nec ulli Cænobio eſſent uniti. Tertiò, quod laborarent inopiâ atque diſcordiâ. Quartò, quod nec propriam haberent Eccleſiam. Quintò, quod ideò Parochialem deberent fre-

frequentare Eccleſiam. Sextò, quod Hieroſolymæ Patriarcha ipſos poſuerit ſub poteſtate S. Sabbæ. Septimò, quod æs dederit ad eos deducendos in conſuetam aliorum Anachoretarum formam. Octavò, quod S. Sabbas ipſis ſtatim ædificaverit propriam Eccleſiam. Et quidem magnificam. Et haud dubiè iſti Eccleſiæ dedit ex Monachis Presbyterum & Clerum, recturos iſtam Monachalem Parochiam. Et iſtiuſmodi Parochiam rexit etiam S. Hieronymus. Proindè iſtum Stephani Baluzii commentarium adnumerabis aliis eius Scriptis, de quibus nuperrimè edixit Sanctiſſimus Dominus Noſter Clemens X. *Ex dialogis Antonij Auguſtini Archiepiſcopi Tarraconenſis de emendatione Gratiani deleatur Stephani Baluzij Tutelenſis præfatio ad Lectorem. Deleantur pariter Notæ omnes, & novæ emendationes ad Gratianum, adiecta ab eodem Baluzio: Quæ Notæ & additiones cum prædicta præfatione omninò prohibentur.* Clemens Pontifex hæc edixit in iſto ipſo judicio, quo proſcripſit Salutaria Monita, ac famoſam inſtructionem ad Tyronem.

Et hinc vides, quod ſub Iuſtiniani Imperio non ſoli Cœnobitæ, ſed etiam Anachoretæ habuerint ſuas eccleſias, & quidem magnificas. Et hæ erant ipſorum Parochiæ. Etenim S. Sabbas fuit Iuſtiniano coëtaneus. Et

iſte

iſte ipſe Imperator id diſertè affirmat in ſua ſeptima Novella. Nec aliud ad quintam eius Novellam aſſerit Iacobus Cuiacius. Etenim affirmat iſtius temporis Monachis non fuiſſe Eccleſiam obſtrictam publicæ fidelis populi Apparituræ. Hinc item vides, quod etiam Anachoretæ Parochiales Laicorum non frequentarent Eccleſias. Quod Cœnobitæ ab ipſo ſui exordio illas numquam, aut ſaltem rariſſimè frequentaverint, lucidè demonſtravit *Exhibitio*.

Et demus de Parochiali S. Hieronymi Officio fabulam ſubſiſtere: Num ideò cadet mea aſſertio? Nullo modo. Etenim S. Epiphanius, ac S. Hilarion fuerunt ſimplices Hiero-Monachi, nequaquam Parochiales Presbyteri, & tamen in ſuis Monaſteriis catechizarunt, baptizarunt, prædicarunt. Et plura alia adduxi exempla. Cur iſta Demonſtrator non rodit? Etiam Vincentius, & alii quatuor in S. Hieronymi Monaſterio Hiero-Monachi non fuerunt Parochiales Presbyteri. Et tamen de illis iam dixit laudatus Hieronymus: *ſuo jure poterant baptizare*. Non privilegio, ſed *ſuo jure*.

CA-

CAPUT V.

Examinatur Titulus Paſtoris.

Ad mea circa titulũ iſtum Dicta *Demonſtrator* nihil etiam poteſt rodere. Audi anxiũ ejus ſpiritũ: *Nihil igitur ad rem noſtram, quid Canon Neocæſarienſis, quid Antiochenus, quid Epiphanius, quid Baſilius, quid Hincmarus Remenſium Metropolita, quid Synodus Ticinenſis, nominis aut appellationis eis dent, quos Paſtores ſæculum noſtrum appellat. De re, non de nomine eſt quæſtio noſtra.* Affirmat noſtrum ſæculum, non unanimen SS. Patrum, ac antiquarum Synodorum ſenſum & phraſim eſſe attendenda. Lepidum Documentum. Nec hæc eſt quæſtio de ſolo nomine, ſed etiam de nominis nucleo, ſupremo faſtigio Eccleſiaſticæ Hierarchiæ. Nam & hinc S. Gregorius VII. ſuo Dictatui inſeruit hoc Capitulum: *Papa eſt unicum nomen in mundo.* Vetuit Papæ titulum donari Epiſcopis. Et nequaquam cenſuit ſe ſancire de nomine. Proindè certum eſt *Paſtoris* titulum Parochis non quadrare. Undè & ipſum hodiè nunquam illis impertit Romana Eccleſia.

Demonſtrator conatur reddere Talionem. Affirmat mendicantium Ordinum Profeſſoribus

ribus non competere *Patris* titulum, ſed *Fratris*. Et ita nos paſſim appellari in Apoſtolicis Diplomatibus. Reſpondeo Demonſtratorem vera aſſerere. De *Fratris* titulo non erubeſcimus, ſed gloriamur. Nec alium prætendimus. Eſt primitivus Chriſtianorum titulus, omnibus nobis datus atque præceptus ab ipſo Chriſto Domino, & plurimis SS. Apoſtolorum encomiis commendatus. Eius myſteria exponunt Minutius Felix, Tertulliani liber Apologeticus, & alii antiqui Chriſtianæ Religionis adversùs Gentilium convitia Defenſores. Primævæ Chriſtianitatis Sanctitas iam pridem contracta eſt ad ſola Monaſteria: Eam ſectari obligamur, & ſtudemus. Hinc & *Fratris* titulum pleno animo amplectimur, ac profitemur. Quo tamen ſenſu poſſimus & Patres appellari, apud Carthaginènſem Collationem diſci poſſit ex Reſponſo S. Auguſtini ad ſimilem quæſtionem Petiliani ac Montani Epiſcoporum Donatiſtarum. (*a*)

Demonſtrator adducit hæc mea verba: *Inter omnia Paſtoralia Officia primarium eſt Evangelizare; ſeu catechizando, ſeu altiora concionando. Primitiva Eccleſia iſtud Officium paſſim reſervavit Epiſcopis.* Hinc infert: *Non ſolum id nominis*, utique Paſtoris titulum, *denegat Paſtoribus, ſed rem quoq; Author noſter.*

(*a*) *l.* 3. *c.* 242.

Reſ-

Reſpondeo non ita eſſe. Quod enim iam non dumtaxat civitatenſium aut oppidanarum, ſed etiam pagenſium Parochiarum Rectores concionari & poſſint & debeant, novit omnis Chriſtianitas. Dixi in primitiva Eccleſia circa iſtud punctum fuiſſe varios variarum gentium mores. Et dixi verum. Et demonſtravi. Et omnem iſtam varietatem adeò non improbaruut antiqui Patres, ut propter ipſam dixerint Eccleſiam eſſe Reginam circumamictam varietatibus.

Quæſtio eſt, an S. Hieronymus improbaverit Divini Verbi prædicationem reſervari ſolis Epiſcopis? Demonſtrator affirmat, & probat ex eius per me laudatis verbis: (*a*) *Peſſimæ conſuetudinis eſt in quibuſdam Eccleſiis tacere Presbyteros, & præſentibus Epiſcopis non loqui.* Reſpondeo Demonſtratorem falli, & Hieronymi verba ipſi non ſuffragari. Eorum ſenſus hauriri poſſit ex neſcio cuius incogniti Scriptoris in S. Hieronymi appendice ad neſcio quem Hilarium Narbonenſem Antiſtitem Epiſtola (*b*) *Nulla in conficiendo Corpore Chriſti ac Sanguine inter Presbyteros & Epiſcopos credenda diſtantia eſt. Et Euchariſtiam iam pridem per Presbyteros benedictam, ſi uſus exegerit, Epiſcopi accipere debent, ac ſe Chriſto & plenitudini eius communicare cognoſcere. Nam ſi quis ad iniuriam revocet, aut putet ſe accipere non*

(*a*) *epiſt.* 2. (*b*) *epiſt.* 13. *debere*

debere Eucharistiam, quam Presbyter benedixit, is profectò perverſus eſt, credens Dominum duo corpora habuiſſe, unum maius, & unum minus. Maius, quod Epiſcopus conficit; minus, quod Presbyter. Ex eodem principio quidam olim Epiſcopi ſuos Presbyteros non abſolutè, ſed coram ſe nolebant concionari. Cenſebant omnem auditorem eſſe Concionatoris diſcipulum, ideòque iſtud ſuæ dignitati derogare. Et iſtam opinionem improbavit S. Hieronymus. Optimo jure. An & morem, qui nullam Concionem permittebat Presbyteris, improbaverit, eſt alia quæſtio. Non facit ad præſens Propoſitum.

CAPUT VI.

Stabiliuntur quædam alia Aſſerta circa Hiero-Monachorum Prædicationem in Ægypto, Syria, Anglia, Hibernia.

DEmonſtrator affirmat, quod Epiſcopalem Dignitatem iniuriosè tractem, eo quod ſcripſerim Scotorum Abbates eodem, imò & maiori, quàm Epiſcopos jure prædicaſſe. Et quod dixerim Scotorum Epiſcopos olim non habuiſſe ſedes, ſed commoratos in Monaſteriis, Abbatibus ſubiectos; & ab his ad prædicandum fuiſſe miſſos, & intra & extra

extra Inſulam. Quod item dixerim Scotorum Monaſteriis quoad Divini Verbi Prædicationem fuiſſe jus Eccleſiarum Parochialium. Audite *Demonſtratorem* : *Reſpondeo Angliæ Monachos plurium Parochiarum habuiſſe curam*, &c. Ego de Scotis, id eſt, de Hibernis locutus ſum, ille reſpondet de Anglis. Et ego vera ſcripſi. Etenim de iſtis Epiſcopis ſtatuit Vermerienſis Synodus : (*a*) *Ut ab Epiſcopis ambulantibus per Patrias ordinatio Presbyterorum non fiat. Si autem boni ſint illi Presbyteri, iterum conſecrentur.* Et ſecunda Cabilonenſis : (*b*) *Sunt in quibuſdam locis Scoti, qui ſe dicunt Epiſcopos eſſe, & multos negligentes abſq; licentia Dominorum ſuorum, ſive Magiſtrorum, Presbyteros & Diaconos ordinant, quorum Ordinationem, quia plerumq; in Symoniacam incidit hæreſim, & multis erroribus ſubjacet, modis omnibus irritam fieri debere, omnes uno conſenſu decrevimus.* Et in ſuis ſelectis Capitulis S. Theodorus Archi-Epiſcopus Cantuarienſis : (*c*) *Qui ordinati ſunt à Scotorum Epiſcopis, iterum ab Epiſcopo Catholico manus impoſitione confirmentur.* Quod iſtiuſmodi Epiſcopi & Clerici per omnem olim Europam prædicantes & conſecrantes diſcurrerint teſtantur Sigibertus Gemblácenſis; Siffridus Presbyter, Theodoricus à Niem, & alii authentici Scriptores. Et, quod ſuo adhuc tempore quivis

(*a*) c. 14. (*b*) c. 43. (*c*) c. 75. I. D ferè

ferè Hibernorum pagus haberet ſuum Epiſcopum, in S. Malachiæ vita teſtatur S. Bernardus. De qua re vide plura apud Eruditum, licet Hæreticum, Ioannem Seldenum in præfatione ad nuper editos Anglicarum rerum Scriptores. Ego iſtam Hierarchiæ formam non probavi, dumtaxat dixi fuiſſe: Non in Anglia, ſed in Hibernia. Et dixi veriſſima. Quid igitur deliqui in Epiſcopalem dignitatem?

Ægypti ac Syriæ Hiero-Monachis ſcripſi olim fuiſſe jus Catechizandi, Baptizandi, ac Prædicandi in ſuis Monaſteriis, & probavi per exempla S. Hieronymi, S. Epiphanii, ac S. Hilarionis. Et quia S. Hilarion fuit magni Antonii diſcipulus, ac eius Cœnobiticum inſtitutum ex Ægypto portavit in Syriam, concluſi iſtum morem eſſe natum ſub S. Antonio. Etiam hoc *Demonſtrator* rodit: At iſtorum exemplorum authoritatem, ac item S. Hieronymi teſtimonia neſcit evertere. Eius verba ſunt lucida: *Certè quinq́ʒ Presbyteri erant in Monaſterio, qui ſuo jure poterant Baptizare.* Non quia Parochi erant, ſed quia Hiero-Monachi. Et iſta Hieronymus in Syria ſcripſit. Et de S. Hiero-Monacho ac Ægypti Abbate Ioanne ſcribit in vigeſima prima Collatione Ioannes Caſſianus (a) *Ioannes Abbas, meritò ſanctitatis electus, Diaconia præſidebat. Non enim ad hunc gradum quilibet propriâ voluntate,*

(a) c. 1.

luntate, aut ambitione provehitur, ſed is quem cunctorum Seniorum cœtus, ætatis Prærogativa & fidei atq; Virtutum teſtimonio excellentiorem omnibus, ſublimioremq; cenſuerit. Ad hunc beatum Ioannem cum piæ devotionis ſtudio iuvenis Theonas advenißet, deferens religioſa munera inter cæteros poſſeſſores, qui certatim Decimas & Primitias frugum ſuarum memorato Seni de ſuis ſubſtantijs afferebant, videretq; eos Senex cum multis ad ſe muneribus confluxiſſe, & devotioni eorum viciſſitudine cuperet compenſare, cœpit eis ſecundum Apoſtolum ſpiritualia ſeminare, quorum metebat carnalia. Addit Ioanni Eliam, Eliæ iſtum Theonam in Diaconiæ munus ſucceſſiſſe. Cur Monaſticæ Diaconiæ Præfecto omnes certatim Poſſeſſores deferebant ſuarum frugum ac aliarum ſubſtantiarum Decimas ac Primitias, atque alia ampliſſima munera? Quod illic in Monaſtica Eccleſia acciperent omnia Divina Sacramenta, & Eccleſiaſtica Miniſteria. Hoc eſt unicum fundamentum Decimarum & Primitiarum. Tunc enim nondum mundo apparuerat Carolus Martellus, cujus in Eccleſias violentia poſtmodò aperuit portas, ex quibus iſta Eccleſiaſtici Miniſterij jura cœperunt in alienas ſibi ſolis viventium Monachorum & Clericorum manus deviare. Et iſta acta ſunt in Ægypto In Monaſteriis S. Antonii. Nempè ſtatim à

primo Cœnobiorum exordio omnis Hiero-Monachus habuit cuncta Presbyterii jura. Potuit in ſuo Monaſterio catechizare, baptizare, prædicare.

Dixi iſtum morem in Syria viguiſſe uſque ad Pontificatum magni Leonis. Etiam hoc Demonſtrator rodit: *Itaq; falſum eſt, quod Author, ut eſt ſubtilis conſequentiarum Architectus, ſubiungit.* Et addit morem, qui ſolis Epiſcopis permiſit prædicationis munus, in ſola Africa viguiſſe. Reſpondeo mea Dicta eſſe certiſſima. Etenim cur magnus Leo iſtum Monachalis prædicationis morem circumſcripſit & abolevit, ſi uſque tunc nunc viguerit? Nulla lex circumſcribit aut abolet, niſi mores præſentes. Si quis alius Pontifex, aut quæ poſt Sanctorum Hieronymi ac Epiphanii tempora Synodus iſtum morem invaſerit, adducatur.

Æquè falſum eſt, quod mos, ſolis Epiſcopis permittens Divini Verbi Prædicationem, viguerit in ſola Africa. Etenim de Alexandrina, totius Ægyptiacæ Diœceſios Patriarchali Eccleſia ſcribit Hermias Zozomenus: (a) *Apud Alexandrinos docet ſolus civitatis Epiſcopus. Aiunt tamen hanc conſuetudinem non priùs invaluiſſe, quam ex quo Arius Presbyter de doctrina diſſerens, inſolitam introduceret.* Quod idem mos fuerit in aliis Eccleſiis, *Exhibitio*

(a) l. 7. c. 19.

bitio demonſtravit. Et non refert ad præſens Propoſitum.

Nec item refert, ex qua cauſa Magnus Leo iſtum morem apud Syros aboleverit. Conſtat aboleviſſe. Imò conſtat aboleviſſe ex ipſa illa cauſa, ex qua abolevit & S. Alexandriæ Patriarcha Alexander. Quod apud Syros Presbyteri ſint olim concionati, abſit ut negaverim. Quis enim ignoret S. Ioannis Chryſoſtomi adhuc Presbyteri Homilias ad populum Antiochenum? An Magnus Leo, uti Alexandriæ Magnus Alexander, iſtud munus non ſolis Hiero-Monachis, ſed etiam Eccleſiaſticæ tabulæ Presbyteris abſtulerit, atque ita contraxerit ad ſolos Antiſtites, eſt non vana quæſtio. Verùm his omnibus, quæ ad præſentem rem non ſunt neceſſaria, elucidandis non permittor pretioſas horas expendere. Quis enim Doctor horas non habeat in ſummo pretio?

Pergit *Demonſtrator*: *Nec minus inepta ſunt, quæ de Prædicationibus S. Furcæi, aliorumque in Anglia narrat, ut vel Dupondius facilè videat illa ad rem noſtram non pertinere.* Reſpondeo iſtas ineptias eſſe hauſtas ex Ven: Beda. Eius verbis nec addidi, nec detraxi. Et ſpero quod ipſa nec detorſerim. Cur igitur ego ſolus benedicor, & honoror elogio Dupondii? Honoretur & Ven: Beda. Honoretur & vulgatus per

RR. PP. Ioannem Bollandum & Godefridum Henſchenium Author, qui Anglicanum S. Furcæi Cœnobium laudat in libro de eius Miraculis, & adiungit: *Furcæus honorabilior cæteris effectus, cunctis prædicabat remedium pænitentiæ, & cunctos ab erroribus ſalvabat.* Utique intra ſuum Monaſterium. Et quod iſta formi etiam in Belgio ac omni Gallia olim viguerit, demonſtravi per authentica exempla ac teſtimonia, quæ Demonſtrator neſcit rodere.

Addo nunc & Bonogelenſem in Meldenſi agro Synodum celebratam ſeptimo ſæculo: (a) *Vt intra Septa Monaſterii non baptizetur, nec Miſſæ Defunctorum ſæcularium celebrentur, nec ſæcularium corpora ibidem ſepeliantur. Forſitan permiſſu Pontificis.* Iſtum morem Canon non abolet, ſed ſolummodò circumſcribit, ſanciens deinceps iſta non fieri, niſi de conſenſu Epiſcopi. Textus eſt mutilus. Et hoc modo ſupplendus: *Niſi forſitan permiſſu Pontificis.* Et quod Epiſcopi deinceps conſenſerint, docent Exhibita à me teſtimonia.

(a) *c.4.*

CA-

CAPUT VII.

Bonifacij quarti Decretum, Epiſtola S. Petri Damiani, & Nemauſenſis Synodus Vrbani ſecundi Pontificis oſtenduntur eſſe authentica.

ACcipio hìc nova elogia: *Debebat hoc vir criticus, & antiquitatis, quem ſe venditat, ſtudioſus non ignoraſſe.* De Pythagora in primo Stromatum libro ſcribit S. Clemens Alexandrinus: (a)*Pythagoras ſeipſum primus appellavit Philoſophum.* Eum laudat. Quod nempè ſuorum Anteceſſorum, qui ſe Sapientes ſcripſerant, derelicto faſtu, ſe appellaverit Sapientiæ dilectorem ac ſtudioſum. Hinc in tertio Chriſtiani Pædagogi libro idem Clemens demonſtrat Chriſtianam vitam eſſe veram Philoſophiam, ideòque *Philoſophi* Elogium à nullo Chriſtiano renuendum, ſed de ipſo, ut & de Chriſtiano nomine, gloriandum. Igitur ſi me Eccleſiaſticæ Antiquitatis non peritum, ſed ſtudioſum venditem, quid patro criminis? Vtinam omnes per Eccleſiam Magiſtri noſtri iſtud ſtudium amplectantur. Eccleſiaſtica Diſciplina aliam brevi habebit faciem. Attamen abſit, ut me iactitem, aut venditem. Studeo degere ac latere in Monaſterio,

(a) *fol.* 300.

ſterio, utì in ſepulchro. Et niſi à Supremis Eccleſiæ Principibus graviter juſſus, non ſcriberem. Loquor in inſipientia.

Audi verò, quid debuerim non ignorare: *Quam cum iniuria Cleri refert S. Petri Damiani Epiſtolam, cui ſpurium aliquod Bonifacii Decretum ſubnectitur, inter Eruditos convenit non eſſe ipſius, ſed à quodam Anti-Clerico falsò huic Doctori affictam. Continet enim errores manifeſtos, diſcrepat ſtylo & ſententiis ab aliis Damiani ſcriptis; quod de quibuſdam adhuc aliis huius Viri iſtiuſmodi epiſtolis teſtatur Bellarminus.* Reſpondeo aliud eſſe S. Petri Damiani Epiſtolam, aliud Bonifacii quarti Decretum. Et hujus præſertim authoritate fui uſus. Et qui ſunt iſti Eruditi, inter quos convenit ipſum eſſe ſpurium? Ego illos ignoro. Iſtud eſſe authenticum demonſtravi teſtimoniis Sigeberti Gemblacenſis; Ioannis Bromptoni Abbatis Iornalenſis, S. Ivonis Carnutenſis Epiſcopi, & antiqui Codicis exſtantis apud Hiſpanos in Monaſterio Puleti.

Inſuper accedit irrefragabilis authoritas Apoſtolicæ Bibliothecæ Vaticanæ, Eminentiſſimi ac Eruditiſſimi D. Franciſci Cardinalis Barberini, ac Jlluſtriſſimi atque Eruditiſſimi D. Lucæ Holſtenii, non ita pridem Præfecti laudatæ Bibliothecæ. Hic iſtud Decretum ex illo authentico theſauro protulit, pa-

ravit

ravit vulgandum, & adiunxit ejuſdem quarti Bonifacii litteras, ab eiuſdem Decreti Conditrice Synodo ſcriptas ad Athelredum Regem Anglorum. Epiſtola habet inter cætera: *Quapropter glorioſe Fili, quod ab Apoſtolica Sede per Co-Epiſcopum noſtrum Mellitum poſtulaſtis, libenti animo concedimus. Id eſt, ut veſtra Benignitas in Monaſterio in Dorovernenſi civitate conſtituto, quod ſanctus Doctor veſter Auguſtinus, B. Mem. Gregorii Diſcipulus, ſancti Salvatoris nomini conſecravit; cui ad præſens praeeſſe dignoſcitur dilectiſſimus Frater noſter Laurentius, licenter per omnia Monachorum regulariter viventium habitationem ſtatuat. Apoſtolicâ Authoritate decernentes, ut ipſi veſtræ Salutis Prædicatores Monachi Monachorum gregem ſibi aſſocient, & eorum vitam ſanctam tum moribus exornent. Quæ omnia Decreta ſi quis Succeſſorum veſtrorum Regum, ſive Epiſcoporum, Clericorum, ſive Laicorum, irrita facere tentaverit, à Principe Apoſtolorum Petro, Anathematis Vinculo ſubjaceat.*

Sanctiſſimus Anglorum Apoſtolus Auguſtinus, omneſque eius Collegæ erant Monachi ex S. Benedicti Ordine. Et ut in Epiſcopos conſecrati Monaſticam vitam non exuerent; eis mandaverat Magnus Gregorius. Et non exuerunt. In ipſa etiam Cantuarienſi, omnium Metropolitana Eccleſia non Clericale Collegium erexerunt, ſed Cathedrale

Monaſterium. Quæ omnia probavit ac firmavit laudatus Gregorius. Verùm poſt eius mortem natæ ſunt hinc quæſtiones. Quidam Clerici & Laici, ac præſertim libertini Britonum Epiſcopi hæc improbarunt, blaterarunt Monachos non eſſe Epiſcopos aut Clericos, non poſſe prædicare, aut alia Divina miniſtrare. Hæc omnia privativè ſpectare ad Clerum. Non blaterarunt Epiſcopos aut Clericos non poſſe aſſumi è Monachis, ſed perſeverantes in ſua Profeſſione Monachos non poſſe ſtare in iſtis dignitatibus aut functionibus. Neophytam Anglorum Eccleſiam graviter inquietarunt. Hinc Athelbertus Rex ſanctum Mellitum, Orientalis Saxoniæ Epiſcopum, legavit ad Sedem Apoſtolicam, exquirens quarti Bonifacii oraculum. Et Pontifex Synodaliter reſpondit duo. Primò, quod Cantuarienſis, per S. Auguſtinum erecta, & tunc per eius Succeſſorem S. Laurentium directa, Eccleſia poſſet eſſe Regularis ac Monachalis. Deindè, quod iſta forma poſſet ac deberet ſervari in perpetuum. Audi cauſam: *Ipſi veſtræ ſalutis Prædicatores Monachi*, &c. Et adiecit à me adductum Decretum. Contra Monachalis Epiſcopatûs, Prædicationis, ac cuiuſvis alterius Miniſterii obtrectatores.

Illuſtriſſimus ac Eruditiſſimus D. Lucas Holſtenius, antequam has litteras & hoc Decretum

cretum vulgaret, evocatus aſt ad meliorem vitam. Hinc ipſa vulgavit, ac optimæ Mem: Pontifici Alexandro ſeptimo inſcripſit Eminentiſſimus ac Eruditiſſimus D. Franciſcus Card. Barberinus. Ipſa ſcripſit eſſe *Eccleſiaſticæ antiquitatis monumenta pretioſa*, adiunxit & alia ipſorum encomia, & concluſit: *Verùm de utilitate ac præſtantia horum Actorum non aliud requirendum teſtimonium eſt poſt graviſſimum Tuæ Sapientiæ præiudicium, quo illa tanti habuiſti, ut Ære tuo in editionis pretium liberaliter effuſo, publicationem eorum urgendam duxeris.* Et ecce neſcio quis adversùm tanta teſtimonia non veretur effutire Decretum iſtud eſſe ſpurium, & ita ſentire omnes Eruditos.

Et Decretum & Epiſtolam laudant, & novis Eccleſiaſticarum Synodorum tomis inſeruerunt Viri etiam Eruditiſſimi, Philippus Labbæus, & Gabriel Coſſartius. Et prior dedit Decreto hoc Scholion: *Illud idem Decretum Synodale à Bonifacio Papa quarto promulgatum in Concilio Romano, anno ſexcenteſimo decimo, iam pridem deſcripſimus ex vetere Codice S. Symphoriani Metenſis, qui modò viſitur in Bibliotheca Viri Clariſſimi Claudii Hardii, Pariſienſis Senatoris Eruditiſſimi. Quod cum ab Holſteniano in quibuſdam plurimùm differre animadverterem, ambigendum mihi non putavi, quin illud etiam tibi Lector offerrem.* Differentia tamen eſt modica. Idem Philippus

Philippus Epiſtolę dat hoc marginale ſcholiō: *Ex vetere ſceda membranacea, quæ apud me eſt.*

Etiam à me adducta S. Petri Damiani Epiſtola eſt omninò authentica. Eam enim utí legitimam reliquis ſancti Doctoris operibus adiunxit Vir Eruditus Conſtantinus Caietanus. Ex antiquis & authenticis archivis Eccleſiæ. Et qui ſunt Epiſtolæ errores? Quæ puncta diverſi ſtyli? Et quo in loco Dominus Rob. Card. Bellarminus ſcribit aut Bonifacii Decretum, aut S. Petri Epiſtolam eſſe ſpuria? Demonſtrator ignoranti Lectori vendit fumum. Dominus Cardinalis Bellarminus è cunctis S. Petri Damiani epiſtolis, licet quarumdam quas aſſertiones notet, nullam arguit de ſpuriis natalibus. Huic noſtræ nihil penitùs infigit Cenſuræ.

Demonſtratorem nihil æquè torquet ac Nemauſenſis Synodus Urbani ſecundi. Etenim à me adductus Canon habet hanc Epigraphen: *Quod Monachi Sacerdotali Miniſterio rectiùs fungi poſſint quam Presbyteri ſæculares.* Hanc ei dant Eruditiſſimi Viri, Philippus Labbæus, ac Gabriel Coſſartius. Et Canon disertè ſanxit de prædicandi Miniſterio. O acerbum Canonem! Eſt tamen non ſolius Urbani Pontificis, ſed inſuper totius Gallicanæ Eccleſiæ. Audi *Demonſtratorem* rodentem: *Quæ de Nemauſenſi* Synodo & Urbani *ſententia adferuntur*,

ferunṫur, redolent Pſeudo-Damiani Epiſtolam. Ne-*que dubium eſt, in Spicilegiis Dacherianis multos ſimul tribulos eſſe collectos, cuius proindò Compilatoris nolo authoritate premi.* Quis non videat ac miſeretur hominis anguſtias ?

Errat variè. Primò, quod Nemauſenſis Synodus laudet S. Petri Damiani epiſtolam, aut ab ipſa pendeat. Laudat ac firmat adductum Decretum quarti Bonifacii. Secundò Demonſtrator errat, quod Eruditiſſimus Lucas Dacherius ſimul cum ſpicis collegerit tribulos. Sic non ſoli mihi, ſed etiam tanto Viro benedicit Certè de illo longè aliud ſentit omnis Eccleſia. Illum numerat inter puriſſima noſtri ſæculi luminaria. Deo laus, quod Demonſtrator non audeat Nemauſenſem Synodum pertinaciter abnegare. Interim tertiò errat, quod de eius veritate non vereatur dubitare.

Etenim hanc Synodum laudat in authentico inſtrumento Calixtus ſecundus Pontifex : *Ego in Concilio Nemauſenſi, in quo Dominus Papa Vrbanus præfuit, cum multis aliis interfui.* Calixtus erat tunc Guido Archi-Epiſcopus Viennenſis. Iſtud Inſtrumentum exſtat apud Catellum in Commentariis Septimaniæ. (*a*) Eamdem Synodum laudat in litteris ad Hugonem Lugdunenſis Eccleſiæ Primatem S. Ivo Carnutenſis Epiſcopus : (*b*) *Cauſam Bellvacenſis*

(*a*) *l.*5.*ſo*, 878. (*b*) *ep.*55. *Electi*

Electi nuper apud Nemauſum coram Domino Papa familiariter ventilari veſtra Paternitas audivit. Eamdem laudat Malleacenſe Chronicon: (a) *Reverſus eſt Vrbanus Santonas, & celebravit ibi ſanctum Paſcha, & indè remeavit Romam, & in eundo remeavit Nemauſum civitatem, ubi item Concilium tenuit, & reconciliavit Philippum Regem Francorum, excommunicatum ob pravas nuptias.* Et Bertholdi Conſtantienſis Presbyteri Chronicon: *Philippus Galliarum Rex iam-dudum pro adulterio excommunicatus, tandem Papæ, dum adhuc in Galliis moraretur, ſatis humiliter ad ſatisfactionem venit, & abiuratâ adulterâ in gratiam receptus eſt.* Ex quo lucet errare illos, qui Philippi Regis reconciliationem cenſent factam in Synodo Turonenſi. Eodem interim anno facta fuit utraque Synodos. Illius meminit item ipſe Urbanus Pontifex in litteris ad Richerium Senonenſem, & alios Francorum Epiſcopos: (b) *De cetero univerſos vos Arelatem in Octavis Apoſtolorum Petri & Pauli ad Concilium omni ſepoſitâ occaſione invitamus.* Philippus Labbæus addit marginale ſcholion: *Nemauſi celebratum fuit menſe Iulio.* Et rectè. Ex quo vides Synodi locum poſſe mutari per ſolum Pontificem. Alia huius Synodi Acta producit Dominus Lucas Dacherius in ſexto tomo Spicilegii. Eamdem laudat, & Dominū Lucam fideliter vulgaſſe ſcribit in Notis (c)

(a) A°. 1096. (b) Ep. 20. (c) l. 6. c. 34. ad

ad Petrum de Marca Stephanus Baluzius.

CAPUT VIII.

Elucidantur magni Gregorii Teſtimonia, quæ publicas Miſſas vetant celebrari in Monaſteriis.

MOrem, quo Anglicana Eccleſia Regulares Baſilicas olim æquavit Parochialibus, dixi eſſe natum à Magno Papa Gregorio, ac eius Legato S. Auguſtino. *Demonſtrator* etiam hoc rodit: *Exhibitor conticeſcet ſpero, ſi Eminentiſſimum Italiæ ſidus, Cardinalem Bona, planè oppoſita de Gregorio confitentem audiverit.* Reſpondeo *Demonſtratorem* variè iterum labi. Primò, quod per Eminentiſſimum Dominum laudata, & qualitercumque intellecta S. Gregorii loca adversùm me faciant. Etenim ego ſcripſi de ſola Anglicana Eccleſia, at verò Magnus Gregorius ſcripſit de ſola Eccleſia Italica. Scripſit enim ad Epiſcopos Ariminenſem, Piſaurenſem, Lunenſem, Firmanum, ac Neapolitanum. At verò quis neſciat Eccleſiam eſſe Reginam circumamictam varietatibus? Hinc ab antiquo unius gentis more nequit trahi argumentum ad antiquum morem gentis alterius. Porrò quod Magnus Gregorius & S. Auguſtinus iſtum morem in Anglia plantaverint, evincunt perpetua illius

Electi nuper apud Nemauſum coram Domino Papa familiariter ventilari veſtra Paternitas audivit. Eamdem laudat Malleacenſe Chronicon: (a) *Reverſus eſt Vrbanus Santonas, & celebravit ibi ſanctum Paſcha, & indè remeavit Romam, & in eundo remeavit Nemauſum civitatem, ubi item Concilium tenuit, & reconciliavit Philippum Regem Francorum, excommunicatum ob pravas nuptias.* Et Bertholdi Conſtantienſis Presbyteri Chronicon: *Philippus Galliarum Rex iam dudum pro adulterio excommunicatus, tandem Papæ, dum adhuc in Galliis moraretur, ſatis humiliter ad ſatisfactionem venit, & abiuratâ adulterâ in gratiam receptus eſt.* Ex quo lucet errare illos, qui Philippi Regis reconciliationem cenſent factam in Synodo Turonenſi. Eodem interim anno facta fuit utraque Synodus. Illius meminit item ipſe Urbanus Pontifex in litteris ad Richerium Senonenſem, & alios Francorum Epiſcopos: (b) *De cætero univerſos vos Arelatem in Octav. Apoſtolorum Petri & Pauli ad Concilium omni ſepoſitâ occaſione invitamus.* Philippus Labbæus addit marginale ſcholion: *Nemauſi celebratum fuit menſe Iulio.* Et rectè. Ex quo vides Synodi locum poſſe mutari per ſolum Pontificem. Alia huius Synodi Acta producit Dominus Lucas Dacherius in ſexto tomo Spicilegii. Eamdem laudat, & Dominũ Lucam fideliter vulgaſſe ſcribit in Notis (c)

(a) A°. 1096. (b) Ep. 20. (c) l. 6. c. 34. ad

ad Petrum de Marca Stephanus Baluzius.

CAPUT VIII,

Elucidantur magni Gregorii Teſtimonia, quæ publicas Miſſas vetant celebrari in Monaſteriis.

MOrem, quo Anglicana Eccleſia Regulares Baſilicas olim æquavit Parochialibus, dixi eſſe natum à Magno Papa Gregorio, ac eius Legato S. Auguſtino. *Demonſtrator* etiam hoc rodit: *Exhibitor conticeſcet ſpero, ſi Eminentiſſimum Italiæ ſidus, Cardinalem Bona, planè oppoſita de Gregorio confitentem audiverit.* Reſpondeo *Demonſtratorem* variè iterum labi. Primò, quod per Eminentiſſimum Dominum laudata, & qualitercumque intellecta S. Gregorii loca adversùm me faciant. Etenim ego ſcripſi de ſola Anglicana Eccleſia, at verò Magnus Gregorius ſcripſit de ſola Eccleſia Italica. Scripſit enim ad Epiſcopos Ariminenſem, Piſaurenſem, Lunenſem, Firmanum, ac Neapolitanum. At verò quis neſciat Eccleſiam eſſe Reginam circumamictam varietatibus? Hinc ab antiquo unius gentis more nequit trahi argumentum ad antiquum morem gentis alterius. Porrò quod Magnus Gregorius & S. Auguſtinus iſtum morem in Anglia plantaverint, evincunt perpetua illius

lius apud Anglos continuatio, ac jam laudatum atque expoſitum Decretum Bonifacii quarti. Hoc enim emanavit ad inſtantiam Laurentii ac Melliti Collegarū S. Auguſtini.

Deindè S. Gregorii teſtimonia non faciunt ad Propoſitum. Hæc enim non ipſis Monaſteriis interdicunt publicas Miſſas, ſed nolunt ipſas invitis Monachis iſtic celebrari per Epiſcopos. Etenim primus Romanorum Pontifex, qui poſt Chalcedonenſe Concilium cæpit Monaſteria ab Epiſcoporum poteſtate eximere, & Apoſtolicæ Sedi ſine medio ſupponere, fuit Magnus Gregorius. Et licet hanc gratiam non fecerit cunctis Monaſteriis, multis tamen dedit varias & amplas Libertates. Harum una fuit Libertas ab Epiſcoporum Cathedra & publica Miſſa. Huius poteſtatem non Monaſteriis abſtulit, ſed Epiſcopis. Ante omnia audiamus ſingula nobis obiecta teſtimonia.

Primum agit de Ariminenſi Monaſterio SS. Andreæ & Thomæ. Luminoſus Abbas fuerat queſtus de variis exceſſibus Caſtorii Epiſcopi. Quod regendis ac diſpenſandis Monaſterii facultatibus ſe ingereret. Quod Fratrum electione ſpretâ, ipſe deſignaret ac intruderet Abbatem. Et quod illic publicas Miſſas celebraret. Omnia tria illi interdicit Pontifex, præſertim tertium: (a) *Miſſas autem*

(a) l. 4. ep. 43.

illic publicas per Epiſcopum fieri omninò prohibemus, nè in Servorum Dei ſeceſſibus, popularibus occaſio præbeatur ulla Conventibus. Gregorius illa appellat *vexationes & gravamina*, ideòque mandat removeri.

Secundum teſtimonium eſt de novo apud Piſaurenſes Monaſterio, erecto ac fundato per neſcio quem Ioannem, qui eius Conſecrationem non ab Epiſcopo, ſed per Pontificem rogaverat fieri. Hinc illam Pontifex delegavit Epiſcopo, & hic in executione exceſſit mandati limites. Audiamus verba Pontificis: (a) *Dum in noſtro Præcepto inter alia mandatum ſit, ut locum ipſum abſque Miſſis publicis dedicares, ut ad nos pervenit, Cathedrâ poſitâ ſacra illic publicè Miſſarum Solemnia celebrantur. Quod ſi verum eſt, his vos hortamur affatibus, ut omni excuſatione ceſſante, Cathedram veſtram exindè amoveri modis omnibus faciatis, nec denuò illic Miſſas publicas peragatis. Sed & ſicut conſuetudo, & Præcepti tenor eloquitur, ſi Miſſas ibidem ſibi celebrari voluerint, à te Presbyter dirigatur.*

Piſaurenſis Epiſcopus novi Monaſterii exemptione offenſus, Cathedram ſuam in ipſo fixerat, celebraverat illic publicas Synaxes, atque ita tentarat ſibi ſubiicere Monaſterium. Hinc ipſi & ſacrum Calicem abſtulerat. Quò monſtraret ſibi eſſe plenam in omnia poteſtatem. Hinc ad fratrum preces interceſſit Pon-

(a) *l.* 5. *ep.* 46.

tifex, & ipſorum libertatem noluit per Epiſcopum violari. Et adiunxit: *Sed & ſicut conſuetudo, & Præcepti tenor eloquitur, ſi Miſſas ibidem ſibi celebrari voluerint, à te Presbyter dirigatur.* Quod nempè omnes fratres eſſent Laici. Etenim Monaſterii Presbyter, & quivis in Cœnobio Hiero-Monachus poterant ſuo jure celebrare. Horum defectum Gregorius noluit per ipſum ſuppleri Epiſcopum, ſed per Presbyterum: Utique ne Epiſcopus haberet anſam rodendi libertatem Monaſterii, ac pedetentim exſufflandi. Tertium de Sanctimonialium Monaſterio, quartum & quintum teſtimonium agunt de privatis Sacellis, ideòque ad Eminentiſſimi Domini Propoſitum faciunt, non ad noſtrum. (a) Quod Monaſteria, quorũ omnes fratres erant Laici, Miſſas agere aut prædicare non potuerint, libenter profiteor.

Porrò quod Italiæ Monaſteria in ſuis Eccleſiis potuerint per ſuos Hiero-Monachos celebrare Miſſas, ſepelire mortuos, & obire alia Miniſteria, inſigniter lucet ex magni Gregorii litteris ad Ioannem Urbis veteris Epiſcopum: *Agapetus, Abbas Monaſterii S. Georgii, inſinuavit nobis plurima ſe à veſtra Sanctitate gravamina ſuſtinere, & non ſolùm in his, quæ neceſſitatis tempore aliquod Monaſterio poſſint inferre ſubſidium, verùm etiam quod in eodem Monaſterio Miſſas prohibeas celebrari. Sepeliri etiam ibidem*

(a) *l. 7. indict. 1. ep. 6. indict. 2. ep. 72. l. 8. ep. 3.*

mortuos interdicas. Quod ſi ita eſt, à tali vos hortamur inhumanitate ſuſpendi, & ſepeliri ibidem mortuos, vel celebrari Miſſas, nulla ulteriùs habitâ contradictiòne permittas, nè denuò querelam de iis, quæ dicta ſunt, prædictus Vir venerabilis Agapetus deponere compellatur. Non ſolorum Parochialium Presbyrerorum, ſed etiam nonnullorum Epiſcoporum inhumanitas, quâ Divina apud Monachos Miniſteria tentabant violenter opprimere, eſt adeò antiqua.

Hoc ipſum lucet ex alia Magni Gregorii ad Stephanum Chartularium Epiſtola: (*a*) *Abbas Monaſterii S. Laurentii in Maſſa, quæ dicitur Maratho, aſſerit Presbyterum prædictæ Maſſæ novas Monaſterio ipſi velle imponere conſuetudines, quæ ex tempore conditi Monaſterii per triennale tempus hactenùs non fuerunt. Siquidem ſi quid Deo illic munificentiæ gratiâ à fidelibus Viris oblatum fuerit, portionem aſſerit ſe debere percipere. Quod Magnitudo veſtra ſtudeat diligenter agnoſcere. Et ſi hoc ita ab initio non fuit, etiam labentibus temporibus aliud noviter imponi non concedat. Quia maximè exiguæ ſubſtantiæ & Monaſterium pauperum eſſe didicimus, & Abbatem ipſum hoſpitalem omninò eſſe, multorum atteſtatione didicimus.* Palàm agit de Oblationibus fieri conſuetis in Divinorum Adminiſtratione. Proindè hæc fiebat in Eccleſia Monaſterii.

Et quid opus multis? Aſſertionem meam

(*a*) *l.* 12. *ep.* 20.

firmiſſimè ſtabiliunt antiquę Romanorum Stationes. Altiſſimè clamant publicas Miſſas potuiſſe fieri, & fuiſſe factas etiam in Monaſteriis. Quis enim ignoret Romanas Stationes nec factas fuiſſe, nec potuiſſe fieri ſine publico Sacrificio? Quis item ignoret iſtius Eccleſiæ Stationes non dumtaxat in Titulis ac Diaconiis fuiſſe celebratas, ſed etiam in Monaſteriis? Proindè publicas Miſſas tunc illic agebat Pontifex, aut eius vices gerens Epiſcopus. Nempè omnia S. Petro Apoſtolo ac eius Succeſſoribus ſubſunt, ideòque hi poſſunt, quod aliis interdicunt Epiſcopis, in omni Monaſterio ſuam erigere Cathedram, & publicam Epiſcopalem, quæ ſine iſta erectione fieri non poteſt, Miſſam celebrare. Quarè adducta Magni Gregorii Teſtimonia ſunt pro nobis, non contra nos.

CAPUT IX.

Sancti Gregorii ſententia largiùs exponitur.

OMittere nolim optimi Gregorii litteras ad Reſpectam Abbatiſſam Maſſilienſis Monaſterii apud S. Caſſianum (a) *Die Natalis vel Dedicationis Monaſterii Epiſcopus illic Miſſarum Sacra conveniat ſolemnia celebrare, à quo tamen ita eſt hoc officium exſolvendum, ut Cathedra eius,* *niſi*

(a) *l.* 6. *ep,* 12.

niſi prædictis diebus, dum illic Miſſarum ſolemnia celebrat, non ponatur. Quo decedente, ſimiliter etiam Cathedra illius de eodem Oratorio auferatur. Cæteris verò diebus per Presbyterum, qui ab eodem Epiſcopo fuerit deputatus, Miſſarum officia peragantur.

Hinc diſcimus variis Monaſteriis fuiſſe tunc libertatem variam. Etenim in Piſaurenſi, ac etiam Ariminenſi Monaſterio Epiſcopus numquam poterat erigere ſuam Cathedram, aut publicam Miſſam celebrare. Nec in ipſo die Dedicationis. At verò in Maſſilienſi, licet Sancti-Monialium Cœnobio, Epiſcopus id poterat in quovis Dedicationis Anniverſario. Et tunc cogebatur ſuam Cathedram mox auferre. Erant alia Monaſteria, in quibus Epiſcopus id poterat ad ſuum arbitrium. Dominus Papa iſtud poterat toto orbe terrarum. Proindè non Epiſcopalem ac publicam Miſſam, ſed Epiſcoporum Dominatum Gregorius cenſuit adverſari Monaſteriis, adeòque hunc, non illam voluit ab illis excluſum. Aliter à privatis Oratoriis, aliter iſtam excluſit à quibuſdam Monaſteriis: Ab illis ob defectum dignitatis in loco; ab his ob loci libertatem. Græci etiamnum hodie ſolemnem Epiſcopi Miſſam non permittunt fieri in privatis Oratoriis.

Hæc omnia confirmantur ex variis liberta-

tibus & privilegiis, quæ varijs Monaſteriis varii dederunt. Antiquiſſimo apud Anglos Glaſconienſi Monaſterio dedit Imperator Henricus Secundus: *Sed nec aliquis omninò hominum in Eccleſia Glaſconiæ, aut in Inſulis, vel Eccleſiis, aut Capellis ſuis, quacumq́; ex cauſa præſumat Cathedram Epiſcopalem ſtatuere.* Diploma exſtat apud Nicolaum Harpsfeldium, Cantuarienſem Archi-Diaconum, in hiſtoria Anglicanæ Eccleſiæ. (a) Et de ſcandaloſa inter Rudolphum Turonenſem Archi-Epiſcopum ac Guilielmum Maioris Monaſterii Abbatem lite ſcripſit ad Paſchalem Secundum Pontificem S. Ivo Epiſcopus Carnutenſis: (b) *Deniq́; ſi cauſam huius accuſationis inſpicitis, manifeſtè ſcitis non aliundè exarſiſſe iſtam malevolentiam, niſi indè, quod interdicente Sedis Apoſtolicæ Decreto non poteſt Turonenſis Archi-Epiſcopus in Maiori Monaſterio publicas Miſſas celebrare.* Iſtud Apoſtolicæ Sedis Decretum exponit in iſtius litis Commentario vetuſtus ac Anonymus iſtius Cœnobii Monachus: *Dominus Papa authorizavit privilegium noſtrum, ſcilicet ut nullus Epiſcoporum, iuxta quod beatus Gregorius prohibet, in domo Maioris Monaſterii publicam ſtationem celebrare audeat, propter ſervorum Dei inquietudinem.* Ecce publica Miſſa confunditur cum publica ſtatione. Iſtud opuſculum Franciſcus Iuretus affirmat exſtare in Bibliotheca Laurentii Bou-

(a) p. 1. c. 2 (b) ep. 108.

chelli, Advocati Pariſienſis. Eodem in cardine pependit Lis inter Pictaviẽſem Epiſcopum ac S. Hilarii Monaſterium, deciſa per Gregorium ſeptimum (*a*) Et Privilegio, quod Carofenſi Monaſterio dedit, Innocentius Tertius inſeruit hunc articulũ: (*b*) *Ne Diœceſis Epiſcopus, niſi ab Abbate invitatus fuerit, in eodem Monaſterio Miſſas publicas agat.* Non vetat Miſſis iſtas fieri in Monaſterio, ſed non fieri invito Abbate. Et antiquus ille Maioris Cœnobii Monachus affirmat hunc fuiſſe ſenſum magni Gregorii. Vide plura apud laudatum Iuretum, & apud Franciſcum Boſquettum, montis Peſſuli Epiſcopum, in ſcholiis ad Regeſtum Innocentii tertii.

At inquies; cur Abbates, ac ipſis favens Magnus Gregorius noluerunt Epiſcopis eſſe publicæ Miſſæ in Monaſteriis poteſtatem? Reſpondeo, ob publicæ Epiſcopalis Miſſæ naturam, quam in ſui Capitularis Appendice exponit S. Theodulphus Epiſcopus Aurelianenſis: *Statutum eſt, ut in civitate, in qua Epiſcopus conſtitutus eſt, omnes Presbyteri & populi, tam civitatis quam & ſuburbani, reveſtiti in ipſa Miſſa uſque ad Benedictionem Epiſcopi & communionem devotâ mente ſtare debeant, & poſteà ſi voluerint, cum licentia ad ſuos Titulos, Benedictione acceptâ, revertantur.* Nullus abeſſe poterat, licet anteà privatam Miſſam audiiſſet.

(*a*) *l.* 1. *ep.* 54. (*b*) *l.* 2. *ep.* 18.

Hunc numeroſum, adeòque & inquietudini obnoxium fidelis Cleri & populi cœtum Abbates noluerunt ſibi invitis obtrudi. Ob ſimilem ad S. Laurentij Reliquias ac miracula concurſum Leodienſis ad laudatum Martyrem Abbas illi interdixit ulteriorem miraculorum patrationem. Et glorioſus Martyr, fratrum quieti ſtudens, mandato obedivit. Ita ſcribit in ſuæ Eccleſiæ hiſtoria Venerabilis Anſelmus, Canonicus Leodienſis. Itaque antiqui Abbates in ſuis Monaſteriis ſemper habuerunt publicas Miſſas, verum noluerunt iſtas numeroſiſſimas. Hinc è ſuis Eccleſijs excluſerunt Epiſcoporum Cathedras ac Stationes, ac publicas Miſſas per ſe aut ſuos Hiero-Monachos celebrarunt. Nam Presbyteros ad Monaſterij Titulos ordinari permiſit etiam Synodus Chalcedonenſis.

CAPUT X.

Exponitur Canon Calixti ſecundi, Pontificis

DEmonſtrator nobis opponit Lateranenſem Canonem Calixti ſecundi; *Interdicimus Abbatibus & Monachis publicas pœnitentias dare, & infirmos viſitare, unctiones facere, & publicas Miſſas cantare.* Reſpondeo, per Miſſam publicam intelligi Miſſam Epiſcopalem

ſeu

ſeu Pontificalem. Hæc eſt propria iſtarum vocum ſignificatio, Lucet ex adductis Magni Gregorij, Innocentij tertii, S. Theodulphi, S. Ivonis, Henrici ſecundi, & aliorum teſtimonijs: Parochialem Parochialis Presbyteri Miſſam antiqui Scriptores rariſſimè appellarunt publicam. Quod ipſum patet ex ſecunda Carthaginenſi Synodo: (a) *Reconciliare quemquam in publica Miſſa Presbytero non licet.* Rectè Miſſam publicam intelligit ſolemnem ac Epiſcopalem in Dominica Cœna Miſſam. Hâc enim in ſolâ olim potuerunt Pœnitentes reconciliari. Et iſta eſt quidem prima mentio vocis, *Miſſa publica*. Etiam de Ioanne Portuenſi Epiſcopo, ad S. Agathonis Papæ ad ſextam Synodum Legato, ſcribit in laudati Pontificis vita Anaſtaſius Cardinalis Bibliothecarius: *Tanta gratia Divina Omnipotentis Dei conceſſa eſt Miſsis Sedis Apoſtolicæ, ut ad lætitiam populi, vel S. Concilii, qui in Regia Vrbe erant, Ioannes Epiſcopus Portuenſis Dominico die Octavarum Paſchæ, in Eccleſiâ S. Sophiæ, Miſſas publicas latinè celebraret coram Principe & Patriarcha, ut omnes unanimiter in laudes & Victorias piiſsimorum Imperatorum eadem latinis vocibus acclamarent.* Et in Tullenſi Synodo Carolus Calvus Francorum Rex Wenilonem Senonenſem Epiſcopum accuſavit, quod in Attiniaco Palatio coram Fratre ſuo Ludovico Germaniæ

(a) c. 3.

niæ Rege, ac eius excommunicatis Proceribus publicam Miſſam celebraſſet. Palàm intelligit Miſſam Pontificalem. Proindè publica Miſſa eſt Pontificalis Miſſa, ad quam omnis Clerus & populus invitatur & convenit.

Porrò ad undecimum Chriſti Domini ſæculum Romana Eccleſia cœpit Abbatibus indulgere uſum Mitræ, & aliorum Pontificalium Ornamentorum. Et plures Epiſcopi ardentiſſimè interceſſerunt. Etenim Bernardum Augienſis Cœnobii Abbatem, quod à Ioanne decimo tertio iſta accepiſſet, de ſuæ Dignitatis pervaſione accuſavit apud Conradum Imperatorem Warmannus Conſtantienſis Epiſcopus, & compulit ad ſolemnem Apoſtolici Diplomatis exuſtionem. Ita habes apud Hermannum Contractum. (a) Habemus plurimas iſtiuſmodi lites. Iſta Abbatum Ornamenta adeò averſatus fuit Petrus Bleſenſis, ut ad Guilelmum Mathinenſis Cœnobii Abbatem ſcripſerit (b) illa eſſe *Superbiam Luciferi.* Optimo Viro tantos iniecit ſcrupulos, ut ipſum, qui iſta ornamenta non poterat proiicere, perduxerit ad deponendam Abbatiam. Et certè quidam Abbates per iſta Inſignia fuerunt inflati, induerunt vanos ſpiritus, ſpreverunt Epiſcopos, & ipſorum dignitates & functiones invaſerunt. Conſueverunt harum poteſtatem conſequi ad iſta ornamenta. Ita

(a) *A.* 1037. (b) *Ep.* 90.

Bono-

Bononienſis Parochiæ Abbates invaſerunt pœnitentiam, Remiſſionem peccatorum, Reconciliationem, Decimas, Eccleſias. Et ipſos ad Victoris Epiſcopi querimonias compeſcuit Paſchalis ſecundus. Alios hinc indè Abbates, quod de Matrimonialibus cauſis cognoſcerent, publicas iniungerent pœnitentias, Indulgentiarum litteras darent, & ad plura alia Epiſcopalis Dignitatis iura manus extenderent, in ſua Lateranenſi Synodo compeſcuit Innocentius tertius. (*a*) Plura ſunt huiuſmodi exempla. Sub ſecundi igitur Calixti Papatu quidam Abbates, quoniam poterant in Pontificalibus ornamentis celebrare, cæperunt etiam advocare omnem Clerum & populum, publicas Miſſas agere, in ipſarum fine ſolemniter benedicere, atque ita ſe quaſi Epiſcopos oſtentare. Et quidem iſto tempore, licet plures haberent Pontificalia Ornamenta, pauci tamen Abbates habebant privilegium ſolemnis Benedictionis. Quidam exiſtimant iſtis exceſſibus fuiſſe iniectum obicem à ſecundo Calixto.

Verùm Calixtus iſtis Abbatibus non ſolam Epiſcopalem Benedictionem interdixit, ſed omnem penitùs publicam ſeu Epiſcopalem Miſſam. Et hinc gravis quæſtio. Etenim quomodò illis, qui Pontificalia ornamenta habebant ab ipſa Sede Apoſtolica, potuit iſtam Miſſam interdixiſſe? Iſto-

(*a*) c. 60.

rum ornamentorum palmaris ſcopus eſt iſta Miſſa: Calixtus debuerat circumduxiſſe omnia iſta Privilegia. Deindè, quod aliqui tunc Abbates omnem civitatis, oppidi, vel Parochiæ Clerum ac populum ad ſuas Miſſas Epiſcopaliter evocaverint, nullo nititur fundamento. Quis iſtius ſæculi Scriptor prodit vel accuſat iſtiuſmodi Attentata? Quarè certum eſt Calixti Lateranenſem, cui multi interfuerunt Abbates, Synodum contra alium exceſſum ſanxiſſe?

Calixti ſecundi poſt ſecundi Gelaſii unicum annum Anteceſſor fuit Paſchalis ſecundus, & huius Cardinales ac in Gallia Legati Ioannes ac Benedictus in ſua Pictavienſi Synodo ediderunt hunc Canonem: *Ut nullus Abbatum chirothecis utatur, & ſandaliis, & annulo, niſi cui fuerit per Privilegium à Romana Eccleſia conceſſum.* Item Guido Cardinalis, & Clementis quarti in Gallia Legatus, ſtatuit in ſua Viennenſi Synodo: (a) *Prohibemus Abbatibus, ne Calices, nec patenas, ſeu ſacras Veſtes benedicere vel conſecrare, aut alia Epiſcopalia officia exercere præſumant, niſi ſuper hoc à Sede Apoſtolica Privilegium habuerint ſpeciale.* Et ſub Gregorii decimi Papatu Fredericus Salisburgenſis Archi-Epiſcopus in ſuæ Provinciæ Synodo rurſùm ſtatuit: *Sunt quidam Abbates, qui Indulgentiis & Remiſſionibus faciendis, in Mitris,*

(a) *can.* 14.

Annulis, Sandaliis deferendis, nec non in Benedictione ſacrarum Veſtium & Eccleſiaſticorum Vaſorum, & cæteris, quæ ordinem & officium Eccleſiæ requirunt, ſibi Pontificum poteſtates uſurpant. His diſtrictè præcipiendo mandamus, ut de cætero talia non attentent, aut in proximo Provinciali Concilio fidem Nobis faciant Privilegiorum, quibus ſibi talem vindicant poteſtatem. Etiam ſuprà laudatus Innocentii tertii in Lateranenſi Synodo Canon eadem iſta interdicit Abbatibus, & ſubnectit: (*a*) *Præſenti Decreto firmiter prohibemus, ne quis Abbatum ad talia ſe præſumat extendere, niſi fortè quiſquam eorum ſpeciali Conceſſione vel aliâ legitimâ causâ ſuper huiuſmodi valeat ſe tueri.* Ad duodecimum Chriſti Domini ſæculum iſta Abbatum Privilegia cœperunt invaleſcere: Romani Pontifices, utpotè omnes ferè aſſumpti ex S. Benedicti Ordine, fuerunt in Abbatum honorem liberales. Hinc quidam Abbates cenſuerunt iſta Privilegia eſſe iam ſibi commune jus, & deinceps ſingulari indulto non eſſe opus. Cunctos Abbates cenſuerunt eſſe Abbates. Et iſti Attentato primi obviarunt Cardinales Paſchalis ſecundi. At ipſum non extinxerunt. Hinc opus fuit novis Decretis, non dumtaxat à Provinciali Salisburgenſi, aut Diœceſana Viennenſi, ſed etiam à Patriarchali ſecundi Calixti, ac etiam ab œcumenica Synodo Innocentii ter-

(*a*) *can.* 60. tii.

tii. Proindè Calixtus non quibuſcumque Abbatibus interdixit Miſſas publicas, ſed ſolis illis, qui non haberent ſingulare privilegium. Privilegiatis, niſi circumducto Privilegio, non potuit interdicere.

CAPUT XI.

Antiquum Hiero-Monachorum in prædicando ius ſtabilitur alijs adhuc teſtimonijs.

EXcedere nolim teſtimonia Gallicanæ Eccleſiæ. Hæc circa ſeptimi ſæculi medium ſtatuit Synodaliter apud Bonogelenſem Meldenſis agri villã: (a) *Ut intra Septa Monaſterij non baptizetur, nec Miſſæ defunctorum ſæcularium celebrentur, nec ſæcularium corpora ibidem ſepeliantur. Forſitan permiſſu Pontificis.* Textus eſt mutilus. Exiſtimo ſupplendum: *Niſi forſitan permiſſu Pontificis.* Proindè Monaſteria anteà agebant iſta ſuo arbitrio. Et Synodus non abolet, ſed mandat deinceps non agi, niſi de conſenſu Epiſcoporum. Et rectè mandavit.

Ad nonum ſæculum ſtatuit in ſuo Capitulari S. Theodulphus Epiſcopus Aurelianenſis: *Sancitum ut Miſſæ, quæ per diès Dominicos, peculiares à Sacerdotibus fiunt, nè ita in publico fiant, ut populus eas audire queat, & propterea à pu-*

(a) *can. 4:*

à publicis Miſſarum Solemniis, quæ horâ tertiâ Canonicè fiunt, ſe abſtrahant. Nam peſſimum uſum quidam in hoc habent, quandò in diebus Dominicis, ſive in aliis ſolemnibus Diebus Miſſas, licet pro defunctis, ſive alias quaſcunq́; quæ familiariter à Sacerdotibus fiunt, audire reſpiciunt, & à primo mane per totum diem ebrietatibus, comeſſationibus, atq́; vaniloquiis potiùs quam Deo deſerviunt. Propterea providendum eſt ut omnes ad publicam Sanctam Matrem Eccleſiam, ac Miſſarum ſolemnia, & prædicationem audituri conveniant. Simul & hoc ſtatutum eſt, ut in civitate, in qua Epiſcopus conſtitutus eſt, omnes Presbyteri & populi, tam civitatis, quam & ſuburbani, reveſtiti in ipſa Miſſa uſq́; ad benedictionem Epiſcopi & Communionem devotâ mente ſtare debeant, & poſteà ſi voluerint, cum licentia ad ſuos Titulos, Benedictione & Communione perceptâ, revertantur. Et hoc ſummoperè cavendum eſt Sacerdotibus, ut per Oratoria, neq́; per ſuburbana Monaſteria, vel Eccleſias ſuburbanas, Miſſas nequaquam, niſi tam cautè ante ſecundam horam, foribuſq́; reſeratis, celebrare præſumant, ut populus à publicis ſolemnitatibus, tali occaſione acceptâ, à Miſſa ſive à prædicatione Epiſcopi ſe minimè ſubtrahere poſſit, ſed omnes, tam Sacerdotes ſuburbani quam in Urbe conſtituti, & populus cunctus unà cum illis ad publicam Miſſarum celebrationem conveniant,

& nulli extra parvulos & infirmos, licet Miſſam auditam habeant, tam in civitatibus, quam & in Parochiis edere & bibere præſumant antè publicum peractum officium.

Prima de Parochiali, ſecunda Canonis pars agit de Epiſcopali Concione & Miſſa. Et prima pars ſólis Sacerdotibus, utique aut Oratoriorum, aut ipſarum etiam Parochialium Eccleſiarum Titularibus, non autem Monaſteriis mandat, ut ante horam tertiam nullas aut pro defunctis, aut alia ex cauſa peculiares Miſſas dicant in publico; at verò ſecunda pars ſe extendit non dumtaxat ad ſuburbana Oratoria, aut ſuburbanas Eccleſias, ſed etiam ad ſuburbana Monaſteria. Mandat ut & ipſa ante horam tertiam non niſi clauſis januis dicant Miſſam, atque ita populus ab Epiſcopi Sacrificio & Verbo non diſtrahatur. Permittit Monaſteria concurrere cum Parochialibus Presbyteris, & vult ſolis Epiſcopis cedere. Nec miteris: Etenim Theodulphus ex Floriacenſis Cœnobii Monacho eſt factus Epiſcopus, & fuit unus è Moguntini Concilij Patribus, qui aut in Parochiali Eccleſia, aut in Monaſterijs juſſerunt Catechizari & Prædicari. Nec iſtius Synodi Sancita, nec proprii Monaſterii Iura Theodulphus potuit aut voluit violare. Et hinc vides Bonifacii octavi Decretum, quo

fratres

Mendicantes ſanxit cum Parochialibus Presbyteris poſſe concurrere, & ſoli Concionanti Epiſcopo debere cedere, niti antiquis & firmis anchoris. Etiam Epiſcopum germanè egit Theodulphus. Etenim omnes ſuos ſubditos ſtrenuè hortatus eſt ad frequentandam Parochiam. Et ex ſimilibus Patrum exemplis Trid. Synodus hauſit ſuum Decretum.

Antiquæ Monachorum per omnem Europà Eccleſiæ fuerunt celeberrimæ: Æquales Cathedralibus, imò & ampliores. Nec opùs eſt teſtimoniis. Plures adhuc reſtant, ac ſemet ipſas repræſentant. Æquè clarũ eſt, quod Divina officia ſemper in ipſis fuerint celeberrima: Longè celebriora, quam in Parochialibus Eccleſiis. Iſtum in finem fuerunt exſtructæ. Et ſolemnis ipſarum Miſſa, etiam diebus Dominicis ac Feſtis, omninò fiebat horâ terriâ, iuxtà Canones. Et ipſam nec omitti, nec clauſis januis fieri juſſit S. Theodulphus, niſi dum civitatis Epiſcopus publicam Miſſam celebraret. Aliis temporibus cenſuit iſtas Eccleſias non ſolis Parochialibus, ſed ipſis etiam Cathedralibus eſſe pares. Et cenſuit ex communi ſenſu Gallicanæ Eccleſiæ.

Eiuſdem mentis fuit Theodulpho coætaneus Venerabilis Amulo Archi-Epiſcopus Lugdunenſis, Eius tempore quædam Mo-

nachales Eccleſiæ habuerunt varias Sanctorum Reliquias coruſcantes magnis miraculis. Hinc omnis ferè populus deflexit à Parochiis, & frequentavit Divina Officia Monaſteriorum. Et quidam Monachi videntur populum per non bonas artes attraxiſſe. Hinc inſignem Paſtoralem Epiſtolam vulgavit Amulo, artes detexit, populum retrahere ſtuduit ad Parochias, & ſcripſit inter cætera: *Unaquæq; plebs in Parochiis & Eccleſiis, quibus attributa eſt, quieta conſiſtat, ubi ſacrum Baptiſma accipit, ubi Corpus & Sanguinem Domini percipit, ubi Miſſarum ſolemnia audire conſuevit, ubi à Sacerdote ſuo Pœnitentiam de reatu, viſitationem in infirmitate, ſepulturam in morte conſequitur, ubi etiam Decimas & Primitias ſuas offerre præcipitur, ubi filios ſuos Baptiſmatis gratiâ initiari gratulatur, ubi verbum Dei aſſiduè audit, & agenda & non agenda cognoſcit.* Notanda ſunt verba: *Decimas & Primitias offerre præcipitur.* Verbum, *præcipitur*, Amulo nulli alteri adiungit. Quod omnes nempè laudatæ functiones paſſim, non ſemper in Parochiis perciperentur, & adversùm Monaſteria non eſſet ſtricta obligatio. Hinc & Amulo commendavit ex pectore, non præcepit.

Et adiunxit: *Quod ſi votum & deſiderium eſt populorum fidelium, diverſorum Martyrum*

&

& cæterorum Sanctorum limina ſuppliciter frequentare, ſunt dies certi & legitimi, quibus id iuxta antiquam Eccleſiæ obſervantiam devotè exercere conveniat, tempore videlicet generalium Rogationum, & pro diverſis tribulationibus ac neceßitatibus indictarum Litaniarum, ſeu Quadrageſimalium ieiuniorum, ſive etiam in Vigilijs & Natalitiis Martyrum. Quæ omnia & ex univerſali Eccleſiæ lege deſcendunt, & Sacerdotum prædicatione, ac demonſtratione commendantur, & omnium fidelium obedientiâ & pietate attentiùs obſervanda ſunt. Quamquam & cæteris diebus cum ſilentio & puritate devotionis, non in oſtentatione & tumultu, ſacra loca probabiliter viſitentur. Iſtis omnibus diebus affirmat expedire, ut frequētentur Monachorum Eccleſiæ. Et iſtam eſſe antiquam Chriſtianitatis diſciplinam.

Antiqua diſciplina ſanxit omnem cunctis Dominicis & feſtis diebus populum adeſſe Parochiali Sacrificio & verbo; cunctis maioribus Feſtivitatibus omnem adeſſe verbo & Sacrificio Epiſcopali. Adeſſe omnia oppida & pagos per ſuos Primates ac Legatos. Iſtis diebus Domino Deo apparere omnem ſimul Eccleſiam, quæ non eſt aliud, quam ſuo Epiſcopo adunatus populus. Erat ſanctiſſima vitæ forma, quam utinam videam reparari! Eſt res magis voti, quam operis. Etenim poſtquam

fidelis populus cœpit ſuprà numerum multiplicari, adimpleta eſt Scriptura : *Multiplicaſti gentem , non magnificaſti lætitiam.* Numerus coëgit rigorem miteſcere. Antiqui Monachi ſtuduerunt adiuvare , at quidam : Et ex arbitrio citra debitum. Hinc qualis ſub Merovingiorum Regum deſidia uſque ad magni Caroli Principatum , & denuò poſt extinctum ijſius genus , & patrata in Formoſum Pontificem ſcandala uſque ad Mendicantium Ordinum exordia fuerit Occidentalis Eccleſia , cur velim edicere ? Legantur Acta S. Leonis noni , S. Gregorii ſeptimi , & aliorum tunc Pontificum. Hinc Romana Eccleſia intromiſit , & variis Privilegiis donavit iſtos Ordines , & ſperato ab ipſis fructu non fuit fraudata. Quæ benè ordinata ſunt , quæ fructum fecerunt , & adhuc faciunt , non moveamus.

CAPUT XII.

Exponuntur quadam circa exſtinctionem Regularium Ordinum, & circa Parochialem Præfecturam Clericorum Regularium.

COmmunem Cleri ſub Epiſcopi oculis in clauſtro vitam laudavi. Et meritò. Etenim iſtud S. Rigoberti ex S. Benedicti Ordine Rhemenſis Archi-Epiſcopi inſtitutum omnis

nis olim probavit & fovit Eccleſia. Ac etiamnum probat ac fovet. Et Clerus numquam fuit doctior aut ſanctior. Dum Rhemenſis Eccleſia commune Refectorium & commune Dormitorium, iſtius ſanctimoniæ reliquias, abolebat, acerrimas ad ipſum litteras ſcripſit Vener. Tornacenſium Antiſtes Stephanus, ac exclamavit: (a) *Quomodo obſcuratum eſt aurum, mutatus eſt color optimus?* Hunc colorē & iſtud aurum ego à Divina Clementia oro reſtitui. Et ſpero iſtam orationem mihi non poſſe verti in peccatum.

Interim ipſam *Demonſtrator* non probat, & reponit: *Scilicet his temporibus, quibus Romani Pontifices, Innocentius decimus & Alexander ſeptimus, aliiq; de plurium Monaſteriorum exſtinctione ſolliciti, ipſa quoq; varia exſtincta Clericali Ordini, ſive clauſtrali vita degenti, attribuêre.* Reſpondeo hæc à me non planè intelligi. *Demonſtrator* videtur non dumtaxat communem Clericorum vitam, ſed ipſam etiam Monaſticam Profeſſionem ſingularis ſeu ſæcularis Clericatûs Profeſſioni poſtponere. Loquatur apertè. At ſana loquatur. Et graviter errat de optimo Pontifice Alexandro ſeptimo. Hic enim nullum exſtinxit Monaſterium, ſed plura per ſuum Anteceſſorem exſtincta repoſuit ac reparavit. Et inter cætera celeberrimum S. Pancratii in Romano Subur-

(a) *ep.* 160.

 bano

bano Monaſterium. Iſtam olim Eccleſiam negligentibus Clericis eripuit, & in Monaſterium vertit Magnus Gregorius. Eius factum circumduci non ſuſtinuit optimus Alexander, ideòque iſtud ipſum à ſuo Anteceſſore in Clericos tranſlatum tradidit Excalceatis Carmelitis. Et an decimus Innocentius non fuerit paſſus iſtud ipſum, quòd à ſervo ſuo Siba circa poſſeſſiones Miphiboſeth fuit paſſus Rex & Propheta David, eſt quæſtio meo captu altior.

Interim Monaſteria non dumtaxat poſſe, ſed etiam quandoque debere exſtingui, profitetur omnis Eccleſia. Etenim de magno Monachorum Inſtitutore ac Patriarcha S. Pachomio habet in eius vita Authenticus Scriptor apud Simeonem Metaphraſten: *Pachomius vidit multitudinem Fratrum in valle profundiſsima & ſicca, & multos quidem ex eis volentes adſcendere ex ipſa, & non poſſe, cum ſibi invicem adverſi occurrerent, neq; profundiſsimas tenebras evadere. Alios autem lapſos præ imbecillitate verſari apud inferos. Alios clamantes voce miſerabili. Paucos verò ex ipſis vix cum magno labore potuiſſe adſcendere. Quibus, poſtquam adſcendiſſent, lux occurrit. Cumq; ad ſe rediiſſet, Domino egit gratias. Tunc cognovit Beatus ea, quæ verè erant eventura Fratribus in ultimis diebus, & quæ in ipſis futura erat negligentiam, &*

mag-

magnam eorum cæcitatem & errorem, & bonorum defectum, & quod vincent qui ſunt negligentiores, propter inopiam eius, quæ illis minimè placeat, multitudinis; ſoluſq́ erit locus in ijs poſteà, adeò ut improbi imperent fratribus, & qui neſciunt cognitionem, in Monaſterijs Dominatum obtineant, & de Principatu decertent. Et mali perſequantur eos, qui ſunt meliores, & boni non habeant dicendi libertatem, & Divina, ut dicitur, in humana convertantur. Et exclamans dixit Domino cum fletu: Domine omnipotens, ſi ita futurum eſt, qua de cauſa permiſiſti, ut fierent omnia hæc Cœnobia? Si illi, qui inpoſterum ſunt præfuturi Fratribus, erunt mali, quales futuri ſunt, qui ab eis paſcentur? Nam ſi cæcus cæcum ducat, ambo in foveam cadunt. Temere & fruſtra laboravi. Memento, Domine, præclarorum, quos ipſe peregiſti, laborum, & ſervorum tuorum, qui nunc toto animo vitæ rectè agendæ dant operam. Memento Teſtamenti, quod te tuis ſervis ſervaturum es pollicitus uſque ad conſummationem.

Pachomius non fruſtrà laboravit. Bonum & magnum opus fecit in Eccleſia. Nec fruſtrà eius plantatio eſt eradicata. Etenim Divina Iuſtitia, ſicut de gente in gentem regna transfert propter iniquitatem, ita & Iudæis dixit: *Auferetur a vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructum eius.* Et ipſum ſuum Evange-

gelium etiam facit de gente ambulare in gentem. Quot ſanctiſſimæ olim Eccleſiæ nunc degenerarunt in Apoſtaticas Diaboli Synagogas? O infelicem, & ſanguineis lachrymis deflendam lapſi humani generis inconſtantiam! Hæc ipſa evenit non ſingularibus dumtaxat Cœnobiis, ſed & integris Ordinibus. Monaſteria, in quibus diſciplinæ ſtudium reponi non poſſit, laborant incurabili cancro, & poſtulant exſtingui. Cancer iſte ab ambitione incipit: Omne virtutis aurum pedetentim mutat in ſcoriam, omne vinum in aquam. Oranda eſt Divina Miſeratio, ut omnes in Monaſteriis ambitioſos dignetur ſupprimere. Quod dum à Divina gratia impetrare non poſſumus, iſtiuſmodi Monaſteria non poſſunt non ire in ruinam. Ita factum eſt Pachomianis, Templariis, Humiliatis, & pluribus aliis. Nec ideò Monaſticus Ordo decreſcit. Non plùs quam vitis, dum aridi rami præciduntur. Mendicantes Ordines ſperamus eſſe perpetuos, & à Divinâ Gratiâ numquam deſerendos. Adverſùm hæreſes & pravos mores glorioſa uſque huc geſſerunt certamina: Speramus fore ut eadem gerant & conficiant etiam adverſus Anti-Chriſtum.

Demonſtrator pergit: *Quibus temporibus plurima Monachorum millia per Orbem habitant extra clauſtra in Capellis, in Parochiis, aliiſq; locis,*

locis, ſine ea, quam Author intendit, communis vitæ norma aut diſciplina, contra quoq; quam pro ipſis tantùm Monachis, non pro Clericis ſanciunt SS. Canones. Et firmat hæc ex quibuſdam capitulis ſub Titulo de Capellis Monachorum. Affirmat Monachos, qui Parochias regunt, & ſoli in ipſis habitant, vivere ac impingere in Canones. Et huius prævaricationis arguit plurima per Orbem millia.

Reſpondeo eſſe acerbam cenſuram. Et ipſam graviter deviare. Etenim laborat errore Guilielmi Lemovicenſis Epiſcopi, de quo ad Gualterum, Regularium in Stirpenſi Eccleſia Clericorum Præpoſitum, ſcripſit S. Ivo Epiſcopus Carnutenſis: (a) *Graviter fert veſtrâ Fraternitas, quod Lemovicenſis Epiſcopus, in Synodo agens, interdixit omnibus Regularibus Clericis & regimen Parochiarum & Confeſſionem Pœnitentium. Qui rectius quidem feciſſet, ſi omnes Sacerdotes ad Regularem vitam invitaſſet, quam regulariter viventes à Dominicarum ovium cuſtodia penitùs removiſſet, quibus tantò plùs diſplicet aliena malitia, quantò longiùs diſceſſerunt à ſua.* Affirmat iſtud Guilielmi Synodale Decretum fuiſſe *indignam Canonici Ordinis iniuriam.* Mecum exoptat, ut omnis Clerus ad communem in clauſtro vitam invitetur, & tunc ex ipſo Presbyteri in Parochias deſtinentur. Dominicæ oves ſic habebunt longè

(a) ep. 69.

optimos Duces atque Cuſtodes.

Rationem dat in litteris ad Lundenſem in Dania Archi-Epiſcopum Ven: Stephanus Epiſcopus Tornacenſis; ſcribens de Petro, Nobili Dano, profeſſo in Gallia vitam Canonicam: (a) *ut ſacræ Paginæ ſtudens ſcholas veritatis in auditorio, ſcholas virtutis frequentet in Clauſtro; ut nec hic ſine veritate virtutem, nec ibi ſine virtute conbibat veritatem. Bono ſugens ubere cito poterit impinguari, ut tanquam ſaginatus vitulus, vel fortis aries, aut filius arietum de grege Domini ad Altare ipſius & ipſe immolari poßit, & quandò Vobis placuerit, pro aliis immolare.* Hi Dominicorum Arietum filii in Monaſterio per plures annos vitiis mortificantur, & ſaginantur virtutibus: Mortificati ac ſaginati emittuntur in Parochias, futuri Arietes Gregum Duces. Et fiunt longè optimi. Ita faciunt etiamnùm omnes Regulares Clerici, præſertim Præmonſtratenſes. Omnem Clerum opto eſſe ipſis ſimilem. Opto cum S. Ivone, & multis aliis Eccleſiæ columnis, quarum aliquas laudavit *Exhibitio*.

Proindè *Demonſtrator* debebat inter Monachos & Regulares Clericos diſcernere. Iſti ad perpetuum Clauſtrum, hi educantur ad Eccleſiæ Præfecturam, & curam Animarum. Utinam Eccleſiæ ſint ipſorum plurima millia! Attamen eorum Prælati in dirigendis ad Parochias

(a) *ep.* 129.

rochias

rochias ſuis filiis dignentur ſequi Regulam, in laudata epiſtola præſcriptam à S. Ivone: *Clerici Regulares ab hoc Parochialis Præfecturæ officio nec penitus ſunt remouendi, nec indiſcretè admovendi. Nam ſi penitus remoueantur, Canonico Ordini indigna fit iniuria, cui tanto ſecurius eſt credenda correctio vitæ alienæ, quanto maiorem diligentiã adhibuit vitæ ſuæ corrigendæ. Si verò indiſcretè Regularibus Clericis hoc onus imponitur, in quibuſdam Eccleſiaſtica diſciplina frangitur, & ipſi fratres, qui in Clauſtris, tamquam in caſtris, contra tentatores fortiter ſtabant & vincebant, cum ſoli ad pugnam prodeunt, in tentationibus facilè ſuperantur.* Emittere non debent, niſi vitiis mortificatos, virtutibus ſaginatos, atque armatos.

CAPUT XIII.

Revincuntur quidam Demonſtratoris errores.

INter alios, qui Fratribus Mendicantibus tentarunt prædicandi munus efeſtucare, poſui Guilielmum de S. Amore, Sorbonicæ Scholæ Doctorem-Theologum, & Canonicum Eccleſiæ Belluacenſis. Demonſtrator etiam hìc amat rodere, & ſcribit: *Lis cum Guilelmo à S Amore non fuit de ſubiectâ hìc materia, ſeu verbi Dei Prædicatione.* Adducit quædam

Ni-

Nicolai Trivetti verba, atque proſequitur: *Guilielmus hic non tam negabat eos poſſe prædicare, quam de eleemoſynis viventes poſſe ſalvari: Volebat vel ipſum Prædicationis obſequium, dummodò de eleemoſynis viverent, non eſſe ſalvationis remedium. Et hac de cauſa depoſitus eſt.*

Reſpondeo hæc ſibi ipſis non conſtare. Quid enim eſt, *Non tam negabat?* Qui non tam hoc negat quam iſtud, omninò negat utrumque. Interim iſtam Guilielmi purgationem, at ſine veritatis præiudicio, admittamus; non refragibor. Admitto, quod Guilielmus admiſerit Fratribus Mendicantibus competere Prædicationis officium. Porrò Fratres Prædicatores tunc non dumtaxat in ſuis Eccleſiis aut publicis plateis, ſed etiam in Parochialibus atque Cathedralibus Baſilicis poterant prædicare omni die, & omni horâ. Etiam invitis Parochis atque Epiſcopis. Et hoc *Demonſtrator* profitetur à tanto Ordinum Mendicantium hoſte non fuiſſe improbatum aut impugnatum. Proinde Fratrum Prædicatorum jura debuerunt eſſe ferrea aut adamantina, quę iſte Guilielmus ſuis venenatis dentibus non præſumpſit attingere. Hodierna Fratrum Mendicantium jura ſunt reſidua iſtorum portio: Ergò & ipſa ſunt eiuſdem materiæ, adeòque nec Guilielmus auderet rodere. Ecce, dum me rodit *Demonſtrator*, ſemetipſum evertit.

At

At hæc dixi ſine veritatis præjudicio. Etenim quod iſte Guilielmus etiam prædicandi munus Nobis inviderit, eſt longè certiſſimum. Exſtant eius opera.

Inter articulos, de quibus ſacer Prædicatorum Ordo apud Sedem Apoſtolicam accuſavit Guilielmum de S. Amore, fuerunt hi: *Qui prædicant, & non ſunt Epiſcopi, qui ſunt Succeſſores Apoſtolorum, vel Sacerdotes & Curati, qui ſunt Succeſſores aliorum Diſcipulorum; vel niſi vocentur à Presbyteris Curatis, ſunt Pſeudo-Apoſtoli, non facientes mentionem de commiſſione Epiſcoporum, vel Papæ, vel Legatorum eius. Signum falſorum Apoſtolorum eſt, quod vadunt prædicare, ubi Chriſtus fuit prædicatus, vel prædicatur ab aliis: Quia Apoſtolus dixit de ſe, quod ipſe prædicavit, ubi Chriſtus non fuit prædicatus. Signum falſorum Prædicatorum eſt, quod de iniuriis ſibi factis recurrant ad Dominum Papam, & impetrant litteras. Signum falſorum Prædicatorum eſt, quia volunt recipi in aliqua civitate, vel caſtro, vel ſocietate, contradicentibus illis de communitate vel ſocietate.* Hi omnes articuli nonnè manifeſtè arietant prædicandi officium? Arietant præſertim Apoſtolicum privilegium, quo fratres Prædicatores poterant, etiã invitis Epiſcopis, ubiq; locorũ & temporũ prædicare. Hinc Guilielmus cuidam ſuo libro dedit ſceleratum hunc titulum: *Collectiones Catholicæ & Canonicæ Scripturæ ad defen-*

fenſionem Eccleſiaſticæ Hierarchiæ, ad inſtructionem & præparationem ſimplicium fidelium Chriſti contra pericula imminentia Eccleſiæ generali per hypocritas Pſeudo-Prædicatores, & penetrantes domos, & Otioſos, & Curioſos, & Gyrovagos. Impudenter blaterat contra ſacrum Prædicatorum Ordinem. Blaterat per delegatum ipſis Prædicationis officium lædi Eccleſiaſticam Hierarchiam.

Pergit *Demonſtrator*, & ponit hunc titulum: *Oſtenditur frequentandæ Parochiæ obligationem ad audiendum verbum Dei fuiſſe iam tum à tempore Apoſtolorum, quidquid ſit interim de antiquis Regularium litibus circa eorum in Eccleſiis ſuis Concionandi tantùm libertatem.* Et ad primam tituli partem firmandam conglomerat multa Decreta Romanorum Pontificum, Generalium ac Provincialium Synodorum, & plurium Epiſcoporum. Noſtras autem de variis per Clerum attentatis litibus victorias, & glorioſas ſententias nec rodit. Adeò ſunt lucidæ ac firmæ. Et certè iam pridem tranſierunt in rem judicatam.

Et quidem quod Catholicæ Eccleſiæ in tres Patriarchales, ac tres Autocephalas Diæceſes, harum Diæceſium in plures Metropoleus ac Provincias, Provinciarum in Epiſcopales Parochias, & harum in plures Presbyterales aut Diaconales Diſtrictus diſtributio

ſit

ſit Inſtitutum Apoſtolicum, ego plenè profiteor, nemo Orthodoxus poſſit negare. Et hinc etiam lucet Epiſtolas illas, quæ iſtam poſteriorem diſtributionem adſcribunt S. Dionyſio Papæ, eſſe ſpuria atque ſtraminea. Quod item obligatio, quâ Chriſtianus populus adſtringitur in ſua Epiſcopali aut Presbyterali Parochia audire Dei verbum, & alia Divina, ſit Apoſtolica lex, eſt æque certum, & nemo poſſit inficiari. Quare Demonſtrator chartam & tempus expendit ſine necessitate, ſine fructu. Omnis quæſtio est [illegible] Parochialium Eccleſiarum in Regulares, præſertim Ordinum Mendicantium, Eccleſias accumulato jure. Hoc debet non dum [illegible] rodi, ſed everti.

Canonum Exhibitio, neſcio ubi, dicit Demonſtratorem eſſe imperitum antiquitatis Eccleſiaſticæ. Eſt calami ex veritatis zelo impetus. Interim Demonſtratoris ſtomachum acriter movit. Hinc doleo me non [illegible] minisse regulæ, quæ non minorem exigit providentiam in emittendo Verbo, quam in iaciendo lapide. Et nihil magis ambio, quam ut omnes prophetent, & mereantur laudem. Graviſſimè doleo, me non poſſe laudare [illegible] tenim ſuam fundamentalem aſſertionem firmat per caduca teſtimonia, atque ita [illegible] Cogor paucis oſtendere.

Presby-

Presbyteralium erectionem Parochiarum eſſe Apoſtolicum opus, firmare incipit ex Apoſtolica ad Titum Epiſtola: *Reliqui te Cretæ, ut conſtituas per civitates Presbyteros, ſicut & ego diſpoſui tibi.* Et addit Commentarium Theophylacti: *Volebat Paulus unamquamque civitatem habere ſuum Paſtorem. Sic enim labor eſt brevior, & cura exactior.* Reſpondeo & S. Paulum & Theophylactum agere non de Presbyteralibus, ſed de Epiſcopalibus Parochiis: Apoſtolum per Presbyteros intelligere Epiſcopos. Ita cenſent omnes Patres, & Latini & Græci. Etiam Theophylactus, quem certè (dolens ſcribo) *Demonſtrator* videtur nec inſpexiſſe. Etiam hæc ſunt eius verba: *Epiſcopos hìc ait* Apoſtolus, *quemadmodum in Epiſtola ad Timotheum. Noluit enim univerſam inſulam uni eſſe commiſſam, ſed quamlibet Vrbem proprium habere Paſtorem. Sic enim & labor levior eſſet, & cura exactior.* Et quis eſt Theophylactus, ut inter teſtes, qui nos de Apoſtolico Inſtituto doceant, habeat Ducatum, & agmen ducat? Eſt vir undecimi ſæculi, & Michaëlis Cerularii Schiſmaticus Sectator, adeòque ab Apoſtolico & tempore & ſpiritu plurimùm remotus.

Secundus *Demonſtratoris* teſtis eſt S. Clemens Pontifex in Epiſtola tertia ad Iacobum Fratrem Domini, Hieroſolymæ Epiſcopum. Adducit ille huius verba, atque proſequitur:

Verba

Verba ſunt obligationem denotantia. Sed *Author mihi occurret quod ſuprà, eas conſtitutiones non eſſe veraciter Apoſtolicas, nec earum Collectorem eſſe Clementem Papam. Gratis tamen. Nec enim probat.* Reſpondeo diſtincta à *Demonſtratore* confundi. Etenim aliud ſunt Apoſtolicæ Conſtitutiones, aliud eſt iſta Epiſtola. Et hæc eſſe, illæ poſſint non eſſe Clementis. Interim etiam affirmo hanc epiſtolam eſſe ſpuriam. Ita aſſeverant omnes hodiè Eruditi. Eſt res clara. Etenim de S. Iacobo ſcribit in Virorum Illuſtrium Catalogo S. Hieronymus: *Iacobus triginta annos Hieroſolymis rexit Eccleſiam, id eſt, uſq; ad ſeptimum Neronis annum, & iuxta templum, ubi & præcipitatus fuerat, ſepultus eſt.* Eſt Chriſti Domini annus ſexageſimus tertius. Pergit Hieronymus de S. Clemente: *Clemens quartus poſt Petrum Romæ Epiſcopus. Siquidem ſecundus Linus fuit, tertius Cletus Obiit tertio Traiani anno.* Eſt Chriſti Domini centeſimus ſecundus. Proindè ut Clemens Pontifex poſſit ad S. Iacobum ſcripſiſſe, debuiſſet in S. Petri Cathedra ſediſſe per quadraginta annos, atque ita Petri tempus inſigniter exceſſiſſe. Et ad duodecimum Domitiani annum ſcribit in Chronico Euſebius Cæſarienſis: *Tertius Romanæ Eccleſiæ Epiſcopus præfuit Clemens annis octo.* Eſt Chriſti Domini annus nonageſimus tertius. Proindè triginta annis Iacobus obiit ante Epiſcopatum S. Clemen-

tis. Hinc rectè dixi iſtam epiſtolam eſſe ſpuriã. Quod ipsũ demonſtrare poſſim ex multis aliis.

Demonſtrator agit Chronologum, & Parochialium Eccleſiarum Iura ſtudet firmare per Paterna omnium ſæculorum teſtimonia. Et laudo diligentem curam antiquitatis. At doleo, quod è primo ſæculo nullum produxerit teſtem, niſi iſtam ſpuriam Epiſtolam. Cur non protulit litteras S. Ignatii? Pro ſecundo ſæculo adducit S. Iuſtini Martyris ſecundam Apologiam, & librum Apologeticum Septimii Tertulliani. Hunc adducit infeliciter. Etenim Tertullianus *c* 7. primũ ad Nationes librum affirmat à ſe ſcriptumcirca Domini annum ducenteſimum quinqnageſimum: At verò Apologeticus liber eſt iſtorum librorum compendium, adeòque & poſterior. Proindè eſt tertii ſæculi, non ſecundi. An iſta teſtimonia Parochiis faveant, ego nolim decertare. Etenim opto ut faveant. Attamen quod ſuo adhuc tempore multi per Africã Pagi nullam haberent Eccleſiam, teſtatur in litteris ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos S. Auguſtinus. *(a)* Qnod ipſum de ſuis Pagis affirmat Ioannes Chryſoſtomus.

Demonſtrator ex Gratiani Decreto adducit & S. Auguſtinum: *Et hoc attendendum eſt, ut Miſſæ peculiares, quæ per dies ſolemnes à Sacerdotibus fiunt, non ita in publico fiant, ut propter eas po-*

(a) ep. 136.

populus à publicis Miſſarum ſolemnibus , quæ horâ tertiâ canonicè fiunt , abſtrahatur. Eſſe genuinum Auguſtini locum firmat authoritate Gratiani, Cardinalis Anſelmi , Burchardi , ac S. Ivonis Carnutenſis. Et adiungit : *Quem tamen aliqui referunt ad Synodum Agathenſem.* Et gloriatur ſe hæc ſcripſiſſe in feſto S. Auguſtini. Reſpondeo locum nec Auguſtini eſſe , nec Agathenſis Concilii. Quo in libro , qua in epiſtola, quo in ſermone iſta Auguſtinus ſcripſit ? Vocem, *Miſſa peculiaris* , nec in Auguſtino reperies , nec in Synodis Africanis. Adductus locus eſt S. Theodulphi Aurelianenſis Epiſcopi , cuius integer contextus eſt ſuprà adductus.

CAPUT XIV.

Tridentini Decreti data per Exhibitionem *expoſitio ſtabilitur ac elucidatur.*

FAmoſo ſacroſancti Concilii Trid. Decreto dedi hunc Commentarium : *Synodus Eccleſiæ Parochialis ius non firmat contra Mendicantes Ordines , ſed contra alias Parochiales Eccleſias , ac præſertim contra Oratoria , ſeu Capellas.* Demonſtrator dicit eſſe *Interpretationem inſulſam.* Et adæquationem , quam Parochiales inter ac Regulares demonſtravi Eccleſias, addit eſſe *imaginariam.* Et proſequitur : *Septem inte-*

integris capitibus Chronologum egerat Author noſter, ſed iſtiuſmodi, ut vano deiectu ex omnigenis hiſtoriarum fragmentis larvam concinnarit, qua obvelare queat hanc, utiquè frequentandæ Parochiæ, *obligationem, ne à Fideli populo agnoſcatur*. Scribit alia id genùs plura, quæ irato boni viri calamo libens ignoſco.

Lectorem remitto ad ſeptem iſta capita: Videat & judicet, an inſulſa, imaginaria, & larvatica docuerim. Interim ſine fundamento accuſor obligationem, qua fidelis populus adſtringitur ſuæ Parochiæ, obvelare. Eſt non leve crimen. Etenim cunctis Regularibus, ne contra Parochiales Eccleſias prædicent, interdicunt SS. Canones. Proindè ego aliud non docui, quam Regulares Mendicantium Ordinum Eccleſias eſſe Romanæ Sedis Appendices atque Vicarias, & quoad quaſdam ſacras functiones æquari Parochialibus.

Et quod S. Tridentina Synodus pro Parochiis non contra Regulares iſtas Eccleſias, ſed contra alias Parochiales, præſertim contra Oratoria ſeu Capellas decreverit, volo iterum paucis demonſtrare. Iſtã interpretationem non finxi ex meo arbitrio, ſed didici à Gallicana Eccleſia. Etenim inter Primates Tridentini Concilii Patres fuit Dominus Carolus Cardinalis à Lotharingia, Archi-Epiſcopus Remenſis. A Synodo redux mox ad

cius

eius executionem celebravit ſuæ Provinciæ Concilium, & in ipſius duodecima ſeſſione retulit hanc quæſtionem: *Se libenter auditurum à Doctoribus, quid ſit faciendum de eo, qui ad rem Divinam & Deum colendum numquam venit in ſuam Eccleſiam Parochialem.* Nota benè: *Qui numquam venit.* Dominus Cardinalis quæſivit, an deberet aut poſſet excommunicari?

Et decima tertia ſeſſio reſpondit: *Decreto de Divino cultu eſſe addendum, quod Laici tertio quoq; Dominico interſint Miſſæ Sacrificio in ſua Parœcia.* Notabene: *Tertio quoq; Dominico.* Proindè iſta Seſſio cenſuit duobus Dominicis poſſe frequentari Regulares Eccleſias, & à Parochia non poſſe exigi, niſi unam tertiam. Et ad iſtud judicium firmandum Robertus Furius, S. Theol. Doctor, ac Ambianenſis Epiſcopi Procurator, in ſeptima decima ſeſſione adduxit Epiſtolam Leonis Papæ, quâ populus iubetur convenire ad maiorem Miſſam. Quæ, qualis, & cuius Leonis ſit iſta epiſtola, Furius non edixit. Eſt verò epiſtola ac Edictum quarti Leonis ad Parochiales Presbyteros: *Nullus alterius Parochianum, niſi in itinere, ſi ibi Placitum fuerit, ad Miſſam recipiat.* Singulas ferè ſuas Sanctiones Dominus Cardinalis illic firmat ex Tridentino Concilio, hic autem nihil decidere audet, ſed anxius quærit, & Doctor Robertus nequit aliud adducere

fundamentum, quam Canonem quarti Leonis. Quia nempè omnis iſta veneranda Synodus noverat ſacroſanctam Tridentinam non adversùm Monaſteria ſanxiſſe, ſed pro Parochiis adversùm Parochias. Et hoc ipſum ſanxit quartus Leo. Et eius Edictum eſt Trid. Decretò lucidius. Hinc ipſum Doctor Robertus maluit adducere.

Domini Caroli Cardinalis in Remenſem Cathedram Succeſſor Dominus Ludovicus Cardinalis à Guyſia Tridentinorum Decretorum fuit peritiſſimus, & tamen in ſuæ Provinciæ Synodo emiſit hæc Edicta: *Diebus Dominicis ac Feſtivis in ſuas Parœcias populus conveniat, & Miſſæ, Concioni, ac Veſperis interſit. Nemini à propria Parecia liceat abeſſe ſanctiſſimis diebus Paſchæ, Pentecoſtes, & Natalis Domini, niſi quem infirmitas, vel alia legitima cauſa, cum Parochi licentia, excuſet. Fraternitatis Societates ne diebus Dominicis, horâ Miſſæ Parochialis, quæ competenti horâ celebratur, fiant. Nevè in iiſdem panis aut aqua benedicatur à Sacerdote ſub pœna Suſpenſionis.*

Primus Canon eſt ſimplex admonitio. Secundus videtur reſpicere Decretum Tridentinum. Etenim mandat, ut tribus iſtis Feſtivitatibus omnes adſint Parochiæ, niſi legitima cauſa excuſet, hoc eſt, dum poteſt commodè fieri. Reponit & antiquam Gallicanæ

Ec-

Eccleſiæ Diſciplinam, quæ omnem Diœceſis populum jubebat ſaltem per ſingulorum Oppidorum & Pagorum Primores in præfatis Feſtivitatibus adeſſe Sacrificio ac Verbo Epiſcopi. Ita mandant Synodus Agathenſis, Epaonenſis, Arvernenſis, Prima Matiſconenſis, quarta Aurelianenſis. Et prima Aurelianenſis ſanxit. (a) *Nulli Civium Paſchæ, Natalis Domini, vel Quinquageſimæ Solemnitatem in Villa licet celebrare, niſi quem infirmitas probabitur tenuiſſe.* Quod ipſum ſanxit & Agathenſis. Dominus Cardinalis voluit Parochiis hanc ſaltem fieri reverentiam. Cenſuit iſtos Canones à Tridentino Decreto non fuiſſe infirmatos. Verùm cur iſtos tres ſolos dies adſtrixit ad Parochiam? Quod noſſet à laudato Decreto nihil actum contra Regulares Eccleſias.

Quod ipſum clariſſimè lucet ex tertio ejus Canone. Hic enim non noſtris Eccleſiis, ſed ſolis piarum Confraternitatum Oratoriis aut Sacellis mandat, ne Parochialis Miſſæ tempore celebrent ſuam Miſſam, ne benedicant Eulogiam, ne quævis alia faciant officia, atque ita populum divertant à Parochialibus Eccleſiis. Nempè Dominus Cardinalis noverat noſtras Eccleſias eſſe Parochialibus pares, & Tridentinos Patres non adversùm illis, ſed dumtaxat adversùm alias Parochias,

(a) *can.* 25.

ac præſertim Sacella ſanxiſſe. Et hanc Remenſem Synodum, elapſi ſæculi anno octogeſimo quarto celebratam, Gregorius decimus tertius, Trid. Concilii Zeloſus Obſervator ac Executor, confirmavit.

Noſtra aſſertio clarè liquet itẽ ex Provinciali Synodo Domini Cardinalis Caroli Borbonii Archi-Epiſcopi Rothomagenſis. Parochialis Miſſæ & Concionis Obligationem illa ſtrenuè exaggerat, Tridentinum Decretum palam exequitur, atque adjungit: *Ne populus diſtrahatur à Miſſa Parochiali, & ab auditione mandatorum Dei & Eccleſiæ, optamus ne in Capellis, ab antiquo etiam Epiſcoporum authoritate fundatis, aliæ Miſſæ celebrentur, quam illæ, quæ de fundatione exiſtunt. Prohibemus quoque in quibuſdam Eccleſiis, quæ ſimul Collegiatæ ſunt & Parœciales, eâdem horâ cantari Miſſas Canonicorum & Parœcianorum; ſed ſub pœna Excommunicationis ſtari in his iudicio Epiſcopi.* Solas Capellis & quædam Clericorum Collegia compeſcit, nequaquam Monaſteria Ordinum Mendicantium. Quod nempè adversùm illa ſola, non adversùm hæc Tridentini Patres ſanxiſſent.

Eâdem mente iſtos Patres intellexit in ſuæ Provinciæ Synodo Dominus Franciſcus Cardinalis de Ioyoſa, Archi-Epiſcopus Tholoſanus. Laudat Trid. Decretum, atque adjungit: *Quo tempore Dominicis Feſtiſque diebus*

Divina

Divina Officia recitantur, Sacra Miſſarum ſolemni cantu celebrantur, Concioneſque in Cathedrali aut Parochiali Eccleſia publicè habentur, eo tempore nulla in Confraternitatibus Ceremoniæ, nulla Sacra peragantur. Nec unum iota habet de Eccleſiis Ordinum Mendicantium.

Iſtæ Parochiarum contra Capellas aut Oratoria quæſtiones ſunt veteres, in Gallicana præſertim Eccleſia. Etenim ſimilis olim lis fuit inter Parochialem Caletenſem Eccleſiam & Leproſorii ibidem Capellam. Et inter initæ tandem pacis articulos fuerunt hi: *Leproſorii Capellanus aliquid uſurpare non poterit, quod pertineat ad ius Parochiale. Et ſi quis Parochianorum ibi ſæpè ad Miſſam venerit, admonitus à Presbytero ſuo, ſi hoc non emendaverit, publicè excommunicetur.* Hujus pacificationis Inſtrumentum nuperrimè vulgavit Stephanus Baluzius in appendice ad Capitulare Reginonis Abbatis Prumienſis

Iſtiuſmodi olim lis etiam fuit inter Lambertum, Primum Atrebatenſis Eccleſiæ Epiſcopum, & S. Mauritii iſtic Capellam, cui ad Divina in Dominicis ac feſtis diebus ſolemniter celebranda erat antiquum Privilegium. Et ipſum tunc celebrata Trecenſis Synodus ratum habuit. Attamen ad Lamberti interceſſionem excepit Paſchale feſtum, Pentecoſten, & Dominicam Nativitatem. Antiquam Gal-

licanæ Eccleſiæ diſciplinam voluit Privilegio prævalere. Verùm Capella provocavit ad Sedem Apoſtolicam, & Paſchalis ſecundus Pontifex Lamberto reſcripſit: *Nuper frivolam inter vos quæſtionem ortam audivimus, de populo videlicet Capellæ S. Mauritii, quod in præcipuis feſtivitatibus in Capella ipſa Dominici Corporis & Sanguinis non debeant percipere Sacramenta. Quod profectò frivolum atq; irrationabile omninò videtur, ut populus, qui ad Divina Officia in loco ipſo per totum annum admittitur, in ſolemnibus diebus à Communione Dominici Corporis & ſanguinis excludatur.* Iudicavit pro Capella. Et voluit prævalere Privilegium. Exſtant hæc in Chronico Belgico Ferreoli Locrii.

Similes Quæſtiones Eccleſia frequenter vidit inter Parochiales Presbyteros. Hinc enim in ſuo Capitulari ſtatuit S. Theodulphus Epiſcopus Aurelianenſis: (a) *Nullus Presbyter fidelibus ſanctæ Dei Eccleſiæ de alterius Presbyteri Parochia perſuadeat, ut ad ſuam Eccleſiam concurrant, relictâ propriâ Eccleſiâ, & ſuas Decimas ſibi dent. Sed unuſquiſque ſuâ Eccleſiâ & populo contentus, quod ſibi non vult fieri, alteri nequaquam faciat.* Et malum adeò invaluerat, ut duris Presbyteris debuerit comminari degradationem, aut certè diuturnum carcerem, Etiam Venerabilis Herardus Turonenſis Archi-Epiſcopus ſanxit in ſuo Capitulari: (b) *ut*

(a) *Cap.* 14. (b) *cap.* 29.

nullus Presbyter alterius Paræcianum, niſi in itinere fuerit, vel Placitum ibi habuerit, abſque licentia ſui Presbyteri ad Miſſam recipiat, vel ſollicitare præſumat. Iſtiuſmodi quæſtiones nulli ſæculo defuerunt. Et adversùm illas, nequaquam adversùm noſtras Eccleſias decrevit Synodus Tridentina.

Sacroſanctam Synodum ſemper ita intellexit etiam noſtra Belgica Eccleſia. Lucet ex Provinciali Synodo Domini Matthię Hovii, Archi-Epiſcopi Mechlinienſis: *Quia unuſquiſque iuxta Concilium Trid. Parochiæ ſuæ intereſſe tenetur ad audiendum verbum Dei, ubi commodè id fieri poteſt, quo tempore illud in Parochiali Eccleſia annunciatur, nemo in Capellis, quæ Parochiæ finibus continentur, concionari aut Miſſam celebrare præſumat ſub pœna arbitraria. Et ſimiliter nemo in eadem Eccleſia ſub Concione Miſſam etiam privatam celebret.* Difertè affirmat iſtum eſſe ſenſum Trid. Concilii.

CAPVT XV.

Exponitur ſancti Caroli Borromai mens circa Tridentinum Decretum:

QVidam aſſiduè inclamant S. Carolum Borromæum. Et cenſent ab ipſo affirmari, quod Trid. Synodus decreverit in Regulares

gulares Eccleſias. Et probant ex ejus ſexta Synodo. At doleo iſtud Synodale Decretum à Demonſtratore non produci integrum. Ipſum eſt meæ aſſertioni firmiſſimus murus, ideòque volo integrum exhibere. Parochialium Eccleſiarum frequentationem ex pectore commendat, & proſequitur: *His igitur Trid. Synodi Decretis & veteri ſalutarique exemplo adducti; cum populum urbis, Diœceſis, Provinciæque Mediolanenſis noſtræ, rebus ad ſalutem neceſſariis inſtructum, per bona opera ad præmium ſempiternum perducere ſummoperè in Domino cupiamus, hâc noſtrâ monitione eos univerſos & ſingulos cohortamu, ac per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti obſecramus atque obteſtamur, ut quamvis in ſuis Viciniis, Oppidis, & ſuburbiis, Oratoria, Capellas, aliaſque Eccleſias habeant, ubi ſanctiſſimo Miſſæ ſacrificio intereſſe poſſint, frequenter tamen Dominicis ſaltem, aliiſque ſolemnibus Feſtis diebus ad ſuam quiſque Parochialem Eccleſiam conveniant, ubi à Parocho, cui cura commiſſa eſt, verbo Dei paſcantur, Fidei Chriſtianæ rudimentis, aliiſque animarum ſaluti neceſſariis Præceptis erudiantur, ad ſanctiſſima Sacramenta religioſiùs percipienda inſtruantur, ad eorumdemque frequentem uſum, ut illa ſancta Synodus optat, paternis eius exhortationibus in dies magis inflammentur.*

Notanda ſunt verba: *Cohortamur, obſecramus,*

mus, obteſtamur. Non mandat S. Caroli Synodus, ſed dumtaxat hortatur ac monet. Notanda item Verba: *Frequenter ſaltem Dominicis, aliiſque ſolemnibus Feſtis diebus.* Hortantur ac monent non per ſingulas Dominicas ac feſtivitates, ſed dumtaxat frequenter adiri Parochialem Eccleſiam. Notanda præſertim ſunt hæc palmaria verba: *Oratoria, Capellas, aliaſque Eccleſias.* Altè prædicant Trid. Synodi Decretum, utì à me, ita & à S. Carolo, atque ipſi aſſidentibus Epiſcopis fuiſſe intellectum. Iſtud ipſum clamant hæc verba: *Ad ſuā quiſqueP arochialem Eccleſiam.* Clamant Trid. Synodum non adversùm Regulares Eccleſias, ſed pro Parochiis adversùm Parochias, ac præſertim adversùm Oratoria & Capellas ſanxiſſe.

S. Carolus ſanxit præſertim pro Ruſticis Fidelibus, & pro ipſorum Pagenſibus Eccleſiis. Lucet ex his verbis: *Quamvis in ſuis Viciniis, Oppidis, & ſuburbiis.* Nullam facit mentionem de civitatibus. Item ex his verbis: *Nec quemquam aliquod, quod vel ex Parochialis Eccleſiæ aliqua diſtantia, vel ex pluvia, frigore, æſtu, temporiſve viciſſitudine exiſtit, incommodum ab hoc officio deterreat.* Mediolanenſis Provinciæ Ruſtici ac Oppidani ſequebantur hanc Gallicanis olim Ruſticis ac Oppidanis factam à ſecunda Matiſconenſi Synodo indulgen-

dulgentiam: (*a*) *Si quis veſtrum proximam habet Eccleſiam, properet ad eandem, & ibi Dominico die ſemetipſum precibus, lacrymiſque afficiat.* Nec ſolam viciniorem Parochialem Eccleſiam, ſed etiam Agraria Oratoria frequentari à Ruſticis permiſit Gallicana olim Eccleſia. Lucet ex Synodo Agathenſi: (*b*) *Si quis etiam extra Parochias, in quibus legitimus eſt, ordinariuſque conventus, Oratorium in agro habere voluerit, reliquis feſtivitatibus, ut ibi Miſſas teneat propter fatigationem Familiæ, iuſtâ ordinatione permittimus. Paſcha verò, Natale Domini, Epiphaniam, Adſcenſionem Domini, Pentecoſten, & Natalem S. Ioannis Baptiſtæ, vel ſi qui maximi dies in feſtivitatibus habentur, non niſi in civitatibus, aut in Parochiis teneant.*

Eadem igitur indulgentia obtinebat in Provincia Mediolanenſi; ideoque S. Carolus iſtum Agathenſem Canonem reſumpſit, imò & inſignitur ampliavit. Sanxit iſta Oratoria frequenter deſeri, diebus Dominicis ac ſolemnibus Feſtis frequenter accedi Parochialem Eccleſiam, & neminem ob defatigationem aut iſtiuſmodi cauſam debere deterreri.

Quæ omnia lucidiſſimè patent ex his etiam Synodalibus S. Caroli verbis: *Fuit olim tanti apud antiquos Patres ille frequens ad Eccleſiam propriam Parochialem Fidelium conventus, ut ad hanc diſciplinam, populi Chriſtiani Inſtitutioni*

(*a*) *can.* 1. (*b*) *can.* 21. *valdè*

valdè accommodatam, retinendam certis Decretis cautio aliqua adhibita ſit. Primò enim hoc iuſſum eſt, ut Dominicis feſtisq; diebus Parochi, antequam Miſſam celebrent, plebem interrogent, an alterius Parochiæ Fidelis adſit, qui contempto Presbytero ibi Miſſam audire velit, quem ſi invenerint, ſtatim indè eiiciant, & in Parochialem ſuam Eccleſiam ad Miſſam audiendam redire compellant. Deindè, illud planè vetitum fuit alienæ Parochiæ fidelem à Parocho ad Miſſam recipi, niſi in itinere fuerit, aut Placitum ibi habuerit. S. Caroli Synodus diſertè affirmat à Trid. Con. fuiſſe innovata & firmata Nānetenſis Synodi, & quarti Leonis Decreta, quæ palàm agunt non adverſum Regulares Eccleſias, ſed pro Parochiis adverſùm Parochias, ac præſertim adverſùm Oratoria ac Capellas.

Pergit S. Caroli Synodus: *Cuius veteris diſciplinæ reſtituendæ, in uſumq; revocandæ deſiderio flagrans olim ſummus Pontifex Urbanus ſextus, eo de genere Apoſtolicâ Sanctione diligentiſſimè cavit.* Quod ſextus Urbanus de hac re cogitaverit aut ſanxerit, fateor me ignorare. Et ſanè horrendis ſchiſmatum, & indè natorum in omni Europa bellorum motibus ille diſtractus videtur iſta priſtino ſtatui permiſiſſe. Quarè pro Urbano ſexto fortè legendus ſit Urbanus quintus. Etenim hic per Petrum Narbonenſem & Goffredum Tholoſanum

num Archi-Epiſcopos indixit & celebravit Vavrenſem Synodum, in qua editus eſt hic Canō: (a) *Ut honor debitus Parochialibus Eccleſiis obſervetur, & animarum periculu obvietur, ſalubriter duximus ſtatuendum, quod Parochiani diebus Dominicis & Feſtivis ad ſuam Parochialem Eccleſiam veniant, Miſſas integras audituri. Et ſi per duos Dominicos dies continuos Miſſas in dictis Eccleſiis, legitimâ cauſâ ceſſante, non audiant, ex tunc habebunt Parochiales Presbyteri commonere non venientes, ſe revelaturos in Eccleſiis nominatos, poſteà excommunicandos.* Hanc Synodum cum aliis Narbonenſis Galliæ Conciliis nuper vulgavit Stephanus Baluzius.

Reſpondeo iſtum Canonem eſſe eiuſdem generis, ideòque nobis non obeſſe. Agit de Pagenſibus præſertim, ac Oppidanis Parochiis. Etenim Urbanus quintus ſucceſſit Innocentio ſexto, & ſexto Clementi, coram quibus Mendicantes Ordines de ſuis potentiſſimis Adverſariis glorioſiſſimè triumpharunt. Abſit ut Urbanus iſta iudicia circumduxerit. Fuit è S. Benedicti Ordine evectus ad S. Petri Cathedram, & cunctis Regularibus longè amiciſſimus. Et ſingulariter Ordinibus Mendicantibus. Etenim è ſacro Prædicatorum Ordine Guilielmum Sudre Lemovicenſem, ex S. Franciſci familia Marcum Viterbienſem, & ex Venerando Car-

(a) *can.* 84.

meli-

melitarum Ordine Bernardum Ambaſienſem promovit ad eminentiſſimam purpuram Romanæ Eccleſiæ. Eodem tempore Prædicatorum Ordo Hugonem de Vitonio, Gerardum Domarum, Ioannem Morlandinum, & Nicolaum Roſellum, Franciſcana Familia Paſtorem de Albernaco, Eliam de Hannibaldis, Guilielmum Farinerium, & Fortanerium Vaſſelli, noſter S. Auguſtini Ordo habebat in S. Collegio Guilielmum Cremonenſem. Abſit ut tanti Eccleſiæ Principes viderint ſuorum Ordinum jura caſtrari.

Quid opùs multis? Praxis eſt optima interpres legum. Belgārum plurimi viſitarunt Italiam, & Mediolanenſis Provinciæ tam Metropolim, quam ſuffraganeas civitates luſtrarunt. Viderunt earum mores & Eccleſiaſticam diſciplinam. Viderunt Ordinum Mendicantium Eccleſias non minùs, quam Parochiales, immò & longè ampliùs frequentari. Noverunt nullum Epiſcopum aut Parochialem Presbyterum contradicere iſti frequentationi, immò bono operi congaudere. Iſtiuſmodi quæſtiones iſtic ignorantur. Paradoxa ingenia illic norunt ſibi capiſtrum ſtatim non defuturum. Et iſta omnia S. Carolus illic invenit, probavit, & ſtabilivit. Fuit quorumdam Ordinum Cardinalis Protector. Et in ipſis non minùs ipſorum jura,

quam Monaſticam diſciplinam dilexit, fovit, protexit, auxit. Quarè quicumque S. Antiſtitem ſtudent nobis Adverſarium ſuadere, ſunt non dumtaxat in nos, ſed etiam in ipsū inſigniter iniurioſi. Producatur vel unum verbum, quo S. Carolus Trid. Decretum dicat emiſſum in Regulares Eccleſias, cantabo ſolemnem palinodiam. Et mei erroris veniam ab omni Eccleſia ſupplex deprecabor. Firmus loquor, quia certus ſum neminem, niſi errando, poſſe contra hæc diſputare.

CAPUT XVI.

Sancta Romana Eccleſia circa Tridentinum Decretum ſenſus exponitur ac ſtabilitur.

QVod Romana Eccleſia cenſeat Trid. Decretum non adversùm Regulares Ordinum Mendicantium Eccleſias, ſed pro Parochiis adversùm Parochias, ac præſertim adversùm Oratoria & Sacella ſanxiſſe, firmavi ex authentico judicio, quo Eminentiſſimi DD. declararunt Fideles à ſuis Epiſcopis non poſſe per Cenſuras aut alias pœnas compelli ad deſerendas Regularium Eccleſias. Addidi ſic poſſe compelli ad deſerendas alienas Parochias, ideòque Synodum pro Parochiis ad-

adverſum Parochias ſanxiſſe. Et ſpero quod ſcripſerim vera ac recta. Aliud tamen cenſet *Demonſtrator.* En eius verba : *Quod poſſit Epiſcopus ſuos ſubditos magis cogere per pœnas aut Excommunicationes ad abſtinendum ab alienis Parochiis, quam à Regularium Eccleſiis, falſum eſt. Nam nec hoc dicit Declaratio, nec aliundè poteſt manifeſtum fieri.*

Reſpondeo eſſe manifeſtum. Etenim iſta ſacra Declaratio non induxit novam reſervationem, nec Dominos Epiſcopos noviter ſpoliavit poteſtate, quam ſemper habuerunt in Eccleſia, & quâ ſemper fuerunt uſi. At verò iſtiuſmodi eſt poteſtas ſuos ſubditos per Cenſuras & pœnas, etiam per excommunicationem cogendi ad abſtinendum ab alienis Parochiis, Oratoriis, & Capellis. Etenim ſuperiùs laudata Vavrenſis Synodus in eos, qui duabus Dominicis ſuam non accederent Parochiam, diſertè edixit : *Ex tunc habeant Parochiales Presbyteri commonere non venientes, ſe revelaturos in Eccleſiis nominatos, poſteà excommunicandos.* Et ſuperiùs adducta inter Calerenſem Parochium & eiuſdem Oppidi Leproſorium concordia habet : *Si quis Parochianorum ibi*, in Leproſorio, *ſapè ad Miſſam venerit, admonitus à Presbytero ſuo, ſi id non emendaverit, publicè excommunicabitur.* Et Sonatii Reimenſis Archi-Epiſcopi Synodalia

Statuta habent: (a) *Curet Paſtor ovem ſuam, & non negligat. Et injungat intereſſe Miſſæ Sacrificio diebus ſolemnibus & Dominicis. Agnoſcat eius faciem. Et ſi bis abſit in anno, prohibeatur eidem Eccleſiæ ingreſſus, & careat Paſtorali ſepulturâ, & conſolatione.* Et Franciſcus Cardinalis de Piſanis, ac Narbonenſis Archi-Epiſcopus, ad quinquageſimum primum elapſi ſæculi annum ſanxit in ſuæ Provinciæ Synodo: (a) *Præcipimus Parochis omnibus, eorumq; Vicem gerentibus, è Sugeſtu ſeu Pronao Parochianos monere, Excommunicationis ſententiam minitantes, ut unusquiſq; ad Miſſam Parochialem veniat, diebus præſertim Dominicis, & domeſticos omnes ſecum ducat. Neq; exeant (ut fit) aut Concione habitâ, aut elevato corpore Chriſti, ſed exſpectabunt quouſque Sacerdos Auditoribus benedixit: Ne in excommunicationis ſententiam incidant.* Synodus excommunicat non ſolùm Parochialis Sacrificii ac verbi Neglectores, ſed etiam ipſorum necdum completorum Deſertores.

Hæc omnia ſanciuntur pro Parochiis adversùm Parochias ac Oratoria. Et ſunt plurima iſtiuſmodi exempla atque Decreta. Et ſanè Parochiæ frequentandæ lex eſt antiquus & magnus Eccleſiæ Canon, ideòque eius prævaricatio eſt grave crimen; dignum compeſci & puniri per Eccleſiæ Cenſuras. At

(a) *cad.* 4.

verò Eccleſiarũ Regularium Frequentatores Epiſcopus non poteſt cenſurare, nec per ullã pœnam cogere ad frequentandam Parochiã. Nec ulla poteſt id Synodus Epiſcopalis. Dominus Carolus Cardinalis à Lotharingia, Remenſis Archi-Epiſcopus, etiam illos, qui toto anno Parochiam nec ſemel accedebant, non præſumpſit per Cenſuras invadere. Quarè certum & manifeſtum eſt, quod Regulares Eccleſiæ ſint æquales Parochialibus, & quod nullatenus adversùm ipſas ſanxerit Trid. Synodus.

Hanc meam aſſertionem firmavi etiam ex quadrageſima prima Conſtitutione beati Pii quinti Pontificis. Scripſi ſanctiſſimum Pontificem è Tridentinis circa Regulares Decretis fuiſſe quędam interpretatum ſeu declaraſſe, quædam fuiſſe moderatum. Scripſi ex alia ejus Conſtitutione, cujus hæc ſunt verba (a) *Nuper quaſdam Declarationes & Moderationes circa nonnulla Concilii Trid. Decreta, Regulares Perſonas Ordinum Mendicantium, eorumque Inſtituta concernentia, edidimus & promulgavimus.* Tridentino de frequentandis Parochiis Decreto dixi eſſe adhibitam non moderationem, ſed Declarationem. Et adduxi lucida Pontificis verba. Adjunxi ſimiles Declarationes eſſe Actus Apoſtolicæ Cathedræ, adeòque infallibiles, qui per Suc-

(a) *Conſtit.* 133.

ceſſorem non poſſint circumduci. Et quod vera ac recta dixerim, evincunt antiquæ ac famoſæ quæſtiones circa tria Capitula Concilii Chalcedonenſis.

Interim *Demonſtrator* hæc etiam rodit, affirmat proprias iſtiuſmodi Declarationes fuiſſe ab ipſo Pio circumductas, ideòque & circumduci potuiſſe per Gregorium XIII. Et probat ex vigeſimæ tertiæ Seſſionis Decreto: (a) *Decernit S. Synodus nullum, etiam Regularem*, utique Presbyterum, *poſſe Confeſſiones Sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi ab Epiſcopis per examen, ſi ipſis videbitur eſſe neceſſarium; aut aliàs idoneus iudicetur, & Approbationem obtineat.* Decretum hoc beatus Pius fuit hoc modo interpretatus: *Declaramus, quod circa Confeſſiones à Regularibus audiendas ſtatuitur, hoc etiam Mendicantium Ordinum Fratres, à ſuis Generalibus vel Miniſtris Provincialibus ad audiendas Confeſſiones utriuſque ſexus Chriſti Fidelium approbatos, minimè comprehendat.* Declaravit ſub vocibus, *Etiam Regularem*, non comprehendi Fratres Ordinum Mendicantium. Et iſtam fuiſſe mentem ſacroſancti Concilii. Et benè declaravit. Ex quo lucet, quod in odioſa materia nos non comprehendamur ſub generali nomine *Regularium*. Et hinc Apoſtolica Diplomata, dum nos comprehenſos volunt, paſſim adjungunt:

(a) *Cap* 15.

Etiam Mendicantes. Quod eſt benè notandum.

Et beatum Pium iſtic non fuiſſe moderatum, ſed declaraſſe Demonſtrator fatetur: Verùm adjungit iſtam Declarationem fuiſſe ab ipſo Pio circumductam, ideòque iſtiuſmodi Declarationes non eſſe infallibiles atque immobiles. Et probat ex laudata ejus poſteriori Conſtitutione: *Quia illarum*, Declarationum & Moderationum, *vigore Sacerdotes Regulares* Mendicantium *Ordinum quandoque minùs idonei & inhabiles Confeſſionibus Sæcularium audiendis ab eorum Superioribus Præpoſiti abſque aliqua Epiſcoporum, ſed ſola Magiſtri Ordinis Generalis aut Provincialium Miniſtrorum approbatione admittuntur; nos ſuper his pro debito Paſtoralis Officii ſalubriter providere volentes, tenore præſentium hâc noſtrâ Conſtitutione perpetuâ ſancimus, & declaramus Decretum Concilii Tridentini de Approbatione Regularium, audiendis Confeſſionibus ſæcularium Præpoſitorum, ab Epiſcopis facienda obſervari debere etiam in omnibus Regularibus quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium.*

Reſpondeo notanda eſſe verba: *Sancimus, & declaramus obſervari debere.* Senſus eſt: Sancimus, & declaramus huius ſanctionis virtute debere obſervari. Proindè ſanctiſſimus Pontifex ſuam priorem Declarationem non circumduxit, ſed ſtabilivit. Attamen Tridentinum Decretum ad perſonas, quas non compre-

prehendebat, ob rationes extendit. Nec ſimpliciter dixit, *Sancimus*, ſed adiunxit, *Hâc noſtrâ Conſtitutione perpetuâ.* Altâ voce prædicat Trid. Decretum à ſe non declarari noviter, ſed extendi. Eadem de cauſâ addit: *Etiam Mendicantium.* Utique Synodali Decreto non comprehenſorum. Quarè Apoſtolicas, quas ex Cathedra facit Pontifex, Synodalium Decretorum Declarationes eſſe infallibiles atque immobiles, ſit fixum atque inconcuſſum.

At verò quod beatus Papa Pius Tridentinum de frequentandis Parochiis Decretum ſit non moderatus, ſed declarans interpretatus; nec Demonſtrator negat. Quarè Succeſſor Gregorius iſtam Declarationem non tetigit, ſed reliquit intactam. Et quod alii inſuper Succeſſores idem cenſuerint, demonſtravi pluribus teſtimoniis ac exemplis. Et hæc *Demonſtrator* non ſcit rodere, niſi dicendo eſſe hiſtorias Mexicanas. At an quia Mexicanæ, ideò non Chriſtianæ? Interim adduxi & alias. Porrò Pius quintus lucidè declaravit Tridentinum Decretum eſſe pro Parochiis contra Parochias, non contra Eccleſias Regulares. Et ex dictis vides, quod Romana Eccleſia, dum ita placuerit, ejuſdem Pontificis de Epiſcopali Fratrum Mendicantium examine Conſtitutionem circumducere poterit ſine vulnere Tridentini Decreti.

His inſuper confirmandis adduxi verba Aug. Barboſæ: *Hodiè uſus obſervat, ut quiſque extra Parochiam ſuam Concionem audire valeat.* Ad hæc Demonſtrator: *Rurſum hoc falſum imponit Barboſæ. Nam non eſt eius hæc concluſio, ſed teſte ipſo, Theophili Parochiani.* Et pergit: *Non imus quidem inficias, eum eſſe uſum in multis locis, ſeu corruptelam potiùs, Canonibus & Decretis Pontificum, ut iam oſtendimus, contrariam.*

Reſpondeo me non falſò impoſuiſſe. Inſpiciatur textus Auguſtini Barboſæ. Quod autem etiam Parochialis Theophilus eamdem concluſionem habeat, eſt nobis gratulandum. Etenim iſte Theophilus eſt quis pertinax, Fratris Capucini larvam indutus, Ordinum Mendicantium Adverſarius, ideòque iſtud ipſi à manifeſta veritate extortum pro nobis teſtimonium non eſt parvi faciendum. Et ubi Aug: Barboſam rurſum falsò adduxi? Qui Canones, quæ Apoſtolicæ Sedis Decreta affirmant iſtum morem eſſe ſibi adverſam corruptelam? Aniles calumniæ & fabulæ.

Ad laudatum ab Auguſtino Barboſa & Parochiali Theophilo morem adjunxi: *Verùm an iſte uſus ſe extendat ad alias Parochias, & præſertim ad Oratoria & Capellas, ignoro. Si ſe extendat, debet retrahi, & reponi antiqua diſciplina.* Demonſtrator etiam hæc rodit. *Promiſcuus eſt iſte uſus tam pro Parochiis adversùm Parochias,*

quam pro Mendicantium Eccleſiis, *adversùſque eaſdem, quæ tamen non patitur Author*, *nempè eatenus poſſeſſor boni proprii*, *ut ſimul ſit æmulus alieni.*

Qualia ſtipendia magnus Papa Leo ab Hilario Arelatenſi Archi-Epiſcopo, dum ipſum ab invadendis aliarum Provinciarum Epiſcopalibus Conſecrationibus compeſcuit, retulerit, edicit ipſe in litteris ad Epiſcopos Provinciæ Viennenſis: (a) *Non enim nobis Ordinationes veſtrarum Provinciarum defendimus*, *quod poterit forſitan ad depravandos veſtræ Sanctitatis animos Hilarius pro ſuo more mentiri; ſed vobis per noſtram ſollicitudinem vindicamus*, *ne quid ulteriùs liceat novitati*, *nec Præſumptori locus ultrà iam pateat veſtra caſſandi.* Ego etiam Parochialium Eccleſiarum jura defendi, & dicor aliena bona æmulari. Certè ſi de Parochia adverſùs Parochiam, & præſertim adverſùs Oratoria & Capellas agamus, iſte mos eſt admodùm obnoxius periculo corruptelæ. Etenim Nannetenſis Canon, quarti Leonis Capitulare, & multa alia Eccleſiæ authentica Decreta alienum Parochianum mandant ejici ex aliena Parochia, & ad propriam compelli etiam per excommunicationem. Oratoria & Capellas interdicunt rigidiſſimè. Et hoſce Canones eſſe à S. Trid. Synodo innovatos affirmat in ſua ſexta Synodo, eoſdemque ipſe ibidem inno-

(a) *Epiſt.* 89. *c.* 6. vat

vat atque exequitur S. Carolus Borromæus. Proindè non tantùm Oratoria & Capellæ ſed etiam Parochiales Eccleſiæ debent obſervare iſtos Canones,aut certè ipſorum mortem demonſtrare. Verùm ipſi omninò vivunt,ideòque citra gravem prævaricationem non poſſunt non obſervari. Ecce ego aliena bona non æmulor, ſed Parochialium Eccleſiarum jura defendo.

Demonſtrator pergit rodere : *Enimverò quaſi & Eccleſia circa diſciplinam pluſculum aliquid ſanctius ſperaret à Mendicantium Ordinum, quam ab alterius cuiuſcumque Parochiæ Miniſterio.* Reſpondeo hanc quæſtionem jam dudum eſſe deciſam ab Vrbano II. Pontifice, & omni Gallicanâ Eccleſia in Concilio Nemauſenſi. Iſta ſententia à ſæculis tranſivit in rem judicatam, & ejus continua non ceſſat executio.

CAPUT XVII.

Alexandri VII. Pontificis in cauſa Andegavenſi Decretum exponitur ac ſtabilitur.

Alexandri VII. Pontificis, qui motas quæſtiones inter Andegavenſem Epiſcopum & Ordines Mendicantes compoſuit, Reſcriptum ſcripſi eſſe hauſtum ex ſimili Reſcripto Xixti quarti, aſſumpti ad Pontifica-

tum ex S. Ordine ſancti Franciſci. Hinc quædam eius verba adduxi. Et quia noſtri miſerandi temporis faciem refert, volo nunc integrum adducere.

Nos igitur attendentes, quod ſacroſancta Romana Eccleſia ab eius fundatione primævâ in Ordine Sacerdotali, quem Petrus Apoſtolus & eius Succeſſores obſervarunt, inſtituta, & per viros providos & Sacerdotes virtuoſos adaucta, & longiſsimis temporibus feliciter cõſervata extitit. Rurſuſq; animadvertens quod hodiernis temporibus hominum creſcente malitiâ, niſi ager Dominicus cultoribus idoneis, buccinatoribus Spiritus ſancti, & præconibus Verbi Dei (qui præter cæteros in Ordinibus Fratrũm Mendicantium gratiâ aſsiſtente Divinâ in copioſo numero reperiuntur) aſsiduè coleretur, vepribus malorum, & ſentibus vitiorum omnium celeriter obrueretur: Non potuimus non niſi ab intimis cordis noſtri dolere, quod inter tales viros, qui ſe mutua charitate diligere, & alter alterius, iuxta Apoſtolum, onera portare deberent, diſcordia ſeminarium excitaretur. Undè cum vellemus ſuper his eâ, quâ decet, maturitate conſulere, Venerabilibus Fratribus noſtris Guilielmo Hoſtienſi, & Angelo Prænestino Epiſcopis, dilectis filiis noſtris Iuliano tituli ſancti Petri ad vincula, ac Petro tituli ſancti Sixti Presbyteris Cardinalibus, vivæ vocis oraculo commiſimus & mandavimus, ut à ſingu-

lis

lis partibus prædictis, vel eorum Procuratoribus legitimis, auditis hinc indè propoſitis, inter eas concordiam tractarent. Qui quidem Epiſcopi & Cardinales, ſtatutis loco & tempore, convocatis, auditis & intellectis partibus prædictis (ut præfertur) & in præmiſſis graviter & conſultè procedentes, partes ipſas de communi earumdem conſenſu ad concordiam infraſcriptam perduxerunt. Videlicet, quod ipſi Parochiani Sacerdotes de cætero non dicant à Mendicantibus hæreſes proceſſiſſe, cum in veritate fides noſtra ſit illuminata, & Eccleſia exaltata per eoſdem, & præſertim per Ordines Prædicatorum & Minorum, ut jura teſtantur. Quodq; Fratres Mendicantes non prædicent, populos Parochianos non teneri audire Miſſam in eorum Parochiis diebus Feſtivis & Dominicis, cum jure ſit cautum illis diebus Parochianos teneri audire Miſſam in eorum Parochiali Eccleſia; niſi forſan ex honeſta cauſa ab ipſa Eccleſia ſe abſentarent. Quodq; etiam nec Fratres, nec Curati inducant aliquo modo Laicos ad eligendum ſepulturam apud eos, & benè caveant propter pœnas, quas imponunt Canones, cum ſit libera. Quod etiam ipſi Mendicantes deſiſtant prædicare, quod Parochiani non ſint obligati ſaltem in Paſchate proprio confiteri Sacerdoti, quia de jure tenetur Parochianus ſaltem in Paſchate proprio confiteri Sacerdoti. Per hoc tamen ipſi Fratres Mendicantes non cenſeantur

excluſi

excluſi, quò minùs ſecundùm juris communis & Privilegiorum eiſdem conceſſorum diſpoſitionem, Confeſſiones audire & Pœnitentias iniungere valeant. Quod etiam de cætero inter ipſos Fratres Mendicantes & Curatos quoad effectum prædicandi, horas cantandi, campanas pulſandi, ſervetur conſuetudo antiqua, quæ temporibus antiquis ſervata fuit in ipſo Oppido Eſlingenſi. Et caſu quo veniat aliqua occaſio ſive neceſſitas, non fiat commutatio temporis vel horæ in ipſis Prædicationibus fiendis, niſi de conſenſu partium. Quodq; etiam ipſi Fratres in ſermonibus eorum non detrahant Prælatis & Rectoribus Parochialium Eccleſiarum. Nec etiam populos à ſuarum Eccleſiarum Parochialium frequentia & acceſſu abſtrahant ſive retrahant quoquo modo. Et vice verſâ ipſi Rectores & Prælati aliquo modo non detrahant Mendicantibus, ſed illum favorem quem poſſunt, eis impendant, & in omnibus & per omnia præſtent, ita ut vera unitas & perfecta charitas inter eos oſtendatur.

Eſt ipſiſſima prorsùs contentio. Nempè *Impij in circuitu ambulant.* Hoc eſt, Impiorum Princeps & Dux diabolus, ut humanum genus in ſuos caſſes circumſcribat, antiquas ac ſepultas, dum novas non valet obtrudere, diſcordias exhumat, ſpargit per mundum, ambulat in iſtis gyris, & quærit ad ſibi congyrandum apta ingenia. Xixtus Pontifex diſcrtè

ſertè dicit: *Cum iure cautum ſit illis diebus Parochianos teneri audire Miſſam in eorum Parochiali Eccleſia.* Non in aliqua Parochia, ſed in ipſorum propria. Et adiungit: *Per hoc tamen Fratres Mendicantes non cenſeantur excluſi.* Diſertè affirmat antiquum de frequentanda Parochia Canonem eſſe iam circumſeptum moderamine, ut pro Parochia adverſùm Parochiam ſanciat, non adverſùm Eccleſias Ordinum Mendicantium. Et non tacet moderaminis radicem: *Quò minùs ſecundùm iuris communis, & Privilegiorum eiſdem conceſſorum diſpoſitionem,* &c. Per jus commune omninò intelligit octavi Bonifacii Conſtitutionem, quæ & tunc exſtabat in Clementinarum Codice, adeòque erat jus commune. Et ex iſto Xixtino Diplomate dixi eſſe hauſtum non dumtaxat ſeptimi Alexandri Reſcriptum, ſed etiam Decretum Tridentini Concilii. Quid deliqui? Nonnè avitus generalium etiam Synodorum mos eſt ſuos Canones ex prioribus fontibus ſumere? Earum munus eſt Paternam diſciplinam ſtabilire.

Canonum Exhibitio laudavit hæc verba: *Per hoc tamen ipſi Fratres Mendicantes non cenſeantur excluſi.* Et prætermiſit hæc: *Quò minùs ſecundùm Iuris communis & Privilegiorum eis conceſſorum diſpoſitionem Confeſſiones audire, & Pœnitentias imponere valeant.* Hoc *Demonſtra-*

tor rodit: *Exhibitio omiſit duplici de cauſa. Primò, ne appareat ex his falſitas rationis, quamſubiungit:* Quia nempè Mendicantium Eccleſiæ ſunt Parochialibus Eccleſiis per omnia adæquatæ. *Non enim aliter hic adæquantur, ſi tamen adæquantur, quam quoad Confeßiones audiendas, & Pœnitentias imponendas. Secundò, quia Xixtus, uti quoq; Alexander, dum circa auditionem verbi Dei Privilegiorum non faciunt mentionem, innuebant eiuſmodi nulla reperiri. Adeò fuit artificioſa hæc ab Authore Verborum omißio.*

Reſpondeo nullam interceſſiſſe artem. Prætermiſi verba illa, quod non tangant præſentem quæſtionem. Hic enim non de Paſchali Confeſſione diſceptatur, ſed de Dominicali ac Feſtivali Concione. Nolui parerga adducere. Nec iſta omiſſio aſſertam à me inter Parochiales ac Regulares Eccleſias æqualitatem adiuvat, ſed potiùs minuit ac infirmat. Etenim hæc verba, *Quò minùs ſecundùm iuris communis & Privilegiorum eiſdem conceſſorum diſpoſitionem, Confeßiones audire, & pœnitentias iniungere valeant*, adverſativam clauſulam, *Per hoc tamen ipſi Fratres Mendicantes non cenſeantur excluſi*, non contrahunt, ſed ampliant, hoc ſenſu: Quò minùs valeant etiam Confeſſiones audire, & Pœnitentias iniungere. Erat quæſtio de tribus: De Parochiali Miſſa, de electa Sepultura, ac de Confeſſio-

ne

ne Paſchali. De hac erat palmaris quæſtio. Etenim iſto etiam tempore quidam Sorbonæ Magiſtri ſuſtinebant, iſtam apud Fratres Mendicantes factam Confeſſionem non eſſe validam, ideòque coram Paróchiali Presbytero repetendam. Hinc Xixtus Pontifex hunc articulum cenſuit ſingulariter exprimendum.

Et quomodò poſſit Xixtus jus commune & Fratrum Mendicantium etiam circa Dei verbum Privilegia non agnoſcere? Etenim è S. Franciſci Familia adſcendit S. Petri Apoſtolicam Cathedram, & Monaſticæ Profeſſionis fuit ſemper amantiſſimus. De antiquo Romanorum Pontificum habitu ſcribit in libro contra Gerardum Engoliſmenſem Epiſcopum Venerabilis Arnulphus, tunc Sagienſis Archi-Diaconus, poſtmodò Epiſcopus Lexovienſis: (a) *Quibus in præſentiarum veſtibus induatur Romanus Pontifex, iam non ex ipſius pendet arbitrio, ſed ſanctorum Patrum antiquâ Conſtitutione decretum eſt.* Eamdem Conſtitutionem laudat Windeshemenſis Capituli Chronicon, atque adjungit: *Niſi ad Papatum de regulis Sanctorum Benedicti aut Franciſci quis fuerit aſſumptus Tunc enim veſtem Ordini ſuo congruam ſolitus eſt deferre.* Hujus pietatis Xixtus fuit tenaciſſimus. Et in ſuo Ordine fuerat zeloſiſſimus Concionator.

(a) *Cap.* 4.

clarum eſt Trid. Synodum non adverſùm Regulares Eccleſias, ſed pro Parochiis adverſùm Parochias ſanxiſſe. Licet occidat miſeros crambe repetita magiſtros, denuò audiamus optimi Pontificis Verba. Inter damnatas ab iſti Gallicana ad Andegavenſis Epiſcopi inſtantiam Synodo propoſitiones quarta fuit hæc: *Nullus in foro conſcientiæ Parochiæ ſuæ intereſſe tenetur, nec ad annuam Confeſſionem, nec ad Miſſas Parochiales, nec ad audiendum Verbum Dei, Divinam legem, fidei rudimenta, morumq́ doctrinam, quæ ibi in catecheſibus annunciantur & docentur.* Et ſeptimus Alexander reſpondit: *Quoad primam & ſecundam partem ſimpliciter accepta eſt erronea & temeraria: ſuppoſitis verò Apoſtolicis Privilegijs, nullam meretur Cenſuram. Et quoad tertiam partem de auditione Verbi Dei ſervetur diſpoſitio Sancti Concilii Tridentini.* Inter damnatos articulos proximus eſt hic: *Talem legem,* nempe ad frequentandam ob iſtos fines Parochiam, *nec Epiſcopi, nec Concilia Provinciarum vel Nationum ſancire, nec delinquentes aliquibus pœnis aut Eccleſiaſticis Cenſuris mulctare poſſunt.* Et Pontifex reſpondit: *Suppoſitis iiſdem Privilegiis Apoſt. nullam meretur Cenſuram. Verùm iſta non eſt prædicanda, nec publicè docenda, prout nec præcedens quarta.*

Quod ſuos ſubditos ad propriam frequen-

tandam; & ad alienas Parochias deſerendas non ſola Provinciarum aut Nationum Concilia, ſed etiam quivis Epiſcopi poſſint per leges & cenſuras compellere, eſt abundè demonſtratum. At verò pro Parochiis adversùm Regulares Ordinum Mendicantium Eccleſias rogatus ſeptimus Alexander reſpondit talem legem aut cenſuram non dumtaxat à quovis Epiſcopo, ſed nec à totius Nationis Synodo poſſe ſanciri: Quia nempè ambæ iſtæ Eccleſiæ ſunt inter ſe æqualis juris, quoad tria, Parochialem Miſſam, Parochialem Concionem, & Paſchalem Confeſſionem. Eſt antiqua Romanæ Eccleſiæ ad Trid. Decretum declaratio. Quam etiam in ſua Remenſi Synodo probavit Dominus Carolus Cardinalis à Lotharingia. Et eſt lucidus ſenſus laudati Decreti. Et hinc ſeptimus Alexander adiunxit: *Prout nec præcedens quarta.* Huius tertia pars eſt de auditione Divini Verbi: *Servetur diſpoſitio S. Trid. Concilii.* Iſtam etiam partem Pontifex vetat à Regularibus prædicari. Quia nempè ſacroſancta Synodus pro ipſis ſanxit, non contra ipſos. Quarè Parochiales Presbyteri, dum iſtud Decretum urgent, evertunt ſemetipſos. Apoſtolicæ deciſionis mentem ego optimè calleo: Etenim ſeriò fui circa ipſam conſultus ab Illuſtriſſimo ac Reverendiſſimo Domino Emmanuele Vizzanio, tunc Sancti Officii Aſſeſſore.

Poſſem

Poſſem longè plura adducere, ſed ſi hæc ſufficere ad Canonum Expoſitionem beandam à Demonſtratoris rationibus. ſuum librum de Pœnitentia Septimius Tertullianus clauſit, ita & ego longè potiori ju claudo hanc meam Apologiam: *Peccator omnium notarum ſum, nec ulli rei niſi pœnitentiæ natus.* Et quia propriis lachrymis nequeo me peccata ex integro mundare, Divinæ Clementiæ ago ſummas gratias, quod mihi dederit hunc Alexandrum, cui volupè eſt me variis elogiis conſpuere & conſputare. Hæc enim ſputa plurimùm adiuvant infirmitatem mearum lachrymarum. Quin & ipſam veritatem adiuvant. Etenim hæc eſt quaſi crocus: Quò magis tunditur, eò magis ampliatur, & meliores diffundit odores.

E R R A T A.

In 3. Approb. Phileten *lege Philalethen* lin. Chriſophorum lege *Chriſtophorum.* pag. 3 lin. 24 affimat *lege affirmat.* p. 48. len. 7. cenſebant *lege cenſebant.* p. 50. lin. 1. aſt *lege eſt* p. 5 lin. 3. proinde *lege proindè* p. 69. lin. 7. ſuiſſe *lege fuiſſe.* p. 7[illegible] lin. 18. gtatia *lege gratia.* p. 75. lin. tertius *lege tertius.*

CENSURA.

HÆc *Exhibitionis SS. Canonum* deducta per Capita ſeptemdecim confirmatio, Authore verè Eximio Domino; P. Chriſtiano Lupo Ord. Eremit. Auguſtini in Academia Lovanienſi S. Th. Doctore & Profeſſore, imprimi poterit.

NICOLAUS DU BOIS S.Th. Regius & Primarius Profeſſor, Librorum Cenſor, &c.

Facultas Adm. Reverendi Patris Provincialis.

VIsâ approbatione Reverendi adm. P. Joannis Smits, S.T.L. ac Profeſſ. & Cœnob. Lovanien. Ord. Eremit. S. P. Auguſtini Prioris, &c. cui commiſſum fuit, ut Libellum relegeret, cujus hic eſt titulus *Exhibitio SS. Canonum, &c. ſtabilita*, Authore *adm.* R. ac *Exim. P. Chriſtiano Lupo in Academia Lovan. S. T. Doctore-Regente ac Prof. &c.* permittimus ut prædictus Libellus ad majorem ſtabilitæ veritatis Defenſionem, preli beneficio in lucem prodeat. Datum in Conventu noſtro Mechlinienſi die 15. Decemb. 1674.

Fr. Joannes Baptiſta de Pernes Provinciæ Belgicæ Ordinis S. P. Auguſtini Prior Provincialis.

APPROBATIO.

Reverendi adm. P. Ioannis Smits, S.T.L. ac Profeſſ. & Cœnob. Lovan. Ord. Erem. S. P. Auguſt. Prioris &c.

LIbellus, cui inſcriptio eſt, *Exhibitio SS. Canonum* circa jus Regularium Eccleſiarum, quoad prædicationem Divini Verbi, adversùs Chriſtophorum Phileten ſtabilitæ, Authore adm. R. ac Exim. Patre Chriſtiano Lupo in Acad. Lovan. S. T. Doctore-Regente ac Prof. &c. nihil Fidei ac bonis moribus continet adverſùm: atque præfatum Regularium Eccleſiarum jus à Pontificibus identidem innovatum ſolidè & Apodicticè tutatur. Lovanii 3. Decemb. 1674.

F. Joannes Smits.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE